

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Markéta Salajková

Možnost zavedení školních uniforem na základních školách

Olomouc 2020

Vedoucí práce: Mgr. Dagmar Pitnerová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „*Možnost zavedení školních uniforem na základních školách*“ vypracovala samostatně a použila literaturu uvedenou v seznamu odborných zdrojů.

V Olomouci dne 1. 5. 2020

.....

Markéta Salajková

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Dagmar Pitnerové, Ph.D., za odborné vedení a cenné rady, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce. Poděkování patří také všem ředitelům škol, kteří si našli čas na realizaci rozhovoru v rámci výzkumné části. V neposlední řadě děkuji také rodině a mému příteli za podporu a trpělivost během celého studia.

Obrázek č. 1 - Žáci v Dominikánské republicy

(Foto: vlastní)

*„Jedna z nejlepších věcí na cestování je zjištění,
jak mnoho dobrých, milých lidí tam venku je.“*

Edith Wharton

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Markéta Salajková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí katedry:	Mgr. Dagmar Pitnerová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Možnost zavedení školních uniforem na základních školách
Název v angličtině:	Possibility of Introducing School Uniforms at Primary and Secondary Schools
Anotace práce:	<p>Diplomová práce je zaměřena na školní uniformy a jejich používání ve vybraných zemích. Hlavním cílem této diplomové práce je analyzovat názory ředitelů na jednotné odívání žáků na svých školách a zjistit, zda by byli schopni zavést svoje vlastní školní uniformy a případně využili barev dané obce, či města. V teoretické části je definována uniforma, popsána její historie a používání školních uniforem u nás a ve světě. Následuje vývoj žáka v oblasti fyzické, psychické a sociální. Závěr teoretické části tvoří charakteristika vzdělávacího systému a také používání školních uniforem ve dvou vybraných zemích – Dominikánské republiky a Velké Británie.</p> <p>Výzkumná část je realizována pomocí kvalitativního šetření, kde je použita metoda rozhovoru. Ten je proveden s šesti řediteli základních škol Jihomoravského kraje. Cílem je analyzovat jejich názory v oblasti zavedení školních uniforem na jejich školách.</p>
Klíčová slova:	Školní uniformy, vzdělávací systém, Velká Británie, Dominikánská republika, historie, vývoj dítěte, škola, rodina, sociální rozdíly

<p>Anotace v angličtině:</p>	<p>This Master's thesis is concerned about school uniforms and their using in chosen countries. The aim of the thesis is to analyse opinions of school directors on unitary pupils at their school and find out if they will be capable to introduce their own school uniforms and may use colours of the village or city.</p> <p>In the theoretic part is definitely uniform, describe the history and using of the school uniforms in our country and in the world. Next chapter describes the evolution of pupil in physical, psychological and social areas. Conclusion of the theoretic part is produced by a description of education systém and using school uniforms in two chosen countries – the Dominican Republic and Great Britain.</p> <p>The empirical part is carried out by using qualitative research, where is use method of interview. The interviews are conducted with six chosen directors of the school of South Moravian Region. The aim is to analyse their opinions in area of the introduction of school uniforms at their schools.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>School uniforms, education system, Great Britain, Dominican republic, history, evolution of child, school, family, social differences</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>Příloha č. 1 – Rozhovor č. 1 Příloha č. 2 – Rozhovor č. 2 Příloha č. 3 – Rozhovor č. 3 Příloha č. 4 – Rozhovor č. 4 Příloha č. 5 – Rozhovor č. 5 Příloha č. 6 – Rozhovor č. 6 Příloha č. 7 – Rozhovor č. 7 Příloha č. 8 – Rozhovor č. 8</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>85 stran</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>český</p>

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 UNIFORMY	11
1.1 Vymezení pojmu, historické pojetí.....	11
1.2 Používání školních uniforem ve světě	13
1.3 Oblékání na školách a používání školních uniforem v České republice	17
1.4 Pozitiva a negativa školních uniforem.....	19
2 ŽÁK ZÁKLADNÍ ŠKOLY	24
2.1 Fyzický vývoj	25
2.2 Psychický vývoj.....	27
2.3 Sociální vývoj a interakce.....	29
2.4 Rodina a její vliv na dítě	32
3 DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA	37
3.1 Historický vývoj vzdělávacího systému v Dominikánské republice.....	37
3.2 Struktura aktuálního vzdělávacího systému	39
3.3 Používání školních uniforem	41
4 VELKÁ BRITÁNIE	43
4.1 Historický vývoj vzdělávacího systému ve Velké Británii.....	43
4.2 Struktura aktuálního vzdělávacího systému	48
4.3 Používání školních uniforem	52
5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	54
5.1 Demografie Jihomoravského kraje	54
5.2 Stanovení cílů výzkumu	55
5.3 Metodologie, organizace výzkumu a cílová skupina.....	56
5.4 Vlastní výzkum.....	62
5.5 Závěr výzkumného šetření.....	70
ZÁVĚR.....	73
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	75

SEZNAM OBRÁZKŮ	83
SEZNAM TABULEK	84
SEZNAM PŘÍLOH	85

ÚVOD

Školní uniformy jsou dnes obecně velmi diskutovaným tématem, na které má široká veřejnost stále rozdílné názory. Přitom každý den se dostaneme do kontaktu s osobou, při jejíž profesi je stejnokroj nezbytnou součástí. Uniforma nemá pouze poznávací funkci ve společnosti, ale vyjadřuje i příslušnost lidí k dané sociální skupině. Ve spoustě zahraničních zemí jsou školní uniformy využívány zcela běžně a pro nikoho to není neobvyklé. Přitom se mnohdy jedná o země, kde je minimální mzda o více než polovinu nižší než u nás. Proč by tedy nebylo možné zavést školní uniformy na školách v České republice?

Osobní motivací pro tvorbu této diplomové práce byla má účast na studijním pobytu na Kanárských ostrovech, kde jsem poprvé viděla žáky ve školních uniformách. Při dalším zkoumání uniforem jsem však zjistila, že jsou povinností pouze na soukromých školách, což by nenaplnilo cíl této diplomové práce. Daleko více mě nadchly školní uniformy na státních školách v Dominikánské republice, ve které jsem během mé cesty navštívila několik školských zařízení a zjistila, jak zde používání školních uniforem funguje. Díky rozhovoru s ředitelem školy, místními lidmi, či přímo s žáky škol, jsem se dozvěděla dost potřebných informací. O tyto informace se budu opírat v praktické části a díky nim budou také sestaveny otázky, které budou položeny ředitelům základních škol.

Hlavním cílem této diplomové práce je analyzovat názory ředitelů na jednotné odívání žáků na svých školách a zjistit, zda by byli schopni zavést svoje vlastní školní uniformy a případně využili barev dané obce, či města.

Dílčí cíle práce jsou stanoveny následovně:

- a) Zjistit, jakým způsobem se prezentují základní školy.
- b) Zkoumat, zda typ školy může ovlivnit zavedení školních uniforem.
- c) Interpretovat výhody a nevýhody školních uniforem pohledem ředitelů škol.
- d) Analyzovat finanční možnosti školy při zavádění a používání školních uniforem.
- e) Specifikovat vyhovující vzhled školní uniformy řediteli škol.

Diplomová práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. První kapitola **teoretické části** je zaměřena na uniformy samotné, kde je zároveň vymezen pojem uniforma a popis vývoje stejnokroje. Následně jsou charakterizovány klady a zápory, které sebou používání školních uniforem přináší. Je také důležité zmínit povinnosti v oblasti oblékání na našich školách a zaměřit se na země, ve kterých se školní uniformy využívají běžně. Druhá

kapitola se zabývá samotným žákem základní školy, který je klíčovým prvkem v zavedení školních uniforem a který díky tomu, že prochází určitými vývojovými etapami, mění stále svoje názory a postoje nejenom v oblasti odívání. Během školní docházky se také dostává do interakce se svými vrstevníky a buduje si svoji vlastní identitu. Třetí a čtvrtá kapitola charakterizuje dvě země, které jsou sice naprosto odlišné, ale obě používají na svých státních školách školní uniformy. Prostřednictvím Dominikánské republiky bych chtěla v práci uvést, že je možné vyvrátit argument, který uniformy zavrhuje kvůli finanční stránce. Velká Británie je zase příkladem mnoholeté tradice oblékání uniforem na školách a pro všechny osoby je tato záležitost naprosto běžnou součástí školní docházky. V diplomové práci u obou zemí bude popsán historický vývoj vzdělávacího systému, aktuální vzdělávací systém a používání školních uniforem v dnešní době.

Pátou kapitolu tvoří samotná výzkumná část, pro kterou byla zvolena metoda kvalitativního výzkumu. Výzkumné šetření probíhalo s vybranými řediteli základních škol Jihomoravského kraje a to prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru. Otázky, které byly ředitelům pokládány, vycházeli z předvýzkumu, který byl realizován na dvou zahraničních školách – v Dominikánské republice a Velké Británii.

Zvolenou problematikou se u nás zabývala řada autorů, např. Alena NACHTNANNOVÁ, Jana SKARLANTOVÁ, Dagmar KUTÍLKOVÁ, Marie MŽYKOVÁ, Josef LANGMEIER, Dana KREJČÍŘOVÁ, Vladimíra JELÍNKOVÁ, Věra JEŽKOVÁ, Dominik DVOŘÁK. Ze zahraničí bych chtěla uvést následující jména: Peter CARUSCO, Katheryn LUNA, Stefanie DOUCETTE, Judy PARK, Kate STEPHENSON, Sarah CARRASCO, John LAWSON, Harold SILVER, Arthur Francis LEACH, či Nicholas ORME.

1 UNIFORMY

Oblečení plnilo už v minulosti kromě ochranné funkce i funkci estetickou. Prostřednictvím oděvu lidé prezentovali a stále prezentují svoji osobnost a začleňují se do určité společenské skupiny. Je důležité si uvědomit, že první dojem, kterým se člověk prezentuje, vychází právě z oděvu (Smejkal, Schelová Bachrachová, 2011, s. 151).

*„Některé druhy oděvu mají svůj kultovní charakter, jsou to vlastně jakési **uniformy**: stejnokroj vojáka či policisty, sutana kněze, dres sportovce nebo rozhodčího...“* (Smejkal, Schelová Bachrachová, 2011, s. 151).

1.1 Vymezení pojmu, historické pojetí

„Správná uniforma zřetelně odděluje majitelovu osobu od okolního světa; je jako tvrdé pouzdro, na němž se svět a osoba ostře a neklamně střetají a rozlišují; vždyť pravým úkolem uniformy je ukazovat a zakládat ve světě řád a vyvracet splývavé a rozplízlé podoby života, podobně jako ukrývá měkké a rozplízlé tvary lidského těla, překrývá prádlo a pokožku, a stojka na stráži si musí navlékat bílé rukavice. Muž, který si ráno do posledního knoflíku zapne uniformu, obdrží tak vskutku druhou a neprostupnější kůži a jako by vstoupil do opravdovějšího a stálejšího života. Uzavřen ve svém tvrdším pouzdře, sevřen řemením a přezkami, zapomene na spodní šat a nejistotu života, ba život sám od něho daleko odstoupí“ (Broch, 1966, s. 19).

Uniformy neboli stejnokroje prošly dlouhým historickým vývojem. Třicetiletá válka přinesla částečné sjednocení výstroje vojáků a koncem 17. století byly vytvořeny vůbec první uniformy (Nachtmannová, 2012, s. 199). Průlomovým okamžikem pro vývoj stejnokroje v našich dějinách byl rok 1670, kdy Ludvík XIV. diktuje povinnost používat společný a jednotný oděv vojska v průběhu přehlídek. Vojáci všech armád v Evropě byli odíváni až do 18. století totožně. Jejich oděv tvořil kabát, vesta a delší kalhoty ke kolenům. Pouze barva jednotlivých armád se lišila (Kutílková, Mžuková, 2008, s. 11). NACHTMANNOVÁ (2012, s. 199) zase uvádí, že v období třicetileté války se od sebe jednotlivá vojska a oddíly lišily pomocí šerpy, či stuhy, které měly vždy konkrétní barvu (Francii patřila barva modrá a například Nizozemí převzalo oranžovou). Švédové byli značně originálnější a rozlišovali se zelenou větvičkou, kterou si vojáci dávali za klobouk. I pořízení oděvu bylo na vojácích samotných, což znamenalo, že se oděv dost razantně lišil. Švédové ale už po třicetileté válce vydali pokyny, které určovaly, jaký oděv budou vojáci přesně nosit. Ten obsahoval klobouk, kalhoty ke kolenům, pevné boty, dvě košile, punčochy, kabátec a plášť do deště. KUTÍLKOVÁ a MŽUKOVÁ (2008, s. 11) doplňují, že za uniformy, které měli vojáci povinnost nosit,

zodpovídali vojenští hodnostáři, kteří zadávali zakázky, jednotlivým krejčovským dílnám. Už tenkrát tedy došlo ke vzniku logistické služby, která byla pojmenována jako *týlová*, a ta měla na starost centrální uskladnění všech stejnokrojů ve vojenských skladech.

Vznik prvního školského stejnokroje, který využívali pražští vysokoškolští studenti na akademické půdě, pochází z 19. století, kdy se studentský sbor *Akademická legie* rozhodl odlišit od dalšího obyvatelstva a to hlavně pomocí čapky, která byla v barvě jednotlivých fakult (Skarlantová, 2007, s. 148). Se vznikem prvních univerzit ve středověku se vyvíjel i oděv, který byl určen pro bakaláře, magistry a mistry. Jednalo se o akademický šat. Akademické postavení člověka na univerzitě vyjadřoval talár, který rozlišoval jednotlivé stupně. Rektori oblékali plášť, který pokrýval červený talár, a na hlavě nosili bired. Bakaláři používali ten nejjednodušší oděv doplněný o tzv. bakalářskou kuklu (Skarlantová, 2007, s. 137).

Velkým mezníkem v naší historii se stal Vlastenecký tělocvičný spolek SOKOL, který ve druhé polovině 19. století nabídl nejen vlastenecké ideály, ale i rovnost a jednotu všech lidí, kteří do tohoto spolku patřili (Skarlantová, 2007, s. 150). Zde se prosadila tzv. čamara „*Tento kabát s delšími šosy, nízkým stojacím límecem a typickým „šňůrovým“ zapínáním (známý pod polským označením čamara nebo ukrajinským čemerka) se všeobecně rozšířil mezi měšťanskou vlasteneckou společností*“ (Skarlantová, 2007, s. 150).

Už ve 20. století došlo k zavedení prvních stejnokrojů v jednotlivých profesích. Hlavním úkolem těchto pracovních oděvů byla nejenom reprezentace jednotlivých povolání, ale hlavně ochrana při práci. Velmi tomu přispěla doba 20. století, kdy došlo k revolučním objevům v oblasti vzniku textilií. Najednou mohl oděv chránit pracovníky před teplem, zimou a dalšími vnějšími podmínkami, kterým museli při práci čelit (Skarlantová, 2007, s. 138). Příklad přirozené uniformity oděvu uvádí SKARLANTOVÁ (2007, s. 133-135) jako sjednocení pracovních oděvů dělníků v továrnách, který měl za následek odstranění předsudků vůči věku různě starých zaměstnanců. Ženy, které docházely do práce, si postupně také zhotovily svůj pracovní oděv. Tehdy nepohodlné sukně vyměnily za kalhoty, jež měly do té doby spíše sportovní charakter.

1.2 Používání školních uniforem ve světě

Keňa

Při příchodu nového školního roku obstarávají rodiče v Keni svým dětem školní uniformy, které jsou na státních školách povinné. Rodiče žákům kupují nové uniformy v místních speciálních obchodech, či si je vyměňují s ostatními rodiči a využívají již ty nošené (Dallabrida, 2015, s. 36). Problematiku v Keni však představuje finanční situace rodin a jejich povinnost nové uniformy koupit, či jiným způsobem zajistit. Bohužel řada dětí musí dokonce předčasně ukončit studium, protože školu bez uniformy nesmějí navštěvovat. Některým těmto dětem však pomohl krajský úřad ISC s další místní organizace, která financuje program na podporu dětí v rámci distribuce školních potřeb. Díky činnosti těchto organizací, se počet žáků, kteří studium nemohli dokončit kvůli absenci školní uniformy, snížil téměř o polovinu (Doucette, 2014).

Obrázek č. 2 - Žáci základní školy Kongoni Primary School v Nairobi
(Foto: The Christian Science Monitor, 2011)

Jižní Korea

PARKOVÁ (2015, s. 164-170) uvádí, že školní uniformy v Jižní Koreji začaly vznikat v 19. století a všechny měly velmi podobný vzhled. Jejich design se začal měnit až v roce 1983, kdy bylo Ministerstvem školství dovoleno, že si škola svůj vzhled uniformy mohla navrhnout sama. Dnes se tedy vzhled školní uniformy liší podle dané školy. Nejčastějšími barvami stejnokrojů jsou hnědá, šedá, modrá a bílá. Problémem zde nejčastěji bývá zvolení vhodné velikosti uniformy. Uniforma některých středoškolských studentů je mnohdy záměrně těsná dívky občas volí kratší sukně, než je povoleno. Školy nekontrolují však jenom oblečení, celkovou úpravu zevnějšku. Délka vlasů u chlapců nesmí přesáhnout čtyři centimetry a u obou pohlaví je zákaz jejich barvení a užívání stylingových produktů (gely, laky, vosky a jiné). Dívky se nemohou líčit a společně s chlapci nosit doplňky (dovoleny jsou pouze hodinky).

Obrázek č. 3 - Korejské uniformy z obchodu Ehwa school uniform

(Foto: Habkorea, 2017)

Austrálie

V Austrálii je povinné nošení školních uniforem na většině základních, soukromých všech katolických škol. Díky tomu, že si může každá škola vybrat vlastní design uniformy, volí většinou barvy, které vychází z loga školy. Chlapecká uniforma zahrnuje obvykle košili, šedé kalhoty a kraťasy doplněné podkolenkami (pouze v letních měsících). Některé školy chlapcům umožňují nosit kraťasy jen v mladším věku. Dívky kromě kalhot odívají kostkované, či pruhované šaty, pod kterými nosí halenku. V zimních měsících je uniforma doplněna sakem a kravatou u obou pohlaví. Existují však i školy, kde si dívky mohou vybrat a nosit místo sukně tmavé kalhoty. Co se týče sportovních aktivit, u žáků je vyžadována změna uniformy z klasické na sportovní. Tato souprava obsahuje komfortní polokošili a kraťasy. V rámci posledního ročníku můžeme na ulicích potkat studenty, kteří mají svůj vlastní svetr, či bundu, která představuje jejich závěrečný rok na střední škole (K12 Academics, © 2004).

Obrázek č. 4 - Letní a zimní typ školní uniformy v Austrálii

(Foto: Wellington Secondary College, © 2020)

Indonésie

Studenti v Indonésii jsou také povinni nosit školní uniformy, které se vzhledem liší podle toho, zda se jedná o základní, či střední školu. Žáci tzv. *primary school* nosí bílé košile s krátkým rukávem, které doplňují chlapci červenými kraťasy a dívky sukněmi stejné barvy. Jelikož většina populace vyznává v Indonésii islám, výjimku tvoří muslimské dívky, kterým je povoleno nosit dlouhý rukáv, sukni ke kotníkům a šátek zakrývající vlasy. Žáci, kteří pokračují na tzv. *middle school*, uniformy mění a oblékají stejnokroje v modré a bílé barvě. Dívky i chlapci oblékají bílou košili spolu s modrými kraťasy, či sukní. Povinností každého žáka je mít černé kožené boty s ponožkami, které zakrývají kotníky a černý pásek. Studenti na tzv. *high school* nosí šedé uniformy s bílými košilemi, ale oproti nižším ročníkům chlapci vymění kraťasy za dlouhé kalhoty. Jakékoliv porušení, či nedodržení pravidel v oblékání uniformy se trestá a učitel má právo poslat studenta v případě nevhodného oblečení domů (Fitriani, 2017).

Obrázek č. 5 - Školní uniformy žáků základních škol v Indonésii

(Foto: Pixabay, 2010)

1.3 Oblékání na školách a používání školních uniforem v České republice

Oblékání žáka v České republice nepodléhá žádným závazným předpisům a žákům není nařízeno, jaké oblečení musí do školy nosit. Jelikož každé dítě prochází během povinné školní docházky dlouhodobým vývojem a postupně mění svoje názory, přesvědčení a postoje, nelze mu nařídit, jak by se měl oblékat. Záleží na vlastním cítění a zodpovědnosti každého, jakým způsobem na výuku dorazí, či jak dítě mladšího školního věku oblékne zákonný zástupce. Většina školních řádů se snaží alespoň částečně usměrnit oděv a doplňky studenta. Podle těchto nařízení má každý žák povinnost chodit do školy slušně oblečen a upraven. Obecně se má to, že by mělo být oblečení čisté, pohodlné, nepotrhané a estetické (Smejkal, Schelová Bachrachová, 2011, s. 185).

Přesný výklad školního řádu se u každé školy liší a některé školy tuto povinnost žáků ještě dále specifikují. Základní škola T. G. Masaryka Vimperk ve svém školním řádě v sekci práva a povinnosti žáků, upravuje pravidla oblékání následovně:

„Žák chodí čistě a slušně upraven, obléká se tak, aby jeho zevnějšku nebylo možno nic vytknout z hlediska morálního, estetického a bezpečnosti“ (Základní škola T. G. Masaryka Vimperk, 2014, s. 3).

Soukromé školy

Základní škola SVĚTLO v Třebíči na svých webových stránkách uvádí důvody, proč se rozhodla pro zavedení školních uniforem na své škole. Stejnokroje si zvolila nejenom z důvodu odlišit se od ostatních škol, ale i proto, že v dětech upevňují pocit sounáležitosti, soudržnosti a mizí sociální rozdíly. Barvu uniforem reprezentují dva odstíny modré spolu s bílou a liší se u chlapců i dívek. Chlapecká uniforma obsahuje bílé tričko se zdobeným límečkem, tmavě modré kalhoty, tmavě modré kraťasy, tmavě modrý svetr a obuv dle vlastního výběru. Dívky oblékají bílé tričko se zdobeným límečkem, světle modrý svetr, tmavě modré šaty spolu s punčocháči a stejně jako u chlapců, obuv dle vlastního výběru. Zajištění uniformy je na samotném rodiči, či je možné se domluvit a zvolit si jednoho zástupce ve třídě, který oděv zajistí pro všechny (Základní škola Světlo).

Škola na svých webových stránkách uvádí orientační ceník školních uniforem:

Dívky	
Tričko s límečkem	140,- Kč
Šaty	350,- Kč
Svetr	310,- Kč
Chlapci	
Tričko s límečkem	140,- Kč
Kalhoty	270,- Kč
Kraťasy	230,- Kč
Svetr	310,- Kč

Tabulka č. 1 - Ceník školních uniforem Základní školy SVĚTLO v Třebíči
(vlastní zpracování, zdroj: Základní škola SVĚTLO v Třebíči)

Gymnázium a základní škola OPEN GATE, navrhla svoji školní uniformu takovým způsobem, aby byla hlavně pohodlná a praktická. Škola vidí pozitiva uniforem hlavně v lepší identifikaci žáka, kterého díky ní můžete poznat na první pohled ve škole, či na školních akcích. Také podle ní stírá materiální zajištění jednotlivých studentů a ti se mohou soustředit pouze na vzdělávání. Uniforma obsahuje celkem 62 kusů oblečení, které se mohou kombinovat pro různě zaměřené činnosti. Kromě každodenního typu uniformy, které žáci nosí do běžné výuky, oblékají i uniformu slavností a to zejména na předávání vysvědčení, dny otevřených dveří a další akce pořádané školou. Zákonný zástupce je tedy povinen zajistit dítěti uniformu, která není součástí školného a musí být koupena zvlášť. Pro tyto účely zřídila škola e-shop, kde si rodič může koupit jednotlivé kusy oblečení a ty mu budou následně předány ve výdejně uniforem pro gymnázia, či výdejně uniforem pro základní školy (Open Gate – gymnázium a základní škola).

Na základní škole COMPASS je nošení školních uniforem také povinné. Podle školy stejnokroje stírají sociální rozdíly mezi dětmi a zabraňují prvotnímu haló efektu. Kromě tohoto efektu se dále u žáků podílejí na zvyšování zodpovědnosti a příslušnosti ke své škole. Díky uniformám prý žáci daleko lépe poznávají osobnosti dětí, se kterými jsou v kontaktu. Tím, že se jejich oblečení neliší, mají stejný startovací můstek prosadit se a postupně si budovat svoje sebevědomí a pozici v kolektivu. Uniformy jsou vytvořeny z pohodlného materiálu a jejich tvar je takový, aby dovoľoval pohyb během školního dne (Základní škola COMPASS).

Státní školy

Základní škola Františky Plamínkové je jedinou státní školou v České republice, kde byly zavedeny od roku 2012 školní uniformy. Tento projekt nejdříve podpořila městská část Praha 7 a uniformy pro prvňáčky z části financovala. Nyní už veškeré náklady na uniformy hradí rodiče žáků. Stejnokroje tvoří tričko, či košili a červený nebo modrý svetr s logem školy. Dívky také mohou využít dva druhy sukní, kalhot, či legín a chlapci zase kalhoty, či džíny. Škola na svých webových stránkách zmiňuje, že materiál pro výrobu uniforem je kvalitní a také uvádí tabulku velikostí a kontakt přímo na pověřenou osobu, která se zabývá objednáváním stejnokrojů (Základní škola Františky Plamínkové).

Obrázek č. 6 - Školní uniformy na první státní ZŠ Františky Plamínkové
(Foto: Základní škola Františky Plamínkové)

1.4 Pozitiva a negativa školních uniforem

Školní uniformy sebou přináší řadu pozitiv a negativ. Z velké části je dnes zavádění uniforem vnímáno spíše z důvodu potlačení sociálních rozdílů mezi dětmi. Ovšem každá země vidí pozitiva a negativa školních uniforem rozdílně. Británie spatřuje výhodu v používání školních uniforem spíše ve zmírnění násilností mezi bohatšími a chudými, ale například Japonsko spojuje školní uniformu se svoji kulturou a mentalitou (Šmejkalová, 2014).

Pozitiva

- **Stírání sociálních rozdílů a lepší koncentrace ve výuce**

SKARLANTOVÁ (2007, s. 138) ve své knize uvádí, že školní uniformy řeší hlavně rovinu sociální, kdy chtějí odstranit tzv. elitářství ve škole a zamezit sociálním rozdílům mezi jednotlivými žáky. Podle KIMOVÉ (2002, s. 16), která se zaměřila na školní uniformy v Koreji, snižuje stejnokroj sociální rozdíly mezi jednotlivými studenty a díky tomu se studenti mohou soustředit více na studium než na oděv. CARUSO (2016, s. 84) ve své publikaci uvádí, že vnější faktory (kam spadá i oděv), mohou žákovu pozornost, která by měla být primárně zaměřena na studium, odvést úplně na jiné věci. Pokud všichni studenti nosí stejné oblečení, jsou pak méně znepokojeni tím, jak vypadají a zda zapadají mezi své vrstevníky.

- **Pocit sounáležitosti**

PARKOVÁ (2015, s. 169) zase uvádí, že uniformy posilují pocit sounáležitosti mezi danou skupinou lidí a vedou k lepší týmové spolupráci. I když každý pracuje samostatně, s uniformou mají stále pocit, že fungují jako tým. CARUSO (2016, s. 85) se domnívá, že stejnokroje vytváří u studentů pocit sounáležitosti ke škole. Vzhled a oblečení totiž ovlivňují individuální a skupinové chování jedinců. Pocit sounáležitosti se může podobat pocitu jednoty, který vzniká u družstev v týmových sportech.

- **Omezení nežádoucích sociálně patologických jevů**

Díky jednotnému oděvu může dojít ke snížení sociálně patologických jevů, které se u žáků ve škole mohou vyskytovat. Jedná se o posměšky, násilí mezi studenty (zejména šikana), krádeže, či záškoláctví. Studenti, kteří doma nemají tak dobré materiální zázemí, se mohou obrátit ke krádežím. Tento jev by mohla školní uniforma eliminovat, či zmírnit (Caruso, 2016, s. 85-86). V Americe se řeší také problémy s gangy ve školách, díky kterým přibývá násilí. Gangy se rozpoznávají podle svých určitých barev, stylu oblékání, či různých odznaků. Díky školním uniformám by se tento nežádoucí jev také zmírnil (Ryan et al., 1998, s. 81).

- **Nižší náklady na pořízení oděvu**

Zajištění stejnokroje pro žáka představuje pro rodiče vyšší finanční zatížení. Školní uniformy by mohly snížit výdaje rodičů, protože by byla pořízena jednou a následně by se oděv obměňoval s růstem dítěte. Existují také školy, které nabízí pomoc rodinám, které si uniformy

nemohou dovolit a snaží se zajistit (například příspěvkem), aby každý žák uniformu měl (Ryan et al., 1998, s. 84).

- **Prvek bezpečnosti**

Soukromá škola Compass například uvádí, že uniforma je efektivním prvkem v oblasti bezpečnosti a to hlavně tehdy, když se žáci účastní různých výletů, či školních akcí. Při exkurzích, kde se žák dostane do prostředí s cizími žáky, jsou uniformy jakýmsi nástrojem pro přehled o jeho pohybu (Základní škola COMPASS).

Negativa

- **Potlačení vlastní identity**

V rámci budování vlastní identity v dospívání, upravuje jedinec svůj zevnějšek a teprve až na konci této etapy jeho spokojenost se svým vzhledem roste. Člověk v tomto věku vidí svoje tělo jako pocit jistoty, pokud odpovídá určitému ideálu. Už tady se projevují tendence k uniformitě, která probíhá napodobováním zejména slavných osobností. Až na konci tohoto období, si jedinec s více posíleným sebevědomím, najde cestu ke svému individuálnímu stylu a přestává tyto osobnosti kopírovat. Uniforma tedy může potlačit vyjádření vlastní identity žáka. Díky tomu, že dotyčný upraví svůj zevnějšek, ukazuje kým je, či kým se snaží být. Pokud však u jedince převládá stále stejné, či podobné oblečení, je jasné, že upřednostňuje stabilitu a snaží se zakrýt například změnu postavy v rámci vývoje, která jiným způsobem ovlivnit nejde. Preference oblečení je dána každým individuálně. Může mít za úkol podtrhnout jeho postavu a zdůraznit jeho pohlaví, či postavu úplně zakrýt pomocí plandavého oblečení (Vágnerová, 2012, s. 375-377).

- **Nedodržování denní pohybové aktivity**

V Austrálii byl proveden v roce 2017 od září do října výzkum, který se zaměřil na denní pohybovou aktivitu žáků ve škole při nošení tradičních uniforem. Cílem této studie bylo zjistit, zda by nebylo efektivnější používat pouze sportovní uniformy. Klasické školní uniformy pro chlapce obsahují černé kožené boty, kalhoty a košili a u dívek kromě kalhot odívají šaty, které jsou doplněny punčochy. Pokud žáci mají daný den tělesnou výchovu, oblékají se do sportovní uniformy, která zahrnuje kraťasy, tričko a sportovní boty. Výzkumu se účastnilo šest škol a celkem 61,6% dětí uvedlo, že by raději nosili každý den sportovní uniformu. Dalších 32,5% žáků řeklo, že by jim nevadilo nosit každý den sportovní uniformu a posledních 5,9% by vůbec nechtělo oblékat sportovní uniformu každý den. Výsledky se měnili i mezi

pohlavími dětí. Dívky uvedly, že jim sportovní uniforma nebránila takovým způsobem v pohybu, jako ta klasická a že byly během přestávek více aktivní (McCarthy et al., 2018, s. 94-95).

- **Náklady na pořízení uniformy**

Pro některé rodiče může představovat pořízení školní uniformy finanční zátěž. Například v Keni, kde je nošení stejnokrojů povinné, je pro některé rodiny velmi náročné uniformu pořídit. V některých chudých oblastech musí žáci dokonce předčasně ukončit školní docházku kvůli tomu, že si rodiče školní uniformu nemohou dovolit (Doucette, 2014). V roce 2015, úřad pro ochranu hospodářské soutěže CMA v Londýně, vyzval ředitele škol, aby žákům zajistili školní uniformy za co nejnižší možné náklady. Do té doby měly školy totiž uzavřené smlouvy s určitými dodavateli a došlo ke stížnostem z řad rodičů, že ceny školních uniforem jsou zbytečně vysoké. Průzkum realizovaný NASUWT (The National Association of Schoolmasters, Union of Women Teachers) ukázal, že pořízení uniformy představuje pro rodiče v září velké finanční zatížení. Mnoho rodin si musí vybírat takovou školu, u které nejsou náklady na stejnokroje příliš vysoké (Education Journal, 2015, s. 5).

- **Genderová nerovnost**

Podle webu EDUCATION EXECUTIVE (© 2019) představují školní uniformy také problém v oblasti genderové nerovnosti. Pokládají si otázku, zda je správné nutit děti určitého druhu stejnokroje jednoho pohlaví, i když se jím necítí ve skutečnosti být. Mnoho škol se už z tohoto důvodu rozhodlo vytvořit genderově neutrální uniformy a zabránit těmto problémům. Ale například v Sussexu tento nápad rodičům a žákům také nevyhovoval a vznikla myšlenka, že žák si sám může vybrat, zda zvolí k uniformě kalhoty, či sukni.

Shrnutí

Uniformy mají dlouholetou tradici začínající v 17. století u vojáků, které bylo nutné oddělit od okolního obyvatelstva a vojsk, proti kterým bojovali. Stejnokroje se začaly využívat a dodnes využívají v nejrůznějších oblastech, kde je nutné skupinu lidí odlišit od okolí. Mohou to být uniformy jednotlivých škol, či stejnokroje v zaměstnání, které mají mnohdy kromě estetické funkce, také funkci ochrannou. Zejména školní uniformy jsou rozšířené v mnoha zemích na světě, kde mají dlouholetou tradici, na níž jsou místní lidé zvyklí a nedokáží si školní život bez uniforem vůbec představit. I v České republice se najdou školy, které školní uniformy využívají. Jsou to zejména školy soukromé, které žákům předepisují dané oblečení. Existuje však již první státní škola v Praze, která se pro zavedení stejnokrojů před osmi roky rozhodla a dodnes je obléká. Školy se ve většině případů shodují na pozitivěch, která zahrnují především stírání sociálních rozdílů, pocit sounáležitosti ke škole, snížení nežádoucích sociálně patologických jevů, bezpečnost žáků, či nižší náklady na pořízení oděvů.

2 ŽÁK ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Vstup dítěte na základní školu je velmi důležitým obdobím v jeho životě. Žákovi je přidělena nová role školáka, se kterou se pojí i začátek nové vývojové etapy. Už od zápisu prochází dítě řadou významných ceremoniálů, díky kterým si začíná uvědomovat, že se v jeho životě něco podstatného změní. Školní instituce a veškeré povinnosti a radosti s ní spojené, otvírá školákovi bránu k prožití nejenom jeho zbývajících dětství, ale slouží i jako startovací můstek pro zbytek života. Období, kdy dítě dosáhne školního věku, bývá označováno jako oficiální vstup dítěte do společnosti, které sebou nese ale určité strasti, ve kterých musí dítě uspět (Vágnerová, 2012, s. 254-255).

Podle VÁGNEROVÉ (2012, s. 255-256) je školní věk žáka takové období, kdy žák navštěvuje základní školu a dělí se do tří fází:

1. **Raný školní věk** označuje věkové období od 6 do 9 let a je pro něj typický nástup dítěte do školy. Žák si buduje novou sociální roli, mění se u něj sociální postavení a osvojuje si prvopočáteční čtení, počítání a psaní.
2. **Střední školní věk** probíhá od 9 do 11-12 let. Konec tohoto období nastane tehdy, kdy žák opustí pátou třídu. V této fázi si dítě buduje určitou sociální pozici v prostředí školy, která bude mít vliv na sociální postavení žáka i v jeho budoucím životě.
3. **Starší školní věk** probíhá již na druhém stupni základní školy, či na nižších ročnících gymnázia až do splnění povinné školní docházky – tedy asi do 15 let. Tomuto období přezdíváme *pubescence* a představuje jak fyzické, tak psychické změny ve vývoji žáka.

ERIKSON (1963, s. 258-261) uvádí, že jedinec musí v každém vývojovém stádiu svého života splnit určitý úkol, který bude přiměřený danému období a bude vycházet z požadavků společnosti. Pokud člověk úkol splní, může se přesunout do další vývojové etapy. Pokud ne, dojde ke stagnaci, která se negativně projeví v jeho životě. Stádií je celkem osm a žák základní školy ve věku od 6 do 12 let prochází čtvrtým stádiem, které bývá nazýváno jako *příčinnost proti inferioritě*. Mladší školní věk bývá označován jako *fáze snaživosti*. Žák se snaží zaujmout díky dobrému výkonu, který podle něj potvrzuje jeho kvality. Veškerá píle a svědomitost žáka směřuje k tomu, aby se mohl vyhnout pocitům méněcennosti, které by podle něj případný neúspěch přinesl. Školní zkušenost je tedy zásadní činitel ve formování osobnosti žáka a může vývoj dítěte dále nasměrovat.

THOROVÁ (2015, s. 396-398) popisuje školní zralost jako souhrn způsobilostí a dovedností, kterými žák musí disponovat, aby zvládl veškeré nároky, které se od něj budou ve škole očekávat. Jedná se spíše o zralost celého organismu s centrální nervovou soustavou. Dítě musí být na povinnou školní docházku připraveno nejenom ve vztahu k základním vyučovacím předmětům, ale i sociálně a emočně. Školní připraveností se tedy rozumí veškeré dovednosti, které před příchodem do první třídy získalo prostřednictvím rodiny v rámci výchovy, či navštěvováním předškolní instituce. Žák se dostává najednou do interakce s ostatními dětmi a buduje si autoritu i k jiné osobě, než jsou jeho rodiče, či příbuzní. Emoční zralost a vyrovnání se žáka s určitým problémem je důležitá zejména při neúspěchu, který se při vstupu do školy může objevit. Pro dítě, které bude na školní docházku lépe připraveno, nebude začátek tak obtížný a stresující.

2.1 Fyzický vývoj

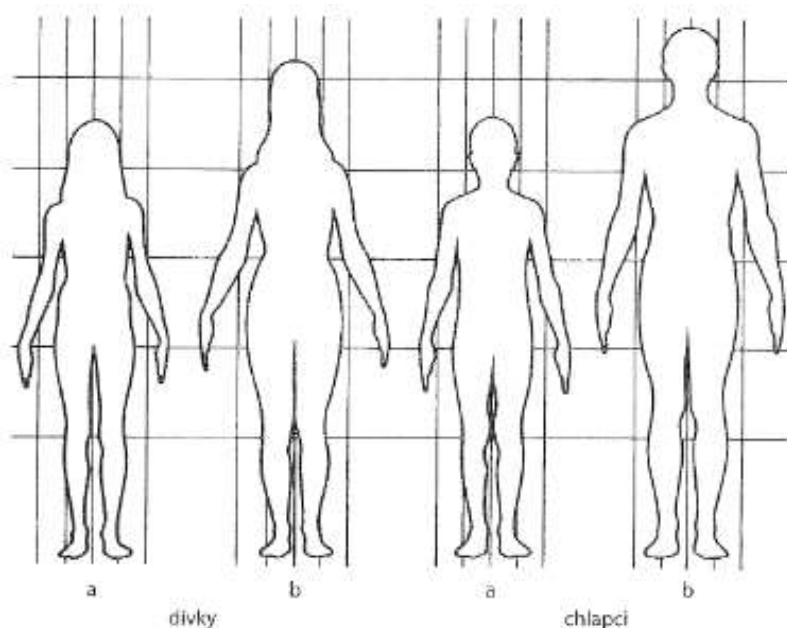
Pro tělesný vývoj dítěte mladšího školního věku je typické zpomalení růstu těla do výšky, které do té doby probíhalo a také nabírání na objemu těla. V tomto věku dochází k vývoji sekundárních pohlavních orgánů, kdy rychlost vývinu probíhá individuálně a je dán pohlavím dítěte. Svalstvo žáka, především chlapců, nabývá na intenzitě a to především v horní části těla (Vilímová, 2009, s. 30-31). U žáka mladšího školního věku dochází ke zlepšení koordinace při pohybu, která se zdokonaluje zejména se zvyšováním svalové síly (Pacher, 2017, s. 63).

V rámci školní zralosti a připravenosti je nutné, aby žák dosáhl rozvoje zrakové a sluchové percepce na takovou úroveň, která je nutná pro osvojení prvopočátečního čtení a psaní. Co se týče percepce zrakové, ta se mění v jednotlivých vývojových etapách díky akomodaci oční čočky. Dítě předškolního věku umí lépe zaostřit na dálku, ovšem u dítěte mladšího školního věku je důležité, aby bylo vyvinuto vidění na blízko. Žák by měl být schopen zpracovat ortografické informace, tedy rozlišit a poznat daný tvar, aniž by pro něj byla klíčová jeho poloha, překrytí, či pozadí. Rozvoj této funkce by měl probíhat od pátého do sedmého roku života. Díky tomu může žák pracovat s celkem, který zvládne rozložit na části (Vágnerová, 2012, s. 261). Důležitým hlediskem pro přijetí dítěte do první třídy je i jeho síla. Musí být natolik fyzicky silné, aby se dokázalo vhodně pohybovat, zapojit se do pohybových her se svými vrstevníky a zároveň si díky těmto činnostem vybudovat svoji sociální roli v kolektivu. Rodiče zvažují odklad, pokud je dítě v posledním roce více nemocné, což by mohlo přispět ke snížené imunitě. Dále také, pokud dítě trpí nějakým chronickým onemocněním,

brzkou unavitelností nebo má poruchy růstu. I motorika a grafomotorika je klíčová oblast při zápisu a následném přijetí jedince do školy. V rámci motoriky by měly být pohyby vhodně koordinovány a dítě zvládá nejenom lokomoční aktivity, kterých se bude ve škole účastnit, ale i nácvik prvopočátečního psaní (Thorová, 2015, s. 398-399). Motorický vývoj do značné míry závisí i na tom, jak moc a jakým způsobem povzbuzují žáka jeho rodiče, či potlačují, aby si nezpůsobil nějaký úraz. Nejenom vnější motivace je pro samotné dítě důležitá. Velikou roli hraje i motivace vnitřní, která je do jisté míry okolím také ovlivněna. Žáci, kterým rodiče v pohybu brání, či jej nepodporují, nepodávají takové výkony, jako žáci, kteří jsou k pohybu vedeni. Bohužel díky tomu méně motivovaní, či žáci, kteří jsou omezováni, ztrácí o pohyb zájem. Tento problém se nepříznivě projevuje v oblasti sociální, kdy děti své úspěchy, či neúspěchy porovnávají a tím si budují svoje postavení v kolektivu vrstevníků (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 120).

U žáků středního školního věku, tedy ve věku od 10-15 let dochází k aktivitě endokrinních žláz, které způsobují zejména biopsychosociální změny. Období tzv. *pubescence* má dvě fáze. Jedná se o fázi prepuberty a fázi vlastní puberty. Fáze prepuberty začíná při prvotním zrání pohlavních orgánů a končí při nástupu menarche u dívek a analogickým rozvojem u chlapců. U dívek tato etapa většinou končí kolem třináctého roku života a u chlapců ještě o rok, či dva později. Po ukončení prepuberty začíná fáze vlastní puberty a trvá až do doby, kdy dojde k vývinu rozmnožovacích schopností (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 142-143). Dítě se vyznačuje soustavným růstem do výšky více než do šířky. Dívky v tomto období bývají většinou vyšší než chlapci a to díky jejich dřívějšímu nástupu pubescence. Výška i šířka je dost individuální, proto jsou mezi dětmi v tomto věku tak značné rozdíly a prakticky se nedá podle velikosti, či šířky poznat stáří. Někdy bývá pro žáka i velmi obtížné koordinovat svoje pohyby při jednotlivých aktivitách, což je způsobeno díky nerovnoměrné a rychlé růstové změně (Vilímová, 2009, s. 31-35).

Během posledních sta let došlo k tomu, že se proces dospívání a samotný růst u dětí zrychlil. Tento děj nazýváme tzv. *sekulární akcelerací*. „*Termínem sekulární akcelerace je označováno celkové urychlování růstu a vývoje v průběhu staletí (akcelerace – zrychlení, urychlení; sekulární – latinsky opakující se po století, dlouhotrvající; sekulární změna – změna zachytitelná teprve po uplynutí staletí)*“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 144).

Obrázek č. 7 - Změna tělesných proporcí u chlapců a dívek

(Zdroj: Langmeier, Krejčířová, 2006)

Zpravidla se pořád nabízí otázka, jak je možné, že k sekulární akceleraci dochází. Uvádí se různé odpovědi, které však vycházejí vždycky z vývoje naší společnosti. Zlepšila se výživa jedince, zmizelo velké množství chorob, které byly přenášeny různými infekcemi a také došlo k zásadním klimatickým změnám (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 146).

2.2 Psychický vývoj

VÁGNEROVÁ (2012, s. 12-16) uvádí, že psychický vývoj člověka ovlivňuje řada činitelů, kteří se podílejí na formování jeho osobnosti. Vývoj psychických vlastností se u každého člověka tvoří individuálně. Podílí se na nich genetické předpoklady a prostředí. Kromě genetických informací, které dítě získává přímo od rodičů díky chromozomům, (otcovské i mateřské zárodečné buňky), má vliv na psychický vývoj jedince i prostředí, ve kterém vyrůstá. Velikou roli hrají samozřejmě osoby, které dítě obklopují. Už při výběru partnera je nutné si uvědomit, že později dojde ke zrodu kombinace dědičných dispozic, které přímo ovlivní vývoj dítě. V rámci pozitivní selektivity si lidé vybírají takové partnery, které disponují podobnými rozumovými schopnostmi. Ale existuje i tzv. *negativní selektivita*, u které je pro partnery stěžejní výběr dle temperamentu. U této výběrovosti je zásadní, že si člověk najde společníka, který má opačný způsob emočního prožívání a partneři se tedy doplňují.

Americký psycholog PLOMIN (1977, s. 310-311) uvádí, že existuje několik typů korelací, kde se prolíná prostředí i dědičnost:

1. **Passive Genotype** (pasivní genotyp) – nejčastější případ korelace mezi genotypem a prostředím. Je dán zejména tím, jací jsou rodiče dítěte. Pokud má dítě inteligentní rodiče a bude obklopeno prostředím bohatým na podněty, bude mít větší předpoklad pro rozvoj kognitivních schopností.
2. **Reactive Genotype** (evokující genotyp) – tento typ genotypu se liší od toho pasivního tím, že dítě může reagovat na více osob ve svém okolí a není omezeno pouze příbuznými. Žák může například reagovat na učitele ve škole. Ten může jeho schopnosti rozpoznat a posilovat je.
3. **Active Genotype** (aktivní genotyp) – u tohoto typu je dítě nejenom pasivním příjemcem v daném prostředí, ale děti samy vyhledávají prostředí, ve kterých se nachází více jedinců se stejným genotypem. Díky tomuto rozvíjí svoje schopnosti a dovednosti.

THOROVÁ (2015, s. 56) ve své knize dodává, že tyto typy se během života dítěte mění podle jeho věku. U mladších dětí, které jsou ve styku nejčastěji se svými rodiči, či příbuznými se jedná spíše o pasivní typ. Ale dítě, které vstupuje do školy a tím pádem mění svoje dosavadní prostředí, změní také svůj typ z pasivního na aktivní a to hlavně díky tomu, že už netráví tolik času s rodiči jako dřív, ale začíná se obklopotvat svými vrstevníky.

V rámci školní zralosti (než dítě nastoupí do školy), by mělo být emočně zralé. Mělo by být schopno kontrolovat svoje emoce a být empatické k vyjádření emocí druhých. Neúspěch, který ve škole zažije, by měl přijat, a nenechat se zastrašit od dalších činností. Dítě, které však tyto a ostatní požadavky nesplňuje, či trpí nějakou psychickou poruchou, by mělo mít po konzultaci rodiče s odborníkem odklad školní docházky. V rámci školní docházky je kladen důraz i na logické myšlení, které najednou převyšuje to názorné, a které dítě do teď nejvíce využívalo. Jedinec by měl zvládnout práci s kategoriemi - porovnávat dané znaky, množství, či se orientovat v čase a na daném místě. Už ze školky a z dění v rodině by měl disponovat základními informacemi o světě kolem nás, či být schopen řešit sociálních okolností (Thorová, 2015, s. 398-400).

V období pubescence, tedy ve věku od 11 do 15 let, probíhá u jedince velké množství psychických změn. V tomhle věku dochází ke hledání způsobů, jak uspokojit svoje potřeby a zároveň se vyrovnat s emoční stránkou své osobnosti, která se vyznačuje přítomnou labilitou (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 142). Dochází k vývoji vizuálního vnímání, které v této etapě

dosahuje vrcholu. Obrazy určitých představ jsou už více zobecněné a žák si nevybavuje detaily tak, jako dřív (proto je potřeba dbát i na jinou, než názornou výuku). Pokud se na jedince v tomto věku více zaměříme, či s ním mluvíme, zjistíme, že díky vývinu řeči, došlo ke zvětšení slovní zásoby. Při pamětních operacích nyní využívá spíše logiku, než memorování, které aplikoval do teď (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 148-149).

2.3 Sociální vývoj a interakce

VÁGNEROVÁ (2012, s. 16-17) ve své knize popisuje bioekologický systém psychologa Bronfenbrennera, který lze rozdělit na několik skupin:

- **Makrosystém** se zabývá historií a kulturou společnosti, která obsahuje obecné hodnoty, zvyky, názory, či pravidla. Díky sociokulturním vlivům všichni přijmou nejenom jazyk, ale i chování, které život v dané společnosti vyžaduje. Zkušenost dítěte ovlivňuje převážně sociální kontext. Důležitou roli hraje například lokalita, ve které pobývá nebo média, která se snaží člověku předat určité hodnoty.
- **Exosystém** do jisté míry na jedince působí i nepřímě. Toto ovlivnění je způsobeno ostatními lidmi, či institucemi, s nimiž člověk nemusí být v přímém kontaktu. Patří sem například úřady, soudy, nemocnice, ale i sousedé.
- **Mezosystém** se pojí s mikrosystémy, či s určitými vztahy. Může sem patřit vztah rodiny a školy, který je pro žáka v mladším školním věku velmi důležitý.
- **Mikrosystém** je pro jedince nejvíce zásadní. Vytvářejí ho lidé, které jsou s dítětem v osobním kontaktu. Patří sem rodina, škola a hlavně malé sociální skupiny, které mají mezi sebou přímý kontakt. Rozlišují se na výběrové, či nevýběrové. Výběrová je ta skupina, jež si člověk může sám zvolit a nevýběrová je pouze rodina, do které se jedinec narodí, aniž by to ovlivnil.

Vztahy mezi žáky

Kromě kontaktu s rodinou je nutné, aby dítě udržovalo i kontakty se svojí vrstevnickou skupinou. Zrovna v období mladšího školního věku je vztah s ostatními dětmi pro dítě velmi důležitý. Skupiny, které děti vytvářejí, vznikají tam, kde se dostávají nějakým způsobem do kontaktu. Většinou jsou to dětské skupiny vytvořeny v rámci třídy, či skupiny v místě bydliště. Kontakt s ostatními dětmi je velmi zásadní zejména při procesu socializace jedince. Dítě se učí respektovat druhé, pracovat se svými pocity, emocemi a také řešit problémy, které nastanou (Vágnerová, 2012, s. 338).

Ve školní třídě dítě získává roli spolužáka, která mu byla sama přidělena. Všichni spolužáci jsou si rovni a až v průběhu času se tvoří postupně jednotlivé sekundární role v rámci třídy. Žák si je nevybírání, vybírá mu je skupina podle jeho chování, či aktivit (Vágnerová, 2012, s. 345). Postupně si dítě tvoří více a více rolí, se kterými experimentuje. Jinak se může chovat před rodiči, kteří si stále myslí, že se jim jejich dítě se vším svěřuje, ale jinou roli je schopno zastávat před kamarády, či učiteli (Říčan, 2004, s. 154).

V etapě vývoje mladšího školního věku je pro dítě velmi důležité navázání vztahů s ostatními dětmi. PACHER (2017, s. 63) ve své publikaci popisuje tzv. vývoj kamarádství podle Damona:

- **První etapa** podle něj začíná u předškolního dítěte od 4 let a trvá do 7. roku života. V této etapě dítě nevyhledává dlouholeté přátelství a neuvědomuje si, jaké vlastnosti od kamaráda očekává.
- **Druhá etapa** je typická pro dítě mladšího školního věku, tedy od 8 do 10 let, které si už částečně uvědomuje, proč si daného kamaráda vybral. Většinou oceňuje jeho pomoc.
- **Třetí etapa** začíná od 11 let a končí až v 15 letech života. Jelikož už se dítě dostává do věku, kdy je pro něj velmi důležitý názor jeho vrstevníků, sblíží se s ostatními na základě důvěry, či možnosti svěřit se.

LANGMEIER A KREJČÍŘOVÁ (2006, s. 154-155) uvádějí několik stupňů, které popisují navazování vztahů v průběhu vývoje dospívajícího jedince. Je nutné si však uvědomit, že každé dítě je individuální a proto tyto stupně nereflektují všechny jedince, ale mohou se překrývat, či nastoupit jinou dobu, než tu určenou.

1. **Skupinová izosexuální fáze** – jedinci, kteří se nachází na tomto stupni, hledají osoby stejného pohlaví, se kterými tvoří skupiny. Skupiny se tvoří nejenom na základě jednotného pohlaví, ale důležitým rysem jsou i společné zájmy, či hodnoty, které ve skupině jedinci sdílejí. Tyto skupiny stejného pohlaví se sice tvořily až do teď, ale nyní bývají více stabilní a panuje zde určitá loajalita vůči všem členům.
2. **Individuální izosexuální fáze** – v této fázi se jedinec odklání od mnohočetné skupiny a hledá si pouze jednoho přítele. Tato etapa přichází hlavně z důvodu budování pevnějšího vztahu s někým, s kým může pohovořit o svých problémech, či sdílet svoje vlastní pocity. Přátelství mnohdy přetrvávají až do stáří a to hlavně díky tomu,

že se vyznačují společnými zájmy, či vlastnostmi. Pořád se však jedná o přátelství mezi stejným pohlavím.

3. **Přechodná etapa** – teď se začíná dostavovat zájem o druhé pohlaví. V této etapě dochází k prvotním nejistým kontaktům a to hlavně ve formě jakéhosi vtipkování, či posměšků na opačné pohlaví.
4. **Heterosexuální fáze polygamní** – tento stupeň přináší mezi jednotlivými pohlavími tzv. první lásky. Vztah mezi chlapcem a dívkou, který bývá založen ze začátku na přátelství, se postupně díky zvědavosti v oblasti přitažlivosti mění v první vztahy. Jde o prvotní důvěrné schůzky s jiným pohlavím, které bývají většinou utajovány ostatním.
5. **Etapa zamilovanosti** – daný stupeň přichází až na samém konci adolescence, či na začátku dospělosti, kdy člověk naváže vztah s někým jiným na základě určitého porozumění a oddanosti. Dochází tady k navazování prvních intimních vztahů, které jsou však zaměřeny na založení manželského vztahu, či v budoucnu na vznik rodiny.

Podle VÁGNEROVÉ (2012, s. 350) se ve středním školním věku objevují první formy šikany, která probíhá skupinově. Každý jedinec patřící do určité skupiny, projevuje danou sounáležitost. Žák vnímá skupinu jako celek, který je silnější než jedinec a v rámci toho získává pocit jistoty v době, kdy se postupně odpoutává od svých rodičů. Skupina je budována dětmi, které mají stejné názory a vyznačují se odlišností od ostatních. Tento postoj skupiny ale nemusí být jenom pozitivní. Může sehrát i negativní roli a to ve formě šikanování ostatních dětí, které nesdílejí stejné názory.

Sociálně znevýhodněné dítě

V katalogu podpůrných opatření se žák se sociálním znevýhodněním definuje jako: „*Žák s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění*“ (Habrová, 2015, s. 8).

Tento pojem charakterizuje žáka, který není zdravotně postižený, netrpí chronickým onemocněním, nemá diagnostikovanou poruchu učení, ale i přes to selhává v oblasti vzdělávání. Jedná se tedy o problém, který vzniká v rodině dítěte, či obecně mimo zázemí školy. Pokud tyto skutečnosti brání vytvářet nové sociální vztahy, jedná se o sociální znevýhodnění (Habrová, 2015, s. 8). LÁBUSOVÁ (2015, s. 13-14) v katalogu uvádí, že chování zanedbávaného dítěte v rámci rodiny, či mimo ni, může mít ve škole mnoho podob. Nastávají změny chování, které žák ventiluje většinou ve školním zařízení mezi ostatními vrstevníky.

Důležité je, aby učitel, či člověk, který se dostává do kontaktu s daným dítětem, byl schopen vypořádat změny v jeho chování a všimnout si dalších okolností, které značí, že není něco v pořádku. Jednou z takových okolností může být zanedbávání dítěte v rámci připravenosti školy. Žák nebývá opakovaně připraven na výuku v rámci materiálního zajištění (učebnice, pomůcky), není dodržován stravovací režim a hygiena, která se projevuje i nevhodným oblékáním dítěte. Do skupiny žáků se sociálním znevýhodněním patří také děti cizinců, či žáci s odlišnými kulturními zvyky, nebo žáci vychovávaní v rámci alternativní výchovy. Také uvádí, že způsob oblékání jako vnější znak, může mít dopad na odlišnost jedince. Po přestěhování dítěte do jiné země, může vzniknout tzv. kulturní šok, který se projeví na jeho chování. Žák může projevovat známky nedůvěry ke svému okolí a mít problémy začlenit se do kolektivu.

2.4 Rodina a její vliv na dítě

Každá rodina by měla plnit několik základních funkcí, které mnohdy mohou být velmi náročné a způsobit řadu problémů a nepříjemností při jejich neplnění (Havlík, Kořa, 2011, s. 68).

LANGMEIER a KREJČÍŘOVÁ (2006, s. 183) rozdělují základní funkce rodiny takto:

1. **Reprodukční funkce** - jednou z nejdůležitějších funkcí rodiny je plození nových potomků, díky kterým vzniká další generace.
2. **Hospodářská funkce** - díky vedení domácnosti a hospodaření v rodině dochází k tomu, že rodiče vykonávají určité povolání. Nestaví rodinu pouze do pozice spotřebitele, ale podílí se na fungování ekonomického systému země na úrovni výrobní, i nevýrobní.
3. **Emocionální funkce** - funkce emocionální zahrnuje vzájemný citový vztah ke členům v rodině, který se dostává všem bez výjimky.
4. **Socializační funkce** - rodina pomáhá dítěti, aby co nejlépe vstoupilo do společnosti v rámci socializace. Učí ho, jakým způsobem se chovat, jak pracovat nebo nakládat třeba s kulturním povědomím.

Každé dítě si buduje svoji identitu převážně díky rodině, ve které vyrůstá. Rodina by v jedinci měla vytvářet pocit bezpečí a být mu oporou v jeho životě. V rámci vývoje se pohled dítěte na jeho rodinu však mění. Postupně se dokáže vcítit do pocitů svých rodičů a sourozenců a projevit vhodně svoje emoce a chování. Během života si dítě tvoří vztah se svojí rodinou a postupně všichni budují tzv. rodinný příběh, který je založený na jejich rodinné historii.

Při vstupu dítěte do školy, uspokojují potřeby, které jsou pro něj důležité a které vedou k jeho další životní cestě. Role rodiče se většinou pro dítě stává vzorem, kterého by v daleké budoucnosti chtěl dosáhnout a zároveň modelem, jak by měla vypadat jeho rodina. Rodiče také dítěti poskytují emoční podporu, u které by si dítě přálo, aby byla trvalá. Díky výběru vhodných aktivit, může rodič jedinci pomoci k jeho seberealizaci. Při určování cílů musí být však opatrný, cíl by měl být vždy přiměřený, protože při případném neúspěchu, zažije nejenom pocit selhání, ale i myšlenky neuspokojivosti představy rodičů (Vágnerová, 2012, s. 313-315).

Je nesmírně důležité, jaký postoj a názor mají rodiče žáka ke škole. V případě kladného postoje se spíše rozvíjí vztah žáka ke škole. Ovšem u opačného případu, je pro něj škola pouze zátěží a nevidí v ní hlubší smysl. Sami rodiče dítěti školu představují jako nutnost, či povinnost, která je pro jeho budoucí život důležitá. Ovšem žák řeší pouze přítomnost, tedy dobu teď a tady a neuvědomuje si, jakým způsobem může jeho vzdělání budoucnost ovlivnit (Vágnerová, 2012, s. 316-317).

„Státy, které jsou smluvní stranou Úmluvy, vynaloží veškeré úsilí k tomu, aby byla uznána zásada, že oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Rodiče, nebo v odpovídajících případech zákonní zástupci, mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Základním smyslem jejich péče přitom musí být zájem dítěte.“ (Sdělení č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte a související dokumenty, 2016).

Role matky se po vstupu žáka na základní školu moc nemění a zůstává více méně stejná. Jedinou změnou v povinnostech matky i otce se stává dozor a pomoc při domácí přípravě do školy. V životě dítěte je matka nepostradatelnou součástí každého jeho dne. Matka se snaží obstarat pocit bezpečí a jistoty a omezovat stres, kterému je dítě ve škole vystavováno. Otec už mění svoji roli o něco více. Pro dítě je otec obvykle větší autoritou než matka. Vážnost si buduje hlavně tím, že netráví s dítětem tolik času, proto má jeho názor vyšší hodnotu. Žák vidí svého otce spíše jako osobu, která má na rozdíl od matky větší tělesnou sílu, proto si k němu vytváří i větší respekt. Soužití obou rodičů je pro dítě nesmírně důležité, protože veškeré jejich chování (včetně toho negativního) si dítě osvojí a odnáší do života jako model své budoucí rodiny (Vágnerová, 2012, s. 317-319).

Výchovné styly v rodině

Hodnotový svět každého jedince závisí zejména na dvou procesech, které nazýváme socializace a výchova. Na proces socializace má podíl hlavně okolní svět, který prostřednictvím svých hodnot, norem, pravidel, či postojů ovlivňuje jedince a skupiny lidí, kteří se dostávají

do vzájemné interakce. Kdežto proces výchovy má cíl záměrný a snaží se u člověka ovlivnit jeho rozvoj. Tento proces probíhá díky lidem, kteří se s jedincem dostávají do kontaktu. Mohou to být nejenom rodiče, ale i učitelé, trenéři, či různé organizace (Sekot, 2019, s. 11). Výchovný styl je označení pro souhrn jednotlivých stylů, které odrážejí nejčastější způsoby chování rodičů vůči dětem (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 269).

Existuje rozdělení těchto stylů na tři základní:

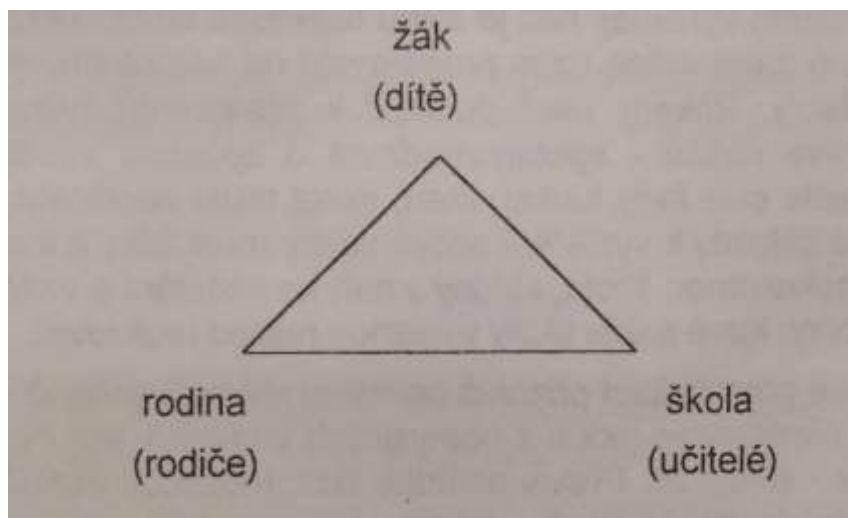
1. **Styl autoritativní** říká, že rodič je pro dítě autorita, které se musí podřídit a za všech okolností jí poslechnout bez dalších námitek, či diskuzí.
2. **Styl liberální** je pravý opak stylu autoritativního. Dítěti je ponechána veškerá svoboda v jeho rozhodování, či konání určité aktivity.
3. **Styl demokratický** tento styl jedinci ponechává částečnou volnost, ale také ho učí k odpovědnosti vůči ostatním. Rodič není brán jako bezpodmínečná autorita, ale spíše jako zkušený přítel, či partner. Vzhledem k věku se dítě rozhoduje poměrně samostatně a v případě vyřešení konfliktu se snaží rodič volit metodu rozhovoru (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 269).

Žádná rodina však nemá přesně vyhraněný výchovný styl. Rodiče totiž mohou v různých situacích reagovat naprosto odlišnými způsoby nebo každý z nich může využívat styl jiný (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 269).

Spolupráce rodiny a školy

Dvě významné instituce - rodina a škola, mají v žákově životě velmi důležité místo. Už z tohoto pohledu je jasné, že tyto skupiny ho nějakým způsobem ovlivňují. Obě mají velký podíl na jeho výchově. Někdy se může zdát, že škola působí vůči ostatní společnosti uzavřeně, není však tomu tak. Dnes existuje už řada programů, které škola nabízí a rodič se může na jejím chodu alespoň částečně podílet. Velký vliv na celkový postoj dítěte ke škole mají rodiče. Jsou to ti, kteří ovlivňují žákův hodnotový systém, který si o vzdělávání buduje. Díky tomu, že dítě ve škole tráví hodně času, promítla se tato skutečnost i do jeho rodiny, která je do jisté míry školou ovlivněna. Žák se dostává do nového sociálního prostředí se svými vrstevníky a buduje si autoritu k někomu jinému než k rodičům. A právě díky tomu je velmi důležité, aby spolu rodina a škola úzce spolupracovala. Někde ale dochází k tomu, že je mnohdy výchovná část přesunuta až na druhé místo a to první zaujímá ekonomické zabezpečení rodiny. Rodiče mnohdy upřednostní v rámci jejich profese kariérní posun než samotnou výchovu dítěte. Tato mezera bývá zpravidla vyplněna elektronickými zařízeními na úkor realizace kulturního

programu ve volném čase. Tím, že poklesla snaha rodičů o výchovu dětí, bývá tento úkol často přesunován na školní instituci. Existuje tzv. výchovný trojúhelník, ze kterého vyplývá, že škole i rodině jde o co nejefektivnější rozvoj dítěte. Proto je na místě spolupráce nejenom rodiny a školy, ale i samotného žáka, který je rovnocennou součástí tohoto modelu (Janiš, 2001, s. 5-7).

Obrázek č. 8 - Výchovný trojúhelník

(Foto: Janiš, 2001)

Podle TRNKOVÉ (2004, s. 52) se škola snaží v rámci tzv. prezentačních, či společenských aktivit začlenit rodiče do prostředí školy. Tyto aktivity budují partnerství mezi těmito dvěma subjekty a dovolují rodičům nahlédnout do prostředí školního života. Při prezentačních akcích děti ukazují, co se naučily spolu s učiteli. V rámci této klidné atmosféry, může rodič s učitelem navázat zcela jiný, více důvěrnější vztah, než ten během třídních schůzek. Jedná se o nejrůznější jarmarky, soutěže, výstavy, či jiné záležitosti. Do další skupiny, která pořádá společenské akce, zase spadají školní plesy, výlety a školní besídky. Tady jde primárně o příjemný čas strávený pohromadě, zpravidla mimo prostřední školní budovy. Většinou má skupina rodičů i příležitost podobnou akci naplánovat a sama organizovat.

Shrnutí

Každé dítě se v průběhu svého života vyvíjí v oblasti psychické, fyzické a sociální. Pro nás je zásadní vstup dítěte do školy až po etapu dospívání, která je spojena s řadou změn, které mohou jeho budoucí život do značné míry ovlivnit. Žák se při vstupu do školy najednou dostává do zcela nového prostředí, kde se socializuje a začíná se učit novým dovednostem, návykům, ale i budováním vztahu k nové autoritě, kterou představuje učitel. U dítěte mladšího školního věku dochází k fyzickému, psychickému a sociálnímu vývoji, který musí být rozvinut takovým způsobem, aby byla zajištěna školní zralost a připravenost jedince na školní docházku. Důležitým činitelem u dítěte zůstává jeho rodina, která má v jeho vývoji nezastupitelnou funkci. Pomáhá žákovi v získání vlastní identity a vzoru fungování rodiny, který by si měl odnést do budoucnosti při budování té své.

3 DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA

Historické okolnosti, které pomohly zasadit kořeny vzdělávacího systému této malé země ležící mezi Karibským mořem a Atlantickým oceánem, hrají velmi důležitou roli při formulování aktuálního školského systému. U Dominikánské republiky je zajímavé, že ačkoliv to byla první zastávka Kryštofa Kolumba v Novém světě, tak se místní vzdělávání vyvíjelo velmi pomalu a postupně. Do té doby tu prakticky neexistovala žádná forma vzdělávání, ale pouze rozvoj v oblasti kultury (Essays UK, 2017).

3.1 Historický vývoj vzdělávacího systému v Dominikánské republice

První počátky vzdělávání byly zaznamenány už u indiánských kmenů, což byli vůbec první obyvatelé, kteří v 7. – 9. tisíciletí před naším letopočtem osídlili souostroví Velkých Antil. Pod toto souostroví patřily ostrovy: Puerto Rico, Kuba, Jamajka a Hispaniola - což byl původní název pro ještě spojené Haiti a Dominikánskou republiku. Nejednalo se přímo o vzdělávací systém, avšak o zvládnutí prvních a základních dovedností a rozkvět kulturní úrovně. **Ve 3. tisíciletí před naším letopočtem** se dostala do Karibiku další skupina lidí, kteří pocházeli až z Brazílie. Řadili se do jazykové skupiny *arawac*, osídlili celkem čtyři ostrovy Velkých Antil a podle historiků a archeologů byli označováni jako *Tainové* (Křížová, 2009, s. 6-7). Tainové byli proslulí především díky jejich vyspělému zemědělství a zdobnou keramikou, která byla nalezena archeology na Kubě. Lékař Diego Álvarez Chanca, který se účastnil plavby Kryštofa Kolumba, řekl, že po vstupu na pevninu se zde objevilo velké množství domorodých mužů a žen, kteří volali „*Taino, taino*,“ což znamenalo „dobře“ (Kašpar, 2002, s. 20). Kolumbus, který je poprvé uviděl a měl možnost sledovat jejich život, o nich napsal následující: „*Milují své bližní jako sebe samé a jazyk, jímž hovoří, je nejsladší a nejjemnější, který znám. Stále se usmívají*“ (Kašpar, 2002, s. 21). Dnes se má za to, že oficiální počátky vzdělávání a rozvoj školství v Dominikánské republice začíná se začátky španělské kolonizace (Carrasco, 2016). Vyloďení Kryštofa Kolumba se svoji posádkou na ostrově Española (který takto ostrov dříve pojmenoval), proběhlo na začátku prosince **roku 1492**. Kolumbus, který poprvé na ostrov vstoupil, byl omráčen jeho nádherou a vlídnými indiány, kteří ho přijali v čele s *kazikem* (Kašpar, 2002, s. 47). Stále si však myslel, že doplul do Indie, proto místní obyvatelé pojmenoval jako *indios*. Místnímu obyvatelstvu, které tvořilo pět náčelnických kmenů, se však chování Španělů nelíbilo a byl odstartován konflikt, kdy se Tainové v roce

1495 sjednotili a bojovali proti Španělům. Ti však byli tak dobře vyzbrojeni, že Taínové svůj boj prohráli (Klíma, 2015, s. 69).

S největší pravděpodobností vzniklo první formální vzdělávání v **roce 1502** ve škole, kterou založil Fray Hernan Suarez v hlavním městě Santu Domingu. Už v **roce 1500** guvernér Nicolás de Ovando dostává nařízení postavit dům, který bude sloužit ke vzdělávacím účelům. Základní předměty tvořilo čtení, psaní, počty a náboženská nauka (Carrasco, 2016). Vůbec první univerzita, která byla na americkém kontinentu založena, vznikla v **roce 1538** v Santu Domingu. Ta původně spadala pod římsko-katolickou církev, ale na začátku 19. století byly náboženské vazby přerušeny a dnes se jedná o státní univerzitu, která je financována vládou. V Dominikánské republice si musí vysoké školy financovat sice sami studenti, ale v případě této univerzity, která nese název *Universidad Autónoma de Santo Domingo*, jsou náklady tak nízké, že mohou studovat studenti, kteří by si ostatní vysoké školy dovolit nemohli (Wiarda, Gonzáles, 2019). Vzdělávací systém byl však stále velmi nekvalitní až do vyhlášení nezávislosti **24. února roku 1844**. Právě tehdy učitel Don Manuel Aybar zakládá školu ve svém domě. Aybar se snaží zkvalitnit vzdělávání a rozšiřuje učební osnovy o výuku španělské gramatiky, aritmetiky a účetnictví. Od této doby se vzdělávání řídí už právními normami, které stanoví vždy současný vládce a které jsou upravovány tzv. *Organickým zákonem* založený 12. května 1845. V **roce 1846** ředitelka výzkumu v centru Juan Montalvo, Dr. Jenny Torres, stanovuje začátek vzdělávání jako systém a vytváří se zákon, díky němu se zřizují veřejné školy primární a sekundární. S příchodem myslitele, pedagoga a rektora univerzity, Eugenia Maríy de Hostora, který pocházel z Portorika, došlo k tomu, že vznikla řada nových pedagogických nápadů, představení nového kurikula, založení dalších škol a hlavně se začalo zaobírat myšlenkou vzdělávání žen (Carrasco, 2016). Bohužel za vlády Rafaela Leonidase Trujilla Moliny, která započala v **roce 1930**, zemřelo více než 75 000 osob, které se stali obětí teroru. Během jeho vlády došlo ke vzniku nových zákonů, které se týkaly vzdělávání. Mezi zákony patřilo například:

- nové nařízení, které se týkalo profesní přípravy učitelů
- vyhlášky, které stanovily nové učební osnovy
- zavedení předmětu náboženství na veřejných školách

Po smrti Moliny, který zemi nechává zpustošenou, se k vládě dostává Dr. Joaguín Balaguer. Ovšem díky převratu, který vyvolá skupina vojenského letectva, je jeho vláda přerušena a na konci **roku 1962** je zvolen už nový prezident Juan Bosch, díky němuž se situace

v zemi lepší (Kašpar, 2002, s. 165). **V období od 1961 do roku 1992** se seskupení vlády změnilo ještě několikrát. Za tuto dobu došlo ke vzniku dalších zákonů, které měly zlepšit dosavadní systém školství. Patřilo sem například nařízení o zlepšení kvality vzdělávání a to zejména ve venkovských oblastech nebo nový vzdělávací program pro sekundární vzdělávání. Pokračováním celého pokusu zlepšit dosavadní školství bylo vytvoření *desetiletého vzdělávacího plánu mezi lety 1992 – 2002*. Tento vzdělávací plán byl realizován pomocí různých zákonů, vyhlášek a nařízeních. Upravoval nejenom jednotlivé stupně vzdělávání, ale i vzdělávání dospělých a vzdělávání praktické (Carrasco, 2016).

V roce 2008 byl navržen další *desetiletý plán*, který měl za úkol podpořit rozvoj země na začátku 21. století. Tento plán se stále snaží překonat a zlepšit všechny nedostatky, které ve školství doposud byly a jsou (Educando, 2008).

3.2 Struktura aktuálního vzdělávacího systému

V Dominikánské republice je nařízena povinná školní docházka pro všechny děti. Rodiče mohou žáky zapsat na státní (*Escuela Pública*), či soukromou školu (*Escuela Privada*) podle jejich finančních možností. Státní školy jsou zadarmo a mohou je navštěvovat všechny děti. Poslední dobou vznikají v Dominikánské republice díky přistěhování většího počtu cizinců také mezinárodní soukromé školy, které vyučují většinou v anglickém a španělském jazyce. Jelikož jsou ale v zemi velké sociální rozdíly, na střední školu pokračuje pouze 10% žáků (střední školy musí financovat rodiny).

Celkem se školský systém rozděluje do čtyř částí:

1. **Nivel Inicial** – předškolní vzdělávání (od 3 do 5-6 let) – u dětí je povinný pouze poslední jeden rok před zahájením základního vzdělávání. V Dominikánské republice existuje velké množství soukromých školek, které bývají zaměřeny na různé jazyky.
2. **Nivel Básico** – základní vzdělávání (od 6 do 13-14 let) – základní vzdělávání se řídí podle osnov Ministerstva školství, které musí každá školní instituce dodržovat. Je povinné.
3. **Nivel Medio** – středoškolské vzdělávání (od 14 do 17 let) – studium je zakončeno tzv. *Bachillerato*, což je totožné s naší maturitní zkouškou a díky tomu mohou studenti pokračovat ve studiu na vysoké škole. Není povinné.
4. **Nivel Superior** – vysokoškolské vzdělávání (od 17 let) – jedná se většinou o soukromé školy, které bývají zpoplatněny. Ovšem univerzita v hlavním městě Santu Domingu,

kteřá vznikla v roce 1538, je zdarma, protože je financována vládou (Dominikánská-reality, © 2017).

Harmonogram akademického roku je téměř stejný jako u nás. Školní rok se dělí na dva semestry, kdy ten zimní začíná v polovině srpna a trvá až do začátku vánočních prázdnin, tedy do poloviny prosince. Letní semestr začíná už po vánočních svátcích a trvá do poloviny června. Stejně jako u nás letní prázdniny trvají 8 týdnů. Velké množství škol v Dominikánské republice se nazývají Colegio a žák zde může navštěvovat všechny stupně vzdělávání – od mateřské po střední školu. Velikou výhodou je, že jedinec po celou dobu dochází na stejné místo (Dominikánská-reality, © 2017).

Státní školy

Státní školy oproti těm soukromým vykazují stále horší kvalitu. Je to hlavně díky velkému množství dětí ve třídách, což se podepisuje na kvalitě výuky. Žáci navštěvují školu vždy od pondělí do pátku. První hodina sice začíná stejně jako u nás v osm hodin, ale žáci se scházejí již dříve, protože všichni společně zpívají hymnu, při které se vztyčuje vlajka Dominikánské republiky. Vyučovací den končí později než u nás a to kolem druhé hodiny odpolední. Někdy je možné však vidět děti v uniformách odcházející ze školy i kolem šesté hodiny a to z důvodu odpoledního vyučování, které začíná ve dvanáct hodin (Dominikánská-reality, © 2017).

22 y más	5 y más				
22	5				
21	4				
20	3				
19	2				
18	1				
17	12				
16	11				
15	10				
14	9				
13	8				
12	7				
11	6				
10	5				
9	4				
8	3				
7	2				
6	1				
5					
4					
3					
2					
1					

		Universitaria	No Universitaria	Educación Superior			
		Segundo Ciclo	General (académico) Técnico-Profesional Artes	Educación Media	Educación Formal	Educación no Formal	Educación Informal
		Primer Ciclo (Comun)					
		Segundo Ciclo					
		Primer Ciclo					
		Obligatorio					

Tabulka č. 2 - Struktura vzdělávacího systému v Dominikánské republice

(Zdroj: International Bureau of Education, © 1995-2020)

Soukromé školy

V soukromých školách můžeme často najít žáky různých národností. Samozřejmě se zde platí školné a vždy platí pravidlo, že čím je žák starší, tím je poplatek vyšší. Dokonce zde existují i náboženské soukromé školy, které jsou částečně financovány státem (Dominikánská-reality, © 2017).

3.3 Používání školních uniforem

Tvar a barva školních uniforem je v Dominikánské republice dána typem školy. Soukromé školy mají vlastní typy školních uniforem, kdežto ty státní jednotné. Do roku 2018 nosili žáci veřejných škol stejnou modrou košili a khaki kalhoty, či sukni na celém území země (Idominicanas, 2017).

Obrázek č. 9 - Původní uniforma státních škol v Dominikánské republice do roku 2018

(Foto: Megan in the Dominican Republic, 2012)

Od roku 2018 navrhl ministr Andrés Navarro Garcia nové typy školních uniforem, které by měly být oproti předešlým stejnokrojům více pohodlné a vyrobeny z kvalitnějšího materiálu. Každý student obdržel zdarma dvě trička vyrobené z 50% bavlny a 50% polyesteru, aby se zabránilo dalšímu výdaji, který by rodina musela zajistit. Novinkou se také stalo rozdělení barev uniforem. V Dominikánské republice existuje celkem pět oblastí, ve kterých se nacházejí školní zařízení. Každá oblast tedy získala jednu barvu trička a kalhoty zůstaly stejné v barvě khaki.

- jižní oblast země – tyrkysově modré tričko
- severní oblast země – žluté tričko
- východní oblast země – zelené tričko
- střední oblast země – vínově červené tričko
- metropolitní oblast – královsky modré tričko (Luna, 2017).

Obrázek č. 10 - Nové barvy školních uniforem pro dané oblasti

(Foto: Sosa, 2017)

Shrnutí

Na školství Dominikánské republiky se výrazně odrážely historické okolnosti, které vytvořily pevný základ pro dnešní vzdělávání. První zmínky o školství se vážou k osobě Kryštofa Kolumba, který se vylodil na ostrově v roce 1492 a zahájil španělskou kolonizaci. Dnešní školství umožňuje vzdělávání všem dětem zdarma do čtrnácti let a další studium musí být placeno studujícím, protože stát je již nefinancuje. Rodiče si také mohou vybrat, jakou školu bude žák navštěvovat. V Dominikánské republice existuje velké množství soukromých škol, které poskytují lepší kvalitu vzdělávání, zejména díky menšímu počtu žáků ve třídě. Školní uniformy, které žáci nosí, jsou povinné na všech školách. Stejnokroje se liší barvou, která je vždy charakteristická pro danou oblast a financují je rodiče žáků.

4 VELKÁ BRITÁNIE

Co se týče historického vývoje ve Velké Británii, je potřeba si uvědomit, že jej nelze brát jako jednotný celek, ale je potřeba oddělit školství v Anglii a Walesu, ale také Skotska a Severního Irska (Hušek, 1987, s. 5).

4.1 Historický vývoj vzdělávacího systému ve Velké Británii

Začátek vzdělávání ve Velké Británii lze datovat od doby, kdy Británii oblehli Římané a to v **letech 43** před naším letopočtem až do doby 410 našeho letopočtu. Římané stejně jako v dalších státech, měli snahu nastolit stejné školství i ve Velké Británii (Hušek, 1987, s. 7). Během příchodu sv. Augustina bylo založeno v Anglii úplně první školské zařízení tzv. *grammar school* v roce 598 v Canterbury, což by se dalo přirovnat k našemu gymnáziu (Leach, 1915, s. 3). Školství, které bylo jednodušší, začalo vznikat v **6. a 7. století**, kdy se o něj začala aktivně zajímat církev. Právě tady patřilo vzdělání a náboženství neodmyslitelně k sobě. Propojení církve a školství mělo v Británii vždycky dlouholetou tradici: „*Tato tradice dlouho převažovala v britském školství a je patrná do dnešního dne v podobě dualistického principu, který je typický pro britské školství. Jedná se o dualismus mezi státní mocí a církevními autoritami, které se podílejí na vzdělávání. Teprve v 19. století vliv státu a jeho kontrola nad vzděláním převážil*“ (Hušek, 1987, s. 7).

V této době se také rozvíjely gymnázia (*grammar school*) a pěvecké školy (*song school*). LEACH (1915, s. 6-7) uvádí, že tyto školy byly často sdružovány pod jedno zařízení, ale nebyla to pravda. Tyto školy plnily úplně jiné funkce a vyučovaly se zde podstatně jiné předměty. Pěvecké školy navštěvovali žáci nadaní a soustředili se pouze na jednu disciplínu – zpěv. Kdežto gymnázia, stejně jako dnes, poskytovaly všeobecné vzdělání pro různé profese. Augustin vytvořil tehdy koncept, který obsahoval *sedm svobodných umění*. Sem patřilo tzv. *trivium* a *kvadrivium*. Trivium obsahovalo tři základní předměty, jako byla gramatika, dialektika a rétorika. Kdežto kvadrivium obsahovalo: aritmetiku, hudbu, geometrii a astronomii (Lawson, Silver, 1973, s. 10).

V **roce 866**, po nájezdech Vikingů, bylo vzdělávání přerušeno. Ale Wessex, část Anglie, díky králi Alfredovi, Vikingům úspěšně odolávala (Fisher, 1936, s. 177). Alfred Veliký byl panovník, kterému nebylo vzdělávání lhostejné, a snažil se ho podporovat. Sám založil dva kláštery, jeden pro muže v Athelney a druhý pro ženy ve Shaftesbury. Rozvíjel vzdělávání na svém královském dvoře, které bylo poskytováno nejenom jeho dětem, ale i šlechtě. Žáci se

učili latině, anglickému jazyku a byli schopni číst a psát různé texty. Během **10. a 11. století** se v Anglii začínají stavět menší farní kostely, které měl na starost vždy jeden kněz. Vzdělávalo se nejenom farní duchovenstvo, ale jakmile se jim dostalo patřičného vzdělání, sami mohli vyučovat (Orme, 2006, s. 35). V **roce 1066** došlo k dobytí Anglie, které měl na starost normanský Vilém I. Dobyvatel. Díky tomuto kroku se dostali Normané k moci a vzdělání se začalo zase měnit. Došlo ke vzniku úplně nových typů škol. Byly to školy, které se soustředily na čtení, psaní a gramatiku. Existovaly ale i školy, které spadaly pod náboženské instituce, či školy, které byly určeny pro širokou veřejnost (Orme, 2006, s. 46-48). Pro středověké vzdělávání v Anglii, ale i v dalších zemích bylo typické, že se výuky neúčastnili lidé stejné věkové kategorie. Chlapci v Anglii sice byli vzděláváni od 7 let, ale výuky se společně s nimi účastnili i dospělí. Chlapci, kteří školy navštěvovali, pocházeli z majetnějších vrstev (většinou to byli synové úředníků) a tudíž si mohli vzdělání dovolit. Fyzické tresty v místních školách nebyly výjimkou a byly považovány za nezbytně nutné. Knihy a veškeré psací materiály byly v této době velmi drahé, takže výuka probíhala pouze ústní formou a byla založena na memorování probírané látky (Lawson, Silver, 1973, s. 49).

Mezi první univerzity v Anglii patřila bezesporu Oxfordská univerzita, založena na konci **11. století** a univerzita v Cambridgi ve **13. století**. Univerzita v Oxfordu dokonce patřila k jednomu z největších vzdělávacích center západní Evropy. Velký rozvoj a nárůst studentů začal v roce 1167, kdy král Jindřich II. vydal zákaz studovat na univerzitě v Paříži (Lawson, Silver, 1973, s. 20). Do roku 1300 měla Oxfordská univerzita už 1500 studentů a Cambridge asi 500. Většinu studentů na těchto univerzitách tvořili chlapci ve věku od čtrnácti nebo patnácti let a byly to synové hlavně rytířů, úředníků, úspěšných obchodníků, či řemeslníků. Výuka na těchto školách se zaměřovala hlavně na přípravu učitelů, kazatelů, právníků a úředníků (Lawson, Silver, 1973, s. 31). Základem výuky bylo sedm svobodných umění. Tzv. *trivium* vedlo k dosažení titulu *bachelor* a výstupem kvadrivia byl tzv. *master*. Student, který získal titul *master*, byl povinen přednášet na univerzitě alespoň následující dva roky. Někteří absolventi na univerzitách zůstali i na dále, ale většina odešla a našla si jiné zaměstnání (Lawson, Silver, 1973, s. 27-28). Bohužel **14. století** přineslo univerzitám řadu problémů. Jedním z nich byla tzv. *černá smrt* neboli mor, který vypukl v roce 1349 a měl na svědomí tolik obětí, že byl pozastaven chod univerzit a počet studentů se rapidně snížil (Leach, 1915, s. 201).

V letech 1350 až 1450 bylo vzdělávání díky dlouhým bojům s Francií velmi zanedbáváno. Díky nedostatku učitelů bylo uzavřeno velké množství škol. Aby se situace zlepšila, založil William Byngham, londýnský rektor, za podpory krále Jindřicha VI. tzv. *God's house* v Cambridge. Jednalo se o vysokou školu, která byla určena speciálně pro výuku gramatiky a zároveň pro studium budoucích kantorů. Po absolvování tohoto studia, učitelé vyučovali na gymnáziích (Lawson, Silver, 1973, s. 46-47). **Konec 14. století** přinesl velmi důležitou novinku a tou bylo postavení anglického jazyka, který získává společenskou vážnost a francouzština již ustoupila do pozadí. Najednou mělo o vzdělávání zájem i širší obyvatelstvo (Lawson, Silver, 1973, s. 80). Podstatná změna ve výuce přišla s **15. stoletím**, kdy přijíždí John Colet z Itálie a přednáší na Oxfordu nový druh výuky. Ten spočíval v tom, že se začal klást větší důraz na ústní projev. Žáci se kromě čtení a psaní učili i mluvit v latině. Mladší žáci byli vyučováni v anglickém jazyce a ti starší už v jazyce latinském. Stanovisko školy bylo, že žáci, kteří prošli výukou latinského jazyka, měli nařizeno v prostorách školy mluvit pouze tímto jazykem (Orme, 2006, s. 148).

Nový režim nastolil ve školství vládce Oliver Cromwell. Objevily se tu snahy o vytvoření celonárodního systému základního vzdělávání. „*V těchto plánech měl sehrát úlohu i Jan Ámos Komenský, který byl pozván do Anglie jako poradce pro otázky reformy výchovy a vzdělávání. Pobýval v Anglii v letech 1641-1642, avšak jeho nové náměty zanikly spolu s restaurací královského režimu*“ (Hušek, 1987, s. 7).

Na přelomu **17. a 18. století** byl jednou z hlavních postav tohoto období John Lock. Lock měl možnost studovat na Westminster School a na Christ School v Oxfordu, kde následně pokračoval jako lektor, který učil pár chlapců z bohatých rodin. Lock kladl velký důraz na děti a jejich zvláštní potřeby, zájmy, či dovednosti, na které by se během vyučování mělo nahlížet a respektovat je. Z toho také vzniklo jeho přesvědčení, že pro rozvíjení dětské osobnosti je nejdůležitějších prvních pár let života. Jeho poznatky na tehdejší dobu byly velmi pokrokové. Nesouhlasil s trestáním dětí a říkal, že by děti měly dělat to, co je přirozené jejich věku. Jejich učení by mělo být příjemné a založeno na zvědavosti (Lawson, Silver, 1973, s. 175-176). V **19. století** docházelo v celé zemi k rozvoji techniky a tudíž se začalo vytvářet technické školství (Lawson, Silver, 1973, s. 353). Důležitým momentem byl také rok 1870 a vznik zákona *Elementary Education Act*, kdy vláda poprvé přijala zodpovědnost za vzdělávání dětí v zemi ve věku pěti až třinácti let (Lawson, Silver, 1973, s. 314).

Větší změny přinesl **rok 1944**, kdy byl vytvořen návrh nového školského zákona, který byl pro vzdělávání zásadní. Ministr školství měl odpovědnost za školskou politiku a měl za úkol podpořit vzdělávání v Anglii a Walesu. Během následujících let došlo k úpravám tohoto zákona. Týkaly se například vytvoření tzv. *middle school* nebo jednotných středních škol (Hušek, 1987, s. 10). JELÍNKOVÁ (1993, s. 10) ve své publikaci uvádí, že tento zákon byl vytvořen na základě Hadowovy zprávy, která byla napsána v **roce 1931** a ve které stálo: „*Výuka nemá být cílena na předání určitého množství znalostí učitelem žákovi, ale cílem má být vytvoření určitého množství znalostí a aktivit*“ (Jelínková, 1993, s. 10). Butlerův zákon, který byl přijat **roku 1944**, stanovil cíl, který směřoval ke sjednocení školství v zemi. Změny se týkaly také církevních škol, které od té doby měly spadat více pod školské úřady. Ovšem bylo potřeba nastavit i pro tyto školy určitý kompromis, a tak se dále pokračovalo alespoň v částečné výuce náboženství. Tento zákon však nenařídil metody a obsahy vzdělávání, což vedlo k tomu, že samotní ředitelé, ale i učitelé měli možnost rozhodnout, co se bude na jejich škole vyučovat a jakým způsobem (Ježková et al., 2010, s. 95).

Vysoké školství v následujících letech zaznamenalo také řadu změn. V roce **1963** jej ovlivnila zpráva z *Robbinsonovy komise*, která se zaměřovala na technické, ale i další vzdělávání. Vysoké školy najednou získaly autonomní statut a **roku 1971** vznikla tzv. *Otevřená univerzita*, která se zabývala a rozšířila možnost dálkového studia. Po pár letech tuhle situaci změnila krize v ekonomice, kdy se zájem o vysokoškolské vzdělání snížil. V této době, uplatnění studentů na trhu práce díky zvyšující se nezaměstnanosti, prudce kleslo a zároveň se řešil i problém se zachováním škol, ve kterých chybělo stále více studentů (Hušek, 1987, s. 10-11). V **roce 1979** ve školství opět posílil konzervatismus a došlo ke vzniku zákona, který oslabil pojetí jednotných středních škol. Podporováni byli i rodiče, a to hlavně v oblasti řízení škol (Hušek, 1987, s. 12). Britské ministerstvo školství si v **roce 1983** moc dobře uvědomovalo, že je nutné zavést závazné osnovy, které budou platit na úrovni celého státu. Každý žák měl mít nárok na stejné učební osnovy a hloubku učiva, ať navštěvuje jakoukoliv školu. Zpráva inspekce z vládního dokumentu *Lepší školství*, která obsahovala výsledky pozorování škol, poukázala na řadu slabých oblastí, které se ve velkém množství škol vyskytovaly. Tato zpráva nesouhlasila s tím, že školy věnují větší pozornost gramotnosti a počítání, než prací v oblasti praktických, estetických a vědeckých. *Školský zákon* tedy vešel v platnost v **červenci 1988** s tím, že obsahoval platné kurikulum závazné pro všechny školy. Pro děti ve věku 5-16 let prosadil výuku tří základních předmětů, kam patřil anglický jazyk, matematika a vědní disciplíny (Jelínková, 1993, s. 13-14).

Celostátní kurikulum se rozdělilo do tří stupňů, podle věku dětí:

1. stupeň: 5-7 let
2. stupeň: 7-11 let
3. (vyšší stupeň), který se podobal našemu 2. stupni základních škol

Pár let po zavedení tohoto kurikula v **roce 1991**, ministr školství prohlásil, že je potřeba zaměřit se na to, jakým způsobem žáky ve školách vzdělávat před tím, než co je vlastně učit. Stejný rok pověřil profesory Robina Alexandera, Jima Roseho a Chrise Woodheada, aby vypracovali zprávu, ve které se zaměří na stav vzdělávání na základních školách. Tato zpráva z **roku 1992** se nazývá jako *Zpráva tří mudrců*, ve které kromě toho, že charakterizuje aktuální systém vzdělávání, také nabízí i metody, jak ho zlepšit (Jelínková, 1993, s. 15-17). V **roce 1997** zvítězili ve volbách labouristé a došlo k tomu, že se začalo více financí vkládat přímo do veřejného sektoru. Začaly se stavět nové školní instituce a učitelé byli více motivováni finančně. Barber vytvořil tzv. implementační řetězec (*delivery chain*), díky kterému se snažil převést reformu, která vznikla na straně parlamentu, do škol. Díky tomuhle labouristé vytvořili několik opatření, jak na rovině legislativy, tak v poradenství a vzdělávání (Ježková aj. 2010, s. 191-194).

V **roce 2004** byla vydána *Pětiletá strategie pro děti, žáky a studenty* (Five-year Strategy for Children and Learners). Ta se nedotýká pouze dětí, ale i jejich rodičů a zaměstnavatelů. Tato strategie se chce zaměřit například na rozvíjení odborných škol, na možnosti zajistit více míst v úspěšných školách pro děti nebo dát právo všem středním školám mít svoje budovy včetně pozemků a podílet se na spolupráci s ostatními školami. **27. 3. 2006** vešla v platnost tzv. *Bílá kniha*, která byla pojmenována jako *Zlepšování dovedností, zvyšování životních šancí*. Zaměřuje se na mladé lidi a dospělé a to hlavně z důvodu zlepšení dosavadní kvalifikace na stupni světových standardů. Stát si je vědom, že díky zlepšení kvalifikace a dovedností, budou lidé přínosem pro zlepšení ekonomické situace v zemi (Ježková aj. 2010, s. 81-82).

4.2 Struktura aktuálního vzdělávacího systému

Úplně nejdůležitějším a prvotním cílem, ke kterému Ministerstvo pro děti, školy a rodiny v Anglii směřuje, je umožnit všem dětem a mladým lidem, aby žili v bezpečí a měli možnost získat vzdělání na co možná nejvyšší úrovni. Také, aby jejich život byl plný příležitostí, bez následků chudoby (UNESCO-IBE, © 1995-2020).

Age on the 1st of September		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Foundation Stage		Nursery		Reception		Key Stage 1		Key Stage 2				Key Stage 3		Key Stage 4		Post-16
		Yr 1	Yr 2	Yr 3	Yr 4	Yr 5	Yr 6	Yr 7	Yr 8	Yr 9	Yr 10	Yr 11	Yr 12	Yr 13		
Nursery	Primary School							Secondary School					Sixth Form			
	Infant School	Junior School				Secondary School with Sixth Form										
Nursery	First School	Middle School				High School		Sixth Form								
	Combined School						High School with Sixth Form									
	First School	Middle School				High School with Sixth Form										
Nursery	Lower School		Middle School				Upper School									
	Lower School		Middle School				Upper School									
	Lower School		Middle School				Upper School									
	Primary School						Secondary School		Upper School/6th Form							

Tabulka č. 3 - Rozdělení školského vzdělávacího systému ve Velké Británii

(Zdroj: Garnsworthy, 2015)

Preprimární vzdělávání ve Spojeném království se mírně liší od našeho předškolního vzdělávání. Nejen, že obsahuje jinou terminologii, ale i částečně odlišnou koncepci. Pokud dítě dosáhlo věku tří let, začíná navštěvovat zařízení pro děti, které bývá označováno jako *nursery school*. Už v historii, kdy se průkopnice Rachel McMillan a Margaret McMillan začaly věnovat myšlence mateřských škol, bylo důležité dětem zajistit obživu a teprve potom až bezplatné vzdělání. Bylo to z toho důvodu, že hodně dětí pocházelo se sociálně znevýhodněných rodin - především z chudých čtvrtí a tyto základní potřeby jim bohužel nemohly být předány. Teprve v minulých letech vznikla myšlenka, že je potřeba zajistit nejenom zdraví a obživu dítěte, ale předat mu i vědomosti a dovednosti, které budou směřovat k jeho rozvoji v rámci povinné školní docházky. V roce 2000 byl v Anglii vytvořen rámcový dokument – *Průvodce kurikulem pro základní období*, který ovlivňuje obsah vzdělávání jednotlivých institucí. Došlo ke vzniku nového pojmu *Early Years Foundation Stage*, který se zaměřuje na práci s dětmi do tří let a také na vlastní předškolní vzdělávání od tří do pěti let. Další země Spojeného království jsou na tom podobně. Wales nabízí dětem od 3 do 4 let půldenní vzdělávání, a těm, které mají o rok více, už vzdělávání celodenní. Jedná se o tzv. *přípravnou třídu*, která

jedinci pomůže osvojit si základní vědomosti, dovednosti a napomoci úspěšnějšímu začátku povinné školní docházky. Od roku 2005 vešlo v platnost také nařízení, že úřad musí zajistit dítěti, které dosáhlo 3 let docházku v předškolním zařízení (Ježková aj. 2010, s. 49-51).

Podle EYFS (*Early Years Foundation Stage*) jsou stanoveny standardy, které musí preprimární vzdělávání naplnit u narozených dětí do věku 5 let. Tyto standardy jsou závazné pro veškeré předškolní zařízení, ve veřejné, či soukromé sféře. Ačkoliv je však preprimární vzdělávání dobrovolné, většina dětí v zemi školku navštěvuje. Málo dětí zůstává před nástupem povinné školní docházky doma (European commission, 2019).

Podle JEŽKOVÉ (2010, s. 51-52) začíná **primární vzdělávání** většinou od 5. roku života a je povinné až do 16 let. Ovšem pokud se dítě narodí na konci srpna, do školy nastupuje už ve čtyřech letech. Vzdělání se podle kurikula rozděluje na dvě klíčové etapy:

- 1. Key 1** – jedná se o první období, kdy dítě ve věku 5 až 7 let navštěvuje tzv. *infant school*.
- 2. Key 2** – toto klíčové období zahrnuje školní docházku dětí ve věku od 8 do 11let a bývá označováno jako tzv. *junior school*

GARNSWORTHY (2015) uvádí, že se primární školy obecně dělí na školy státní a soukromé. Pro školy státní, které jsou bezplatné, je závazné dodržet osnovy Ministerstva školství - tzv. *national curriculum*. To zajišťuje stejný obsah vzdělávání na všech školách a určuje klasifikaci SATs, neboli *Standard Assessment Tests*. Tyto školy bývají pravidelně kontrolovány inspekcemi OFSTED (*Office for Standards in Education*). Hlavními předměty, kterým se na tomto stupni vzdělávání věnuje nejvyšší pozornost, jsou matematika, anglický jazyk a věda, pod kterou spadá fyzika, chemie a přírodopis. Dále žáci navštěvují předměty jako je hudební, tělesná, výtvarná výchova, dějepis, pracovní činnosti, či zeměpis.

Školy státní se dělí do čtyř základních skupin:

- 1. Community schools** – školy, které spravuje místní úřad (*Local authority*). Ten si sám určuje a stanovuje požadavky a kritéria k přijetí žáků.
- 2. Foundation and trust schools** – u *foundation schools* hlavní roli hraje správní rada školy, které nejenom rozhoduje o přijímacím řízení žáků, ale i sama vybírá školní personál. *Trust schools* se liší pouze tím, že se na správě školy podílí ještě s nějakou další organizací. Tou může být charita, či nějaká vzdělávací nadace.

3. Voluntary-aided schools – o tento typ se také stará správní rada školy. Ovšem budovy spadají do majetku charity, či církve.

4. Voluntary-controlled schools – jsou školy, které stojí na pomezí mezi *community* a *voluntary-aided schools*. Ovšem s výjimkou toho, že přijímací řízení má na starost místní úřad a správu budov charita, či církev.

Pro školy soukromé nejsou státní osnovy závazné, avšak musí být registrovány u britské vlády a také obsahovat výuku anglického jazyka, vědy a matematiky. I když pro školy není národní kurikulum závazné, i tak je navštěvuje školní inspekce a různé organizace, které kontrolují dodržování obsahu vzdělávání. Rodič, který uvažuje nad výběrem dané soukromé školy, může veškeré výsledky školní inspekce najít na internetu. Ve Velké Británii existuje také mnoho rodin, které se rozhodlo dítě vzdělávat doma. Domácí vzdělávání však nepodléhá státním osnovám. Město ale může domácí výuku rodičů zkontrolovat pomocí tzv. *informal inquiry*. Což je neformální dotazování, kdy se zjistí, jaké dítě dosahuje ve vzdělávání výsledků. V případě negativního zjištění, může být rozhodnuto o nastoupení dítěte do běžné školy v rámci povinné školní docházky (Garnsworthy, 2015).

Secondary school je další etapou vzdělávání žáků a u nás se většinou ztotožňuje s druhým stupněm základní školy. Vybrat *secondary school* je pro rodiče žáka stejně těžké, jako vybrat *primary school*. Zákonný zástupce dítěte se rozhoduje, zda zvolit školu státní, či soukromou. Tato volba je dána hlavně školní minulostí rodičů a předpokládá se, že pokud rodič absolvoval soukromou školu, jeho dítě bude v této tradici pokračovat. Není však problém, aby žák absolvoval *primary school* na státní úrovni a *secondary school* jako školu soukromou. V rámci *secondary school*, žák ve svých 11 až 14 letech absolvuje tzv. *Key Stage 3* a ve věku 14 až 16 let zase *Key Stage 4*. Obsah výuky v *Key Stage 3* bychom mohli přirovnat k předmětům, které se učí u nás na prvním stupni základních škol. Žáci si však volí jeden cizí jazyk a navíc mají předměty jako *Citizenship* (občanská nauka), sexuální výchovu a náboženskou nauku. Stejně jako na konci *Key Stage 4*, jsou i na závěr této fáze testování. Co se týče výuky v *Key Stage 4*, ta už se primárně zaměřuje na závěrečné zkoušky GCSE. V této fázi je podstatná pomoc při rozhodování o budoucnosti dítěte, která je zajištěna školským centrem Careers Adviser, které žákovi pomáhá s přechodem do další životní etapy (Garnsworthy, 2015). Po skončení *secondary school*, kdy žák dosáhl věku 15 až 16 let (v klíčové fázi 4), skládá tzv. *General Certificate of Secondary Education* (GCSE), což jsou závěrečné zkoušky, díky kterým jedinec ukončí svoji povinnou školní docházku.

Výsledky těchto zkoušek jsou důležité pro přijetí na další školu (European commission, 2019). Žáci skládají zkoušky GCSE pouze z předmětů, které si vybrali v rámci devátého ročníku. Stále však platí, že zde existují povinné a nepovinné předměty. Mezi ty povinné patří anglický jazyk, matematika a věda. Nepovinné předměty si jedinec volit nemusí, ale doporučují se z důvodu lepšího uplatnění na trhu práce, či v pokračujícím studiu. Termíny zkoušek jsou stanoveny na květen, či červen, ale žáci se výsledky dozví stejně až v srpnu. Po dovršení věku 16 let a po absolvování testů GCSE, mají žáci další možnosti, jak ve studiu pokračovat. Týká se to dětí, které se narodily po 1. 9. 1997. Tyto jedinci musí ve školní docházce pokračovat až do svých 18 let. Sem patří tzv. *full-time study*, kdy v rámci určitých škol navštěvují kurzy a různé předměty, které si vyberou. Další z možností, kterou si žák může zvolit, je spojení práce a studia. Ti, kteří nezískali dobré známky při GCSE, či trpí nějakým postižením, mohou využít tzv. *traineeship* a *supported internship*. Pracují pro určitého zaměstnavatele, od kterého dostávají výplatu a zároveň získají teoretickou výuku (Garnsworthy, 2015).

Higher education je podobné našemu vysokoškolskému vzdělávání. Stejně jako u nás, může student získat vzdělání v bakalářském, magisterském, či doktorandském studijním programu. Bakalářské studium je totožné v Anglii, Walesu a Severním Irsku. Se Skotskem se liší v době trvání. Titul *bachelor* může student v Anglii, Walesu a Severním Irsku získat za tři roky, kdežto ve Skotsku až za čtyři. Student, který se chce přihlásit k bakalářskému studijnímu programu, si může v Anglii podat až pět přihlášek na různé univerzity. Veškerou organizaci ohledně přihlášek řeší UCAS, což je vládní agentura *University and College Admissions Service*. Je zajímavé, že na rozdíl od našich univerzit, bakalářské studium trvá někdy i čtyři roky, protože student musí během svého vzdělávání absolvovat jednoletou studijní praxi. Co se týče magisterského programu, ten se více zaměřuje na praxi. Studenti většinou pracují ve výzkumu, či na studijní práci. Na závěr magisterského vzdělávání student obdrží titul *master* (Beničáková, 2018).

4.3 Používání školních uniforem

STEPHENSONOVÁ (2016, s. 21-31) uvádí, že první školní uniforma vznikla ve škole Christ's Hospital, která byla založena v 16. století a poskytovala vzdělání sirotkům, či dětem pocházejících z chudých rodin. Jelikož si děti nemohly opatřit oděv, zajistila ho škola. Toto oblečení, které bylo jednotné, je považováno za první školní uniformu. Díky tomu, že každý oděv byl identický, byly náklady na jeho pořízení velmi nízké. Pomocí barev a vzorů rozdělili pohlaví dětí a jejich umístění v určitém ročníku. Stejnokroje obsahovaly dlouhé modré kabáty (přípevněné k pasu), punčochy a košile. Dívky se oblékaly do bavlněných šatů, které doplňoval kabát, a stejně jako chlapci nosily žluté punčochy a košile. Barva punčoch byla žlutá z toho důvodu, že se vedle nemocnice pěstoval šafrán, který posloužil jako žluté barvivo.

Obrázek č. 11 - První školní uniforma ve škole Christ's Hospital z 16. století

(Foto: Christ's Hospital, © 2020)

Od poloviny 19. století se ve škole postupně prosazovaly týmové sporty a sportovní utkání. Školní uniformy však pro tyto hry představovaly zásadní problém. Chlapcům, kteří se her účastnili, bránilo v pohybu a bylo potřeba vymyslet vhodnější oděv. Oblečení muselo být rozlišitelné, aby diváci a členové týmů poznali svého spoluhráče, či soupeře. Nejdříve žáci nosili už použité uniformy, ale až následně došlo k vytvoření nového stejnokroje, který obsahoval bílé kalhoty, černé podkolenky, různě barevné dresy a čepice (Stephenson, 2016, s. 57-59).

Dnes každá škola v Británii vyžaduje, aby studenti chodili do výuky pouze ve školní uniformě. Stejnokroje se liší podle školy, a ta má právo vybrat si svůj typ. Výhodou školních uniforem ve Velké Británii je to, že se skládají z určitých kusů oblečení, které si rodič může koupit sám v jeho preferovaném obchodě. Nejvíce škol u chlapců vyžaduje tmavě šedé, či černé kalhoty, bílou polokošili a většinou svetr, či mikinu s logem školy. Poslední dva zmiňované kousky oblečení zajišťuje žákům škola, která si je nechává vyrábět u svých dodavatelů a vše ostatní tedy rodič musí koupit sám. Nejedná se o vysoké ceny, kalhoty je možné pořídit zhruba za 360 Kč a letní svetr v přepočtu asi za 180 Kč. Díky oděvní konkurenci, která se v této oblasti pohybuje, není školní uniforma pro rodiče tak vysokým finančním nákladem. Některé školy dokonce pořádají bazary s oblečením, kde je možné koupit už použité jednotlivé kusy uniforem. Na středních školách je vyžadována větší zodpovědnost k odívání, protože oblečení se stává už více formální. Mezi doplňky studenta střední školy patří ještě černé boty, černý baťoh a u dívek je omezené používání šperků a make-upu. Co se týče postojů rodičů k uniformám, ty se shodují, že za uniformu utratí daleko méně peněz než za běžné oblečení. Dokonce i učitelé jsou povinni řídit se předepsanými pravidly oblékání. Jejich oděv může zahrnovat kalhoty, sukňe a svetr s logem školy. Oblečení však musí být pohodlné a vhodné pro práci s dětmi (Walmsley, 2011, s. 64-65).

Shrnutí

Školství ve Velké Británii má mnohaletou historickou tradici, kdy první zmínky o počátcích vzdělávání bývají datovány od roku 43 před naším letopočtem. První obyvatelé, kteří se zde snažili zavést totožné školství, které měli ve své zemi, byli Římané. V 6. století se o školství začala zajímat církev a tento zájem jí vydržel ještě dalších mnoho let, kdy se žáci vzdělávali pod různými katedrálami. Nyní má školství za úkol zajistit všem dětem řádné vzdělání, na co možné nejvyšší úrovni. Rodič si může pro své dítě vybrat soukromou, či státní školu od pátého roku života, či ho vzdělávat doma. Součástí školní docházky jsou i školní uniformy, které na všech školách bývají povinné a mají dlouholetou tradici. Stejnokroje žákům plně financují rodiče, kteří mají na výběr z řady obchodů, kde mohou uniformu pořídit, či jednotlivé kousky doplnit.

5 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

5.1 Demografie Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj můžeme pokládat za křižovatku Evropy, která spojuje střední a severní Evropu. Tento kraj sousedí celkem se dvěma státy Evropské unie, mezi které patří Slovensko a Rakousko. V České republice jsou pokládány za jeho sousedy kraje Jihočeský, Pardubický, Olomoucký, Zlínský a kraj Vysočina. Pod Jihomoravský kraj spadá celkem sedm okresů, mezi které patří okres Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo. Tyto okresy zahrnují celkem 673 obcí a jsou rozděleny do 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Celkovou rozlohou 7 188 km² patří Jihomoravský kraj na čtvrté místo v celé České republice. Za nejvýše položený bod v tomto kraji je považována hora Durda (842 m n. m), která leží na trojmezí se Zlínským krajem a Slovenskem. Nejnižše položeným místem je soutok řek Dyje a Moravy (150 m n. m.), který leží v obci Lanžhot (Český statistický úřad, 2019).

Podle Českého statistického úřadu žilo k datu 31. 12. 2018 v Jihomoravském kraji 1 187 667 obyvatel, což činilo celkem 11,2 % počtu obyvatel České republiky a převažovaly zde ženy. Počet obyvatel ve věku 15 – 64 let se snížil a zároveň došlo k nárůstu obyvatel věkové skupiny 0 – 14 let a skupiny 65 let a starších (Český statistický úřad, 2019).

Obrázek č. 12 - Správní členění Jihomoravského kraje
(Foto: Podkladová data © ČÚZK, zpracoval: JMK, 2016)

5.2 Stanovení cílů výzkumu

Hlavním cílem v rámci výzkumného šetření je analyzovat názory ředitelů škol na jednotné odívání žáků na svých školách a zjistit, zda by byli schopni zavést svoje vlastní školní uniformy a případně využili barev dané obce, či města.

Dílčí cíle jsou následující:

- a) Zjistit, jakým způsobem se prezentují základní školy.
- b) Zkoumat, zda typ školy může ovlivnit zavedení školních uniform.
- c) Interpretovat výhody a nevýhody školních uniform pohledem ředitelů škol.
- d) Analyzovat finanční možnosti školy při zavádění a používání školních uniform.
- e) Specifikovat vyhovující vzhled školní uniformy řediteli škol.

Výzkumné otázky:

- 1. Jakým způsobem podporují ředitelé prezentaci školy?
- 2. Má typ školy vliv na zavedení a používání školních uniform?
- 3. Jakou výhodu a nevýhodu vidí ředitelé škol v používání školních uniform?
- 4. Jakou roli hrají finanční příspěvky ve škole a jaký vliv by měly na zavedení školních uniform?
- 5. Jaký vzhled uniformy ředitelé preferují?

Pomocí rozhovorů s řediteli šesti škol v Jihomoravském kraji bude zjištěno, jakým způsobem se snaží podpořit prezentaci svých škol, zda má podle nich typ školy vliv na zavedení a používání školních uniform, porovnáme výhody a nevýhody, které v uniformách ředitelé škol vidí, zaměříme se na finanční příspěvky školy ve vztahu ke školním uniformám a specifikujeme vzhled školní uniformy, který by byl pro samotné ředitele vyhovující.

5.3 Metodologie, organizace výzkumu a cílová skupina

Podle HENDLA (2016, s. 26) je výzkum „proces vytváření nových poznatků. Jedná se o systematickou a pečlivou naplánovanou činnost, která je vedena snahou zodpovědět kladené výzkumné otázky a přispět k rozvoji daného oboru.“

V rámci výzkumného šetření jsem si zvolila metodu kvalitativního výzkumu, který odpovídá charakteru této problematiky a pomůže mi splnit cíl mé práce. „Kvalitativně orientované výzkumy vycházejí naproti tomu zejména z **fenomenologie**, která zdůrazňuje subjektivní aspekty jednání lid, a tudíž kvalitativně orientované výzkumy připouštějí existenci více realit“ (Chráška, 2016, s. 29). STRAUSS a CORBINOVÁ (199, s. 10) zase uvádí, že „termínem kvalitativní výzkum rozumíme jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace.“ Vybrala jsem si ho zejména z důvodu, že badatel může získat nové názory na dané jevy a detailní informace, které by nebylo kvantitativním výzkumem možné snadno zachytit (Strauss, Corbinová, 199, s. 10).

Kvalitativní výzkum se někdy označuje jako pružný a to z důvodu možné změny otázek v průběhu výzkumného šetření. Dochází ke zrodu nových hypotéz, či rozhodnutí. Kvalitativní výzkumník se dostává do kontaktu s novými lidmi a prostředím, ve kterém nachází stále nové informace, které by mu pomohly najít odpovědi k jeho výzkumným otázkám. Sbírání a analýza dat probíhají zároveň. Výzkumník díky analýze určuje, jaká data vyžaduje a která je potřeba doplnit (Hendl, 2016, s. 46).

Při výběru metody sběru dat je důležité věnovat pozornost nejenom požadovanému typu informace, který chceme získat, ale i tomu, kdo nám ji poskytne a za jakých situací (Hendl, 2016, s. 165). Pro moji diplomovou práci jsem se rozhodla zvolit tzv. *Hlubkový rozhovor*, což je metoda sběru dat, která se pro kvalitativní výzkum současně s pozorováním nejčastěji užívá (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 159). Jeden z hlavních typů této metody je *polostrukturovaný rozhovor*, který byl v rámci empirické části použit. Tento typ rozhovoru bývá sestaven pomocí předem připraveným otázek a témat a používá se například u narativního rozhovoru, v případové studii, či zakotvené teorii. Podle ŠVAŘÍČKA a ŠEĐOVÉ (2014, s. 160) se „celý proces získání dat prostřednictvím této metody sestává z výběru metody, přípravy rozhovoru, průběhu vlastního dotazování, přepisu rozhovoru, reflexe rozhovoru, analýzy dat a z psaní a prezentace výzkumné zprávy.“ Polostrukturované rozhovory s řediteli byly realizovány zejména na základě rozhovoru s řediteli dvou zahraničních škol v rámci předvýzkumu. Jednalo se o dvě vybrané školy, na kterých jsou školní uniformy běžnou součástí.

Pro výběr otázek jsem použila mimo jiné i informace od dalších pedagogů, rodičů a žáků, se kterými jsem měla příležitost se v Dominikánské republice setkat. Odpovědi byly následně zpracovány a na základě jejich obsahu byly vytvořeny vhodné otázky pro ředitele škol v České republice.

Důležitým krokem pro úspěšný rozhovor je dobrá příprava, což ovlivní kvalitu získaných dat. Badatel by se měl vybavit informacemi z oblastí, o které se bude rozhovor opírat a to z důvodu, aby nebyl sám zaskočen informací, která může s tématem souviset (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 162). Důležité je promyslet nejenom otázky, ale i délku samotného rozhovoru, kdy na začátku je potřeba navázat vztah s dotazujícím a zajistit souhlas se záznamem. Díky prolomení této počáteční bariéry máme šanci při loučení získat ještě další doplňující informace. Řazení samotných otázek má také důležitý charakter. Na začátek radíme tzv. neproblémové otázky, které mají za úkol podpořit dotazovaného, aby odpovídal popisně. V další části je nutné pracovat už v důvěrné atmosféře, protože otázky mohou podnítit i záporné reakce. Podstatné je také rozdělit otázky, které probíhají v přítomnosti, minulosti, či budoucnosti. Obecně se má za to, že se začíná otázkami v přítomném čase, následují ty v minulém, či budoucím. Data zaměřující se na demografii, či identifikaci necháváme na konec, či je zařadíme během rozhovoru. Typy otázek by měly být převážně otevřené, citlivé a jasné, což znamená, že i jejich přesná formulace je velmi důležitá (Hendl, 2016, s. 170-174). Při samotném rozhovoru je důležité dodržovat i etické zásady. Prvním krokem je získat informovaný souhlas, což znamená, že dotazující souhlasí s jeho účastí ve studii a zná průběh a okolnosti výzkumu. Během rozhovoru musí být účastník vyrozuměn o možnosti kdykoliv odmítnout odpovědět, či samotný rozhovor přímo ukončit a také vědět, že následné zpracování dat proběhne v naprosté anonymitě (Hendl, 2016, s. 157).

Předvýzkum byl proveden v září a prosinci. V září byl realizován rozhovor s ředitelem školy Antera Mota v Puerto Plata v Dominikánské republice, kde díky vstřícnosti ředitele a zaměstnanců celé školy jsem měla možnost získat informace o používání školních uniforem na jejich škole. Dále jsem vedla také neformální rozhovory s místními žáky za účelem zjistit jejich názor na školní uniformy, které každý den do školy oblékají. Jelikož se v teoretické části zaměřuji kromě Dominikánské republiky také na Velkou Británii, která se pyšní dlouholetou tradicí v oblékání uniforem, oslovila jsem školu Gosforth Central Middle School, která mi odpověděla v rámci elektronické komunikace na stejné otázky, které jsem položila řediteli školy Antera Mota v Dominikánské republice. Díky získaným datům jsem byla schopna zvolit adekvátní otázky pro ředitele škol v Jihomoravském kraji.

Obrázek č. 13 - Každodenní a sportovní uniforma žáků školy Antera Mota
(Foto: vlastní)

Z rozhovoru s ředitelem školy **Antera Mota** v Dominikánské republice jsem se dozvěděla, že školní uniformy na státních školách jsou po žáky povinné. Přímo tato škola má dva typy uniforem, které jsou totožné pro obě pohlaví (liší se pouze střih khaki kalhot). Uniformu, kterou má na obrázku dívka a skládá se ze žluté polokošile a khaki kalhot, slouží pro každodenní nošení. Žáci jsou také povinni doplnit uniformu slušnými černými boty. Žlutá barva košile představuje jednu z pěti oblastí, na které jsou jednotlivé školy v Dominikánské republice rozděleny. Není to barva typická pro jednu školu, nýbrž pro celou oblast. Vlastní uniformu školy představuje pouze bílé tričko s logem, které si škola sama navrhla. Tmavě modré tepláky s bílými pruhy můžeme totiž v Dominikánské republice vidět i na dětech z některých jiných škol. Kombinace bílého trička s logem a modrými tepláky používají žáci v tělesné výchově (chlapec na obrázku č. 13 právě hodinu tělesné výchovy absolvoval). Ředitel školy mi však vysvětlil, že žákům nechává volnost a je na jejich úvaze, zda si obléknou žlutou polokošili, či bílé tričko s khaki kalhoty do běžné výuky. Když jsem řediteli položila otázku, jakou výhodu, či nevýhodu vidí v používání uniforem,

zaměřil se převážně na identifikační hledisko. Podle loga na uniformě může kdokoliv poznat, jakou školu dítě navštěvuje a snadněji jej identifikovat (např. při dopravní nehodě, záškoláctví, či výtržnictví). Co se týče pořízení školní uniformy, ve městě existují obchody, které nabízejí uniformy místních škol. Žák (většinou za doprovodu rodiče) si může tedy sám vyzkoušet jednotlivé kusy oblečení a také koupit takový počet, jaký uzná za vhodný. Škola tedy nemá žádný centrální sklad a ani neobjednává žákům uniformy. Logo školy, které je umístěno na přední levé straně uniformy si musí žáci, či rodiče obstarat v místním obchodě a sami našít. Celková cena uniformy se samozřejmě odvíjí od velikosti, kterou žák nosí (čím je dítě starší, tím je cena stejnokroje vyšší). Převod dle aktuálního kurzu k 8. 3. 2020 – 1 DOP (dominikánské peso) = 0.416800 Kč (česká koruna) – částka je zaokrouhlena

Cena školní uniformy (dítě – 10 let)

Položka	Měna	
	RD\$	CZK
Žlutá polokošile	330,00	138,00
Bílé tričko s logem školy	235,00	98,00
Khaki kalhoty	495,00	207,00
Modré sportovní kalhoty	345,00	144,00
Výšivka (logo školy)	75,00	31,00
Celkem:	1480,00	618,00

Tabulka č. 4 - Cena školní uniformy ve škole Antera Mota

(Zdroj: vlastní)

Obrázek č. 14 - Cena jednotlivých částí uniformy školy Antera Mota

(Foto: vlastní)

Další školu, kterou jsem oslovila prostřednictvím e-mailu, byla škola **Gosforth Central Middle School** ležící v Newcastle upon Tyne. Do školy jsem poslala stejné otázky, které jsem položila řediteli školy v Dominikánské republice. Po pár dnech škola zareagovala a na otázky mi písemně odpověděla. Školní uniformy jsou na státních školách ve Velké Británii povinné. Stejně jako ve škole Antera Mota, mají i tady dva typy stejnokroje – školní uniforma na každodenní nošení a sportovní uniforma, která slouží pro hodiny tělesné výchovy (tzv. *PE uniform*). Klasická uniforma se skládá ze světle modré polokošile, kterou překrývá tmavě modrý svetr s logem školy na levé přední straně. Chlapci oblékají slušné černé kalhoty a dívky černé sukně, jejíž délka končí těsně nad koleny. Sportovní uniforma se skládá z kraťas,

či sukně, mikiny a trička s logem školy. Všechny díly sportovní uniformy mají žáci podepsány, aby nedošlo k jejich ztrátě, či záměně. Logo školy, které představuje oblast, kde se budova nachází, bývá vyšito přímo na uniformě už při koupi, takže žák, či rodič nemusí chodit do specializované prodejny a logo samostatně kupovat a následně ho na uniformu našít. Výhodu v používání školních uniforem vidí škola především v rovnosti všech žáků a jejich sounáležitosti ke škole. Nevýhodou mohou být pro rodiče vyšší výdaje na její pořízení. Stejnokroje si mohou zákonní zástupci objednat přes internetový obchod, či navštívit specializovanou prodejnu. Někdy však může nastat situace, že se žák přestěhuje a musí začít navštěvovat jinou školu. V tomto případě je tedy nucen si koupit novou uniformu dané školy, či ji škola může pro začátek žákovi zapůjčit. Převod dle aktuálního kurzu k 8. 3. 2020 – 1 GBP (libra) = 29.342 Kč (česká koruna) – částka je zaokrouhlena.

Cena školní uniformy (dítě – 10 let)

Položka	Cena za uniformu v £	
	chlapecká	dívčí
Modrý svetr s logem	13,00	13,00
Černé kalhoty/ černá sukně	14,00	12,00
Modrá polokošile	8,50	8,50
PE - mikina	17,00	17,00
PE – kraťasy/sukně	11,00	13,00
PE - tričko	12,00	12,00
Cena celkem v £	75,50	75,50
Cena celkem v Kč	2215,00	2215,00

Tabulka č. 5 - Cena školní uniformy školy Gosforth Central Middle school

(Zdroj: vlastní)

Rozhovory byly prováděny od ledna do února 2020, kdy struktura otázek byla vytvořena v prosinci po získání informací od školy Gosforth Central Middle School. Rozhovory s vybranými řediteli škol Jihomoravského kraje proběhly po telefonické, či e-mailové domluvě. Cílovou skupinu tvořili celkem tři ředitelé z městských škol a tři ze škol vesnických. Vždy před samotným rozhovorem jsem sdělila respondentům záměr mé diplomové práce a ujistila je o zachování anonymity (nebude tedy možné identifikovat daný rozhovor s jejich osobou, či lokalitou). Rozhovory byly se souhlasem respondenta nahrávány na mobilní telefon a po jejich přepsání smazány. Co se týče pořadí otázek, začínala jsem úvodními otázkami zaměřujícími se na oblékání žáků, čímž jsem ředitele uvedla do problematiky. Dále následovaly otázky, které zahrnovali již samotný názor respondenta na školní uniformy a také otázky

týkající se finanční stránky. Na závěr byly položeny otázky identifikačního charakteru, kterými jsem rozhovor zakončila.

Metody analýzy dat

Pro analýzu dat, které jsem získala, jsem použila metodu otevřeného kódování. Nejdříve jsem se zaměřila na konceptualizaci údajů, které jsem během rozhovorů získala. Veškeré údaje jsem prostudovala a rozebrala na jednotlivé části. Provedla jsem rozbor a označila si dané jevy a pak kategorizovala pojmy (Strauss, Corbinová, 1999, s. 43-47). Dalším krokem bylo kategorie pojmenovat. STRAUSS a CORBINOVÁ (1999, s. 47) říká, že „nejdůležitější je kategorii pojmenovat, abyste si jí mohli zapamatovat, přemýšlet o ní a hlavně ji analyticky rozvíjet.“

5.4 Vlastní výzkum

Tabulka č. 6 obsahuje identifikační údaje o respondentech, které byli důležité pro vyhodnocení dat v empirické části. Rozhovor mi poskytlo celkem 6 osob – tři ženy a tři muži, jejichž délka praxe na pozici ředitele školy byla vždy rozdílně dlouhá. Dá se tedy předpokládat, že i z tohoto důvodu mohou mít různý pohled na zavedení školních uniforem. Důležitým faktorem pro mě byl také typ školy, které může respondenta v pohledu na školní uniformy ovlivnit. Pomocí výzkumných otázek jsem sestavila rozhovor, který mi pomohl získat data a ty zpracovat a následně vyhodnotit.

Údaje o respondentech

Díličí kategorie	Respondent					
	R1	R2	R3	R4	R5	R6
Typ školy	městská	městská	městská	vesnická	vesnická	vesnická
Pohlaví	muž	žena	žena	muž	muž	žena
Délka praxe	11 let	12 let	10 let	13 let	28 let	12 let
Motivace pro práci	zástup za bývalé vedení	zástup za bývalé vedení	realizace vizí, zástup za bývalé vedení	zástup za bývalé vedení	volnost v uplatňování svých představ	osobní rozvoj, zástup za bývalé vedení

Tabulka č. 6 - Údaje o respondentech
(Zdroj: vlastní)

VO1: JAKÝM ZPŮSOBEM PODPORUJÍ ŘEDITELÉ PREZENTACI ŠKOLY?

První výzkumná otázka byla směřována na prezentaci školy v různých oblastech.

Pro lepší přehlednost byla vytvořena i tabulka:

Díličí kategorie	Respondent					
	R1	R2	R3	R4	R5	R6
Sociální sítě	Webové stránky, facebooková stránka	Webové stránky	Webová stránky	Webové stránky	Webové stránky	Webové stránky
Předměty	Propisky	Hrnky	-	-	-	Propisky, hrnky, igelitové tašky
Oblečení na mimoškolní akce	Upomínkové tričko/mikina odcházejícího ročníku	Školní dresy s logem školy	Nevyužívají	Trička s logem školy v jednotných barvách	Sportovní trička s logem školy v jednotných barvách	Kšiltovky a trička s logem školy
Výukové aktivity	Olympiády, sportovní utkání, recitační soutěž	Soutěž školních družin	Pořádání okresních soutěží	Školní akademie	-	Pěvecká soutěž
Spolupráce s obcí/ městem	Příspěvky do zpravodaje, školní ples	-	Příspěvky do zpravodaje, veřejná vystoupení	Výstavy, příspěvky do zpravodaje	Vystoupení žáků na akcích pořádané obcí	Výstavy

Tabulka č. 7 - Prezentace škol

(Zdroj: vlastní)

S prezentací školy souvisí také pravidla oblékání. Na první otázku – **Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje Váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?** – odpovídali ředitelé školy více méně podobně. Pět respondentů popsalo, že žádný kodex oblékání sice nemají, ale částečně jejich školní řád vzhled upravuje. R3 uvedla: „Do školy přicházejí žáci vhodně a čistě upraveni. Obuv a oblečení žáků musí odpovídat zásadám bezpečnosti a ochrany zdraví a dodržování hygienických pravidel.“ R1 dodává: „Ale samozřejmě v dnešní době nemůžeme moc nějakým způsobem omezovat žáky, protože to bychom možná narazili na některé rodiče.“ Tudíž významným činitelem v tomhle směru může být i rodič, kterému by se nelíbilo, kdyby bylo jeho dítě v odívání omezováno.

Na první otázku týkající se úpravy oblékání žáků do školy, navazovala další otázka, která se zaměřovala na rozlišování dětí během dalších aktivit, kde se může škola také prezentovat. Do této skupiny patří nejrůznější exkurze, výlety, soutěže a další podobné akce. Celkem pět respondentů uvedlo, že jejich škola vlastní dresy, či trička reprezentující jejich školu, která užívají zejména při soutěžích. R5 uvádí, že: „*V případě určité soutěže jsou žáci vybaveni jednotnou barvou sportovních triček s logem a názvem školy.*“ Nejedná se však pouze o trička, ale i další rozlišovací kousky oblečení. R2 zmínila: „*Například na atletické závody nebo na závody školních družin máme svoje vlastní dresy, kde je logo školy. Tam je jasně vidět, že jsme odlišní a potom ještě na sportovních utkáních, tam máme také svoje dresy.*“ Další doplněk, který R6 uvedla, byla kšiltovka: „*Ano, máme kšiltovky s logem naší školy. Každá třída má svoji barvu, a když jedeme na školní výlet a už máme teplé počasí, často je využíváme.*“ Pouze R3 uvedla, že žádné rozlišovací kousky oblečení její škola nepoužívá a odpověděla následovně: „*Nepoužíváme. Pedagogický dohled zná žáky osobně.*“ Myslím si však, že každý pedagogický dohled na jakékoliv škole zná žáky osobně, či od pohledu. Ovšem, pokud jede škola někam, kde se vyskytují další žáci z jiných škol (atletické závody, exkurze, apod.), bylo by pro pedagoga daleko jednodušší žáky lépe identifikovat podle rozlišovacích kousků oblečení. Dva respondenti také uvedli, že záleží na učiteli, zda bude rozlišovací oblečení použito. R4 řekl: „*Je to více méně na dohodě vždycky toho třídního nebo vedoucího, kdo vede ty děti na tu soutěž, jestli to využijí nebo ne.*“ R1 se v odpovědi zaměřil převážně na odcházející ročník. „*To už více méně zůstává třídnímu učiteli. Většinou teda deváťáci, kteří odcházejí ze školy, si pořizují vzpomínku – trička nebo mikiny. Už si to pořizují prakticky na začátku školního roku, takže to mohou využít při školním výletě. Ted' zase tak neletí trička, ale mikiny, které nosí během školního roku a mohou si je vzít tedy i na výlet.*“

Desátá otázka – **Jak se prezentuje Vaše škola?** – byla zaměřena na prezentaci školy. Existuje celá řada možností, jak se škola může prezentovat. Mohou to být různé akce, soutěže pořádané školou, ale také různé předměty, tvorba stránek na sociálních sítích, využívání loga školy, spolupráce s obcí nebo městem, či pravidelné přispívání do zpravodaje města, či obce. Pět respondentů uvedlo, že obsahem jejich prezentace jsou různé akce pořádané školou. R5 uvádí následující aktivity školy, při které spolupracují s obcí: „*Vystoupení s programem k oslavě Dne matek, vystoupení u vánočního stromu, při vítání občánků.*“ R5 dodává: „*Ted' děláme ples, což je zase prezentace.*“ R4 uvádí: „*Prezentujeme se i tím, že se připojujeme k různým akcím naší obce.*“ Co se týče prezentace na internetu, či přispívání do místních novin, R1 zmiňuje: „*Příspěvky do místního časopisu, což je čtvrtletník, co vydává město. Také webové stránky máme, kam se může každý podívat. Dokonce i Facebook.*“ R4 popsal následující

prezentaci: „*Využíváme webové stránky.*“ A potom stejný respondent dodal: „*A zpravodaj, kam pravidelně přispíváme a jsou tam příspěvky dětí.*“ O dárkových, či upomínkových předmětech s logem školy se zmínili tři respondenti. R6 uvedla: „*Také máme pár propagačních materiálů, jako jsou propisky, igelitové tašky a hrnky apod. Dáváme to většinou jako dárky za umístění v soutěžích.*“ R1 se zaměřil i na upomínkové předměty: „*Reklamní předměty v podstatě pro ty, co vychází, deváťáci dostanou památku – tady tu tužku. Což je nějaká firma, která se specializuje na propisovačky.*“

VO2: Má typ školy vliv na zavedení a používání školních uniforem?

Zkoumala jsem, zda typ školy má vliv na zavedení a používání školních uniforem. Hledisko, zda je škola situována ve městě, či na vesnici, může respondenty v jejich uvažování nad školními uniformami také ovlivnit. R1 se zaměřil i na rozdíl mezi státními a soukromými školami a odpověděl: „*Na soukromých školách je školné, které tam dávají rodiče a možná nějaká ta částka se tam na to dá, ale samozřejmě ta soukromá škola, to je něco jiného než tady ty státní.*“ R4 zase vidí velký rozdíl mezi městskými školami a školami na vesnici. Přímo tento respondent zastupuje školu na vesnici a k této problematice se vyjádřil takto: „*Jsme nějaká vesnická škola, kde ten sociální status těm dětem nedává jenom oblečení. Máme mobily, máme tablety a ty děti, jelikož je to malá obec, tak jsou v komunitě i mimo tu školu a potkávají se. To znamená, že ten status těch dětí je nějakým způsobem daný a to, že je oblečeme na 4-5 hodin, tak z toho statusu stejně nevypadnou, protože v momentě, kdy vyjdou z té školy, stejně každý ví, jak na tom ten dotyčný je.*“ A také se zmiňuje ke školám ve městě: „*Já si to dokážu představit třeba ve městech, kde je to přece jenom více anonymní a ty děti se tam schází z různých čtvrtí nebo se vůbec ty děti nepotkávají jinak. Ale za mě tady to nemá žádný efekt.*“

VO3: Jakou výhodu a nevýhodu vidí ředitelé škol v používání školních uniforem?

V rámci otázky – **Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniforem na Vaší škole?** – odpovídali respondenti více méně totožně a pro lepší přehlednost byla vytvořena tabulka:

Dílejší kategorie	Respondent					
	R1	R2	R3	R4	R5	R6
Výhoda	Pocit sounáležitosti	Smazání sociálních rozdílů	Smazání sociálních rozdílů, hrdost ke škole	Žádná	Smazání sociálních rozdílů	Smazání sociálních rozdílů, zmírnění sociálně patologických jevů, pocit sounáležitosti
Nevýhoda	Finanční náklady pro rodiče	Nesouhlas rodičů	Finanční náklady pro rodiče, potlačení individuality žáků	Žáci znají sociální status rodin	Náročná na údržbu	Náročná na organizaci

Tabulka č. 8 - Výhody a nevýhody školních uniforem pohledem respondentů

(Zdroj: vlastní)

Výhody

Čtyři respondenti se zaměřili na hledisko sociální a uvedli, že by školní uniforma mohla setřít sociální rozdíly mezi žáky. Například R2 řekla: „*Že by se setřela nějaká sociální nerovnováha mezi dětmi. Děti z finančně vyšších vrstev a děti ze sociálně slabších rodin.*“ R6 dodává: „*Libí se mi rovnost mezi žáky. Nemusí si mezi sebou závidět drahé a značkové oblečení a myslím, že by to napomohlo i ke zmírnění krádeží.*“ Celkem tři respondenti si myslí, že by byli žáci více hrdí na školu, kterou navštěvují a zvýšil by se pocit sounáležitosti, tedy pocit, že žák někam patří. R3 uvádí: „*Vyjadřovali by příslušnost (hrdost) k naší škole. Zavedla bych i pro pedagogické pracovníky.*“ Tento respondent také zmínil, že by byl nakloněn zavést školní uniformy také pro pedagogické pracovníky. Myslím si, že by to byl velmi efektivní krok, jak jít příkladem žákům. R6 zmiňuje: „*Také by ten žák byl možná více pyšný na svoji školu, takže i nějaký pocit sounáležitosti. Žák by se neprezentoval oblečením, ale svými vlastnostmi, či inteligencí.*“ R2 se zaměřila ještě na lepší identifikaci žáka a v odpovědi na otázku týkajících se sociálně patologických jevů odpověděla, že mají problém s kouřením žáků v okolí školy: „*Mají zakázáno kouřit v okolí školy, což je ustanoveno školním řádem, takže pokud je v okolí školy spatřeno nějaké dítě, jak kouří, tak je kázeňsky potrestáno. Oni se scházejí dál od školy,*

konkrétně za kostelem, a pokud by byly oblečení v uniformách, tak by bylo snadněji rozpoznatelné, o které děti se jedná.“

Nevýhody

Nevýhody v zavedení školních uniforem vidělo a uvedlo všech šest respondentů. Oblasti, které respondenti zmiňovali, byli v celku totožné. Velikou nevýhodu vidí šest respondentů v organizační stránce. R6 přímo řekla: *„Nevýhodu snad vidím jenom v té organizaci.“* Tuto respondentku právě ta organizace také ovlivnila a při otázce – **Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?** – odpověděla následovně: *„Ano, přemýšlela minulý rok. Bohužel mě odradila náročná organizace, která by byla se zavedením uniforem spojená.“* Při zavádění školních uniforem by mohl nastat problém také ze strany rodičů. R2 zmínila, v čem vidí nevýhodu: *„Možná jenom v tom, že někteří rodiče by nemuseli souhlasit.“* R6 dodává: *„Nehledě na to, nevím, jak by se rodiče zvládali o uniformy starat, či by se musel pověřit někdo ze školy.“* R3 vidí problém v nákladech pro rodiče. Tedy i to finanční hledisko hraje velmi důležitou roli v zavádění školních uniforem. Pro některé rodiny by to mohlo představovat vysoký zásah do rodinného rozpočtu. R1 uvádí: *„Nevýhoda je zas, jak říkám, ty sociální rozdíly, které jsou poměrně dost velké některých rodin. Některým by to nedělalo problém, kdyby si pořídili uniformy. Některým by to samozřejmě problém dělalo. Jsou tu rodiny, které těch dětí mají vícero, které tady máme. Takže to si myslím, že ty finance by představovaly problém.“* Jeden respondent uvedl, že vidí překážku i v údržbě uniforem. R5 se zamyslel a položil otázky, týkající se znečištění uniforem: *„Jak vyprat? Jak udržovat v čistotě? Asi by muselo být víc sad pro jednoho, pak by to bylo zbytečně nákladné.“* R3 se také zaměřuje na pocity žáků: *„Žáci by se cítili poškozeni, že nemohou nosit, co chtějí, že na to mají právo.“*

VO4: Jakou roli hrají finanční příspěvky ve škole a jaký vliv by měly na zavedení školních uniforem?

Pro zavedení uniforem je klíčové, jakým způsobem se budou uniformy financovat. V Dominikánské republice, či Velké Británii zůstává financování stejnokrojů na rodičích. Existují ovšem státy, kde žáci na uniformy dostávají příspěvky. V rozhovorech s řediteli škol jsem zkoumala, jaké finanční prostředky škola dostává a zda by bylo možné na uniformu žákům přispět. Na otázku – **Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?** – odpověděl například R4 následovně: *„Tak samozřejmě standardně. Stát, potažmo kraj, což jsou prostředky na mzdy, na pomůcky a další věci a pak zdroj peněz,*

který jde z obce a to je provoz. “ Celkem 4 respondenti uvedli, že sponzora mají, či měli, ale nejedná se většinou o stálé sponzorství, ale spíš příležitostné. R4 uvedl: „A co se týká sponzorství, tak my máme sdružení, jako by spolek při škole a ten je určený proto, aby se tam přispívalo. Čas od času se tam najde sponzor, který vloží finanční, někdy i věcný dar. Na tom se samozřejmě podílí i rodiče, kterých se vždycky ptám, a mají možnost přispět do toho sdružení. “ R1 dodává další finanční příspěvky, které získává: „Máme tady peníze, které fungují dříve jako SRPŠ (Sdružení rodičů a přátel školy) a existuje i organizace Společnost základní školy, která řeší tady ty příspěvky a ty sponzorské dary. Také pronajímáme tělocvičnu, kam chodí skupiny cvičit, tak i od nich si bereme pronájem. “

Finance, kterými sponzor školu podpoří, jdou často na nejrůznější materiální, či výukové věci. R4 říká, že se jedná o: *„Pomůcky nebo výlety a podobné věci, na které je vozíme. “* R1 zmiňuje: *„Z toho se financují více méně věci pro žáky. Když jedou například na nějakou exkurzi, na výlet, tak dostávají příspěvek na autobus, na dopravu, na lyžařský výcvik. Dává se z toho třeba něco na soutěže, když tady nějaká soutěž byla. Teď jsme tu měli třeba soutěž v konverzaci v anglickém jazyce, tak jsme za to koupili ceny pro žáky. Celkově se to dává pro potřeby školy. “* A po chvíli dodává: *„Na ty uniformy nevím, jako dalo by se nějak přispět, ale muselo by se to nějakým způsobem vyřešit. “* R6 odpověděla: *„Sponzora máme, ale ten nám přispívá především na školní výlety, či soutěže, které pořádáme. “*

Přemýšlel/la byste o zavedení školních uniforem, kdyby vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení? Touto otázkou jsem zkoumala, zda by respondent nad školní uniformou uvažoval, pokud by ten finanční příspěvek přímo na zhotovení stejnokrojů obdržel. R5 odpověděl jasně: *„Ne. “* R1 se zaměřil na názor žáků a uvedl: *„To já nevím. No, dnešní demokracie. Dneska si může každý vybrat. V podstatě nevím, kdybychom to udělali, a to mě zajímá spíše anketou mezi dětmi na normální škole. Udělat vzorek dvě třídy, kdo by byl pro zavedení školní uniformy. Já mám devátáky a schválně tam udělám takovou anketu, kdo by byl pro. “* R3 a R6 by chtěly nejdříve celou záležitost prodiskutovat s rodiči a zjistit jejich názor. R3 hned na otázku odpověděla: *„Po většinovém konsenzu s rodiči. “* R6 odpověděla: *„Přemýšlela. Ale musela bych promyslet ještě řadu dalších věcí, zejména organizačních a vše sdělit rodičům a následně s nimi diskutovat, zda oni by o to měli zájem a byli by k tomu nakloněni. Pokud však ano, neměla bych s tím problém a byla bych ráda, že se naše škola zase trochu vyčlení od těch ostatních. “* R2 byla této možnosti nakloněna a ihned uvedla: *„Ano, přemýšlela. “* R4 se zamyslel a odpověděl následovně: *„Když by někdo přišel*

a řekl by, tady máte dejme tomu 60 tisíc na uniformy, a buď si je vezte a pořídte uniformy nebo ne, tak bych řekl, že pořídíme uniformy, vyzkoušíme to a viděli bychom, co by se stalo.“

V rámci rozhovoru jsem respondentům položila následující otázku – **Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?** – odpověděla R2 takhle: *„Ano, určitě ano. Z tohoto zdroje my právě financujeme tady ty dresy, kde máme logo školy a máme schválenou i takovou značku naší školy, která ji z názvu vystihuje. Takže určitě ano, protože z tohoto to financujeme.“* Řada dalších respondentů by nejdříve tuto záležitost muselo konzultovat se zřizovatelem školy. R3 se vyjádřila následovně: *„Nedokážu říct, zda by to zřizovatel schválil.“* R6 řekl: *„To nedokáži teď přesně říct. Muselo by se to probrat se zřizovatelem, zda by vůbec něco takového bylo možné. A v případě, že ano, myslím, že by bylo dobré žákům přispět polovinu a tu druhou polovinu by doplatili rodiče.“* R4 se zaměřil i na problém obměňování jednotlivých kusů uniformy a odpověděl: *„Jako teoreticky ano, ale to by znamenalo jednání se zřizovatelem, zda by mi navýšil rozpočet a jestli by, když tam budeme propagovat tu obec, byl svolný. Ale přes ten fond je to problematické. Protože, když si řekneme – tisíc korun uniforma a máme tady nějakých 400 žáků, tak je to celkem slušný zásah do toho rozpočtu sdružení. Takže by to bylo zase na úkor něčeho a nejednou zvažujete, co se pro vás v tento moment zdá důležitější. Samozřejmě by to možné bylo, ale já si to teda úplně nedokážu představit, protože, když ty děti nastupují do té školy a je tady ten dress code včetně kalhot, tak kolikrát by se to během té docházky muselo obměnit.“* A ještě R4 dodal: *„Na každého žáka už by to nebyla třeba tisícovka, ale už třeba tři, čtyři tisíce a to už je poměrně dost finančně náročné.“*

VO5: Jaký vzhled uniformy ředitelé preferují?

Pomocí určitých otázek, jsem se snažila stanovit, jaký vzhled uniforem by respondenti preferovali, a zda by bylo možné použít barvy znaku jejich obce, či města. V rozhovoru jsem respondentům položila následující otázku: **Jaká by podle vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?** Někteří respondenti byli více nakloněni k formální uniformě a pouze R1 se zamyslel nad tím, zda by pro žáky nepředstavoval tenhle typ uniformy obtíže a řekl: *„Pro ty malý kluky, jako nutit ho, aby chodil s vázankou, to mi přijde zvláštní a nedovedu si představit některé naše prvňáky a druháky, jak tu o přestávce lítají a měli něco takého na sobě. Ale na druhou stranu, třeba by je to zase zklidnilo. Takže nevím.“* R3 byla spíše pro formální typ uniformy a představovala by si jí takto: *„U chlapců by to byly kalhoty, polokošile, krátké kalhoty, slavnostní vázanka, svetr nebo sako. U děvčat kalhoty nebo sukně,*

halenka a sako.“ Ostatní se spíše přikláněli ke střední cestě. R2 uvádí: „Ale tak určitě kalhoty, nějaká košile nebo tričko. U děvčat třeba sukně, protože to si myslím, že v poslední době málokteré děvče chodí v sukni. Potom nějaká mikina nebo bunda, něco takového.“ R4 by se líbila spíše méně formální uniforma: „Bud' nějaké polotričko, kalhoty, obyčejné tričko. Já jsem nad tím popravdě řečeno nikdy nepřemýšlel, ale to si myslím, že by to mohlo být. Určitě nějaké méně formální uniforma.“ R6 se zaměřila spíše na komfort, údržbu uniforem a řekla: „Určitě pohodlná. Dívky by si měly vybrat, zda budou chtít nosit kalhoty, či sukně. Určitě by nebylo dobré nutit je jenom do sukni. Nelíbí se mi kravaty, či košile, které by bylo nutné hodně udržovat.“ Další otázka, která byla respondentům položena ve vztahu ke vzhledu uniforem, byla následující: **Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku vaší obce, či města pro design uniforem?** Pět respondentů na tuto otázku odpovědělo kladně. R1 se vyjádřil následovně: „Tak určitě by to mělo nějaký význam. Samozřejmě i pro to město, pro toho zřizovatele, který nám dává část financí. Tak, kdyby tam byl znak třeba města, tak by to pochopitelně mělo nějaký význam na té uniformě.“ A ještě dodal: „No. My máme znak školy, takže by tam mohl být i znak školy. To máme i na žákovských knížkách. To by tam mohlo klidně být.“ R2 se zamyslela a odpověděla: „Tak my máme vlastně ve znaku města modrou a žlutou, tak nebránila bych se tomu.“ R4 se k této otázce vyjádřil následovně: „Tak, když už bychom něco takového realizovali, tak určitě ano. Máme ty trička a tam máme logo školy, takže bychom to určitě využili.“

5.5 Závěr výzkumného šetření

Výzkumná otázka č. 1 měla za úkol zjistit, jakým způsobem podporují vybraní ředitelé prezentaci školy.

Způsob prezentace je pro školy velmi zásadní a může „přilákat“ další potencionální zájemce o studium. V rámci rozhovorů jsem zjistila, že každá škola má svůj způsob prezentace, který se však mnohdy prolíná. Bylo zjištěno, že každá škola se prezentuje na sociálních sítích díky svým webovým stránkám, které slouží nejenom k prezentaci školy, ale také k informacím pro žáky a rodiče. Jedna škola dokonce i uvedla, že má stránku na Facebooku, prostřednictvím které sdílí informace a život ze školy. Pomocí této otázky jsem se chtěla zaměřit zejména na jednotné oblečení žáků, které škola může využívat. Celkem čtyři respondenti uvedli, že jejich škola vlastní školní trička, která většinou využívají při účasti na mimoškolních akcích, kterých se účastní i žáci z jiných škol. Jedna respondentka dokonce zmínila, že žáci vlastní kšiltovky stejné barvy. Jiný způsob prezentace byla i spolupráce s obcí, kde pět ředitelů odpovědělo,

že se jejich škola podílí na pořádání veřejných akcí. Mnoho respondentů uvedlo, že jejich škola organizuje soutěže a různé výukové aktivity. Předměty s logem školy používají pouze tři respondenti. Tento způsob prezentace však není u vybraných ředitelů tolik podporován.

Výzkumná otázka č. 2 byla zaměřena na to, zda má typ školy vliv na zavedení a používání školních uniforem.

Z rozhovorů jsem zjistila, že typ školy může mít na danou problematiku vliv. Velký rozdíl je v první řadě mezi tím, zda je škola státní, či soukromá. Na škole soukromé není pro rodinu žáka většinou finanční hledisko rozhodující. Tím, že si rodič může dovolit platit školné, předpokládá se, že nemá problém financovat ještě školní uniformy. Další respondent se vyjádřil k rozdílu mezi školou městskou a školou situovanou na vesnici. Žáci, kteří navštěvují školu na vesnici, se znají navzájem a ví, jaký má rodina žáka sociální status. Školní uniforma by tedy na vesnických školách nezamezila smazání sociálních rozdílů, což je obvykle pokládáno za jednu z největších výhod. V tomto případě by školní uniforma našla lepší uplatnění na školách městských, kde spolu mnohdy žáci mimo školní a mimoškolní vyučování neudržují kontakt.

Výzkumná otázka č. 3 zkoumala, jaké výhody a nevýhody může mít školní uniforma pohledem ředitelů škol.

Výhodu v používání školních uniforem vidí většina ředitelů ve smazání sociálních rozdílů mezi žáky a tím zajištění rovnosti. Žáci si mezi sebou nezávidí drahé oblečení a zaměřují se na schopnosti, vědomosti, či osobnost daného jedince. Jedna respondentka uvedla i výhodu lepší identifikace žáka mimo školu. Další ředitelé se zaměřili zejména na pocit sounáležitosti a hrdosti, který by byl školní uniformou posilován. Nevýhodu vidí zejména ve finančním hledisku. Uniformy by podle některých mohly představovat vysoké náklady pro rodiče žáků a ti by také nemuseli s jejich zavedením souhlasit. Podle některých respondentů by byla náročná organizace, která by byla spojena se zaváděním a používáním školních uniforem. Jeden respondent se zamyslel nad tím, kdo by uniformy udržoval. Myslím si však, že to není argument, protože o oblečení žáků, které nosí do školy, také někdo pečuje. Nevýhodu by však také mohlo představovat potlačování žákovi identity, kterou může oblečením vyjádřit, čímž byly také ověřeny údaje z teoretické části práce.

Výzkumná otázka č. 4 analyzovala finanční možnosti školy, které mohou sehrát důležitou roli v zavádění a používání školních uniforem na základních školách.

Kromě financování škol ze strany státu, či zřizovatele, získávají některé školy i další finanční příspěvky. Danou výzkumnou otázkou jsem chtěla zjistit, zda by mohla škola uvolnit nějaké finance a přispět žákům na školní uniformy v případě jejich zavedení. Několik ředitelů odpovědělo, že dostávají kromě výše zmíněných i jiné finanční příspěvky. Jsou to většinou sponzorské dary, či příspěvky z různých sdružení školy. Jeden ředitel uvedl, že získávají i nějaké finance díky pronájmu tělocvičny. Většinou však díky sponzorským darům, či dalším obdržným finančním obnosem, přispívají školy žákům na výlety, či výukové materiály, odměny v soutěžích a podobně. Pokud by ředitelé dostali finanční prostředky na zhotovení školních uniforem, celkem čtyři z nich by o zavedení stejnokroje přemýšleli. Někteří však také uvedli, že by nejdříve museli znát názor rodičů a jeden by se na to rád zeptal formou ankety i žáků. Problémem by také podle jednoho z nich bylo obměňování uniforem s růstem dětí, díky kterému by finanční náklady razantně vzrostly.

Výzkumná otázka č. 5 zkoumala, jaký vzhled uniforem by vybraným ředitelům základních škol vyhovoval.

Školní uniformy, které školy ve světě používají, mají svůj specifický vzhled i barvu. Většinou se uniforma váže k určité školní tradici, či místu, kde se využívá. Některé školy vyžadují po žácích nosit formální typ uniformy, která se většinou skládá z košile, vázanky, svetru, kalhot, či sukně a společenských bot. Jsou však školy, které žákům umožňují nosit sportovní, či méně formální typ uniforem. Vybraní ředitelé škol, se kterými byl realizován rozhovor, odpovídali různě, ale více se přikláněli k variantě méně formální uniformy, jejíž komplet by obsahoval kalhoty, polokošili, či tričko. Jedna respondentka navrhovala u dívek sukně zejména z toho důvodu, že děvčata v poslední době nenosí tolik sukně jako dřív. Další ředitelka se zaměřila i na tuto problematiku a umožnila by děvčatům výběr mezi kalhotami, či sukní. Podle výzkumu v Austrálii, který jsem uvedla v teoretické části, by mohly sukně totiž představovat problém v pohybu a neschopnost dívek splnit denní pohybovou aktivitu.

ZÁVĚR

Školní uniformy mají dnes v některých zemích takovou tradici, že by si žáci, ba ani rodiče nedokázali život bez nich představit. Vyjadřují pocit sounáležitosti a hrdosti ke škole, rovnost žáků a v neposlední řadě také prezentují školu. V České republice však tato tradice chybí a pouze jedna státní škola stejnokroje zavedla.

Hlavní i dílčí cíle byly naplněny díky zpracování teoretické části a realizací výzkumného šetření. Teoretickou část práce tvořily celkem čtyři kapitoly. První kapitola se zaměřila na historii uniforem, pojem jako takový a následně již přímo na školní uniformy používané v České republice a ve světě. Další kapitola pojednává o vývoji žáka během jeho školní docházky. Popisuje jeho fyzický, psychický, sociální vývoj a také jeho vztah k rodině, který má vliv na zbytek jeho života. Následující dvě kapitoly se zaměřují podrobně na země, pro které je používání školních uniforem typické. U obou zemí je stručně popsána historie a současnost vzdělávacího systému a následně používání školních uniforem. První z nich je Dominikánská republika, u které stát reguluje používání školních uniforem. Tato země je rozdělena na pět oblastí, kdy pro každou oblast je nařízena určitá barva trička, kterou se musí školy v dané oblasti řídit. Škola Antera Mota (popsána v rámci předvýzkumu) však umožňuje žákům vybrat si mezi žlutou polokošilí (nařízenou státem), či bílým tričkem s logem, které vytvořila škola pro hodiny tělesné výchovy. Další zemí, pro kterou je používání školních uniforem typické, a kde stejnokroje patří k mnohaleté tradici, je Velká Británie. Zde si každá škola, včetně té státní, určuje, jakou uniformu budou její žáci nosit. Je nutné zmínit, že se školy snaží ctít tradici a vzhled uniformy si zachovávat i po letech stejný. Dobrým příkladem je škola Christ's Hospital, na které vznikla první školní uniforma, a která používá stejný vzhled stejnokroje dodnes.

Výzkumná část byla zaměřena přímo na osoby, které mají rozhodující roli na půdě školy a byly s nimi realizovány rozhovory. S řediteli těchto vybraných škol jsem vedla rozhovor, který se dotýkal nejenom odívání žáků, prezentace jejich školy, ale i finančního hlediska, které by mělo samozřejmě vliv na zavedení školních uniforem. Také mě zajímalo, jaký je jejich pohled na školní uniformy a jak by podle nich měla školní uniforma vypadat. Podle odpovědí vybraných ředitelů škol jsem zjistila, že většina z nich není připravena stejnokroje na své škole zavést. Velkou překážku totiž představují finanční náklady na pořízení školních uniforem. Pokud by však škola dostala finanční příspěvek na školní uniformy, 3 z 6 ředitelů by se školními uniformami souhlasilo. Další dva ředitelé uvedli, že by záležitost museli prodiskutovat s rodiči,

či žáky. Jelikož řada škol spolupracuje s obcí, či městem v rámci různých akcí, mým doporučením je, že by trička školní uniformy mohla být vyrobena v barvách znaku obce, či města a barvu kalhot by si každá škola mohla vybrat například ze tří možností. Žáci by tedy byli snadno spojeni s danou obcí, či městem (případně jeho částí) a lépe identifikováni, což by zajistilo nejenom prezentaci obce, či města, ale také žákovu bezpečnost. Dalším důležitým faktorem, kterého se někteří ředitelé školy obávají, je organizace. V rámci inspirace, kterou jsem načerpala ve škole v Dominikánské republice, si myslím, že by škola v případě zavedení školních uniforem neměla být s jejich distribucí příliš spojována, aby to pro ni nepředstavovalo organizační problémy. Jediné, co by škola měla žákům poskytnout, představuje logo školy, které by bylo rodičem našito na školní uniformu. Veškerou další distribuci by měl na starost online obchod s kamennou prodejnou, kde by si rodič mohl barvu svého trička a kalhot sám objednat a zakoupit.

Velký problém, který vidím v zavedení školních uniforem je však absence určité tradice. Žákům a rodičům z jiných zemí, kde jsou uniformy po mnoho let samozřejmostí, nepřipadá zvláštní uniformy kupovat a hrdě nosit. Spíše by byli zaskočeni, kdyby měli najednou nařizeno, vyměnit stejnokroje za běžné oblečení. Díky jejímu každodennímu nošení vidí také výhody, které uniforma představuje. A jak zmínila jedna ředitelka školy: „*Uniformy jsou v našem prostředí spíš něco vynuceného, než možnost něco hrdě nosit.*“ Ale třeba se jednou situace změní a lidé budou na školní uniformy nahlížet jinak.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné zdroje

- [1] BROCH, Hermann. *Náměsíčníci*. Přeložil Rio PREISNER, přeložil Josef SUCHÝ. Praha: Mladá fronta, 1966.
- [2] ERIKSON, Erik H. *Childhood and society*. 2nd ed., rev. and enl. New York: W.W. Norton, 1963.
- [3] FELCMANOVÁ, Lenka a Martina HABROVÁ. *Katalog podpůrných opatření: dílčí část: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4655-4.
- [4] HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOŤA. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0042-0.
- [5] HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
- [6] HERBERT ALBERT LAURENS, Fisher. *A History of Europe*. London: Edward Arnold and Co, 1936.
- [7] HUŠEK, Miloslav. *Školství ve Velké Británii*. Praha: Ústav školských informací při ministerstvu školství ČSR, 1987. Školství v zahraničí.
- [8] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.
- [9] JANIŠ, Kamil. *Rodina a škola*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001. 103 s. ISBN 80-7041-170-8.
- [10] JANIŠ, Kamil. *Výchovný trojúhelník [foto]*. In: *Rodina a škola*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001. 103 s. ISBN 80-7041-170-8.
- [11] JELÍNKOVÁ, Vladimíra. *Zavádění celostátně závazných učebních osnov ve Velké Británii*. 2., nezm. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1993. Aktuality - informace. ISBN 80-211-0139-3.
- [12] JEŽKOVÁ, Věra a Eliška WALTEROVÁ. *Vzdělávání v zemích Evropské unie*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 1997. ISBN 80-86039-19-6.
- [13] JEŽKOVÁ, Věra, Dominik DVOŘÁK a Christopher CHAPMAN. *Školní vzdělávání ve Velké Británii*. V Praze: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1784-8.
- [14] KAŠPAR, Oldřich. *Dějiny Karibské oblasti*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. Dějiny států. ISBN 80-7106-557-9.

- [15] KLÍMA, Jan. *Dějiny Latinské Ameriky: vývoj oblasti, regionů a států*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2015. ISBN 978-80-7422-368-6.
- [16] KRŽÍŽOVÁ, Markéta. *Haiti: Stručná historie států*. Praha: Nakladatelství Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-424-1.
- [17] KUTÍLKOVÁ, Dagmar a Marie MŽYKOVÁ. *Vojenské odívání: od třicetileté války do počátku 20. stol.* Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. Dějiny odívání. ISBN 978-80-7106-934-8.
- [18] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- [19] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Změna tělesných proporcí u chlapců a dívek [foto]*. In: *Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.
- [20] LAWSON, John a Harold SILVER. *A social history of education in England*. London: Methuen [distributed by Barnes & Noble, New York, 1973]. ISBN 0416086803.
- [21] LEACH, Arthur Francis. *The schools of medieval England*. London: Routledge, 2007. ISBN 978-041-5432-542.
- [22] NACHTMANNOVÁ, Alena. *Mezi tradicí a módou: odívání v Čechách od renesance k baroku*. Praha: Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště středních Čech v Praze, 2012. ISBN 978-80-86516-51-6.
- [23] ORME, Nicholas. *Medieval schools: from Roman Britain to Renaissance England*. New Haven, CT: Yale University Press, c2006. ISBN 0300111029.
- [24] PACHER, Petr. *Vývojová psychologie*. Praha: University of Applied Management, 2017. ISBN 978-80-88186-16-8.
- [25] RABUŠICOVÁ, Milada. *Škola a (versus) rodina*. V Brně: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3598-6.
- [26] ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7367-124-7.
- [27] SEKOT, Aleš. *Rodiče a sport dětí: rodičovské výchovné styly jako motivační faktor sportování dětí a mládeže*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. ISBN 978-80-210-9292-1.
- [28] SKARLANTOVÁ, Jana. *Oděv jako znak: sémiotické funkce oděvu a jejich axiologické proměny*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-330-6.
- [29] SMEJKAL, Vladimír a Hana SCHELOVÁ BACHRACHOVÁ. *Velký lexikon společenského chování. 2., rozš. vyd.* Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3650-1.

- [30] STEPHENSON, Kate. *A History of British School Uniform*. York: The University of York > History (York), 2016.
- [31] STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-X.
- [32] ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
- [33] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- [34] VILÍMOVÁ, Vlasta. *Didaktika tělesné výchovy*. Vyd. 2., přeprac., (1. vyd. v MU). Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4936-9.
- [35] THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

Legislativa

- [1] *Úmluva o právech dítěte a související dokumenty*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2016. ISBN 978-80-7421-120-1.

Internetové zdroje

- [1] BENIČÁKOVÁ, Jana, 2018. Britský vzdělávací systém. In: *NICM: Národní informační centrum pro mládež* [online]. 9.3. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <http://www.icm.cz/britsky-vzdelavaci-system>
- [2] CARUSO, Peter. Individuality vs. Conformity: The Issue Behind School Uniforms. In: *NASSP Bulletin* [online]. 2016, **80**(581), 83-88 [cit. 2020-01-03]. DOI: 10.1177/019263659608058121. ISSN 0192-6365. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/019263659608058121>
- [3] CARRASCO, Sarah, 2016. Historia de la Educación en República Dominicana. In: *Maestra Formando Adolescente Anivel Mundial* [online]. 2016 [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <http://masterfaam.blogspot.com/2016/03/historia-de-la-educacion-en-republica.html>
- [4] Český statistický úřad, 2019. *Charakteristika Jihomoravského kraje* [online]. 2019 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/charakteristika_jihomoravskeho_kraje
- [5] Český statistický úřad, 2019. *Charakteristika kraje ve Statistické ročence Jihomoravského kraje 2019* [online]. 2019 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z:

- https://www.czso.cz/documents/11280/17987574/rocenka_char.pdf/f5fcf39d-1890-4a6c-8612-585908658fe6?version=1.12
- [6] DOUCETTE, Stefanie, 2014. The Problems of Dressing for Success in Kenyan Schools. In: *The Borgen Project* [online]. 2.2. [cit. 2020-01-02]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/problems-dressing-success-kenyan-schools/>
- [7] DALLABRIDA SMITH, Eileen, 2015. Back to school around the world: Painting a picture of global educational and cultural traditions. In: *Literacy Today* [online]. 1.7. [cit. 2019-12-09]. ISSN 24117862. Dostupné z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=7&sid=ec594e0a-0f9d-4c68-835e-9e858698cd4b%40sessionmgr4008>
- [8] Dominikánska-reality. *Školství a vzdělávací systém v Dominikánské republice* [online]. [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <http://dominikanska-reality.cz/skolstvi-a-vzdelani/>
- [9] Educando, 2008. *Propuesta de Plan Decenal de Educación 2008-2018 con participación de la sociedad dominicana. El portal de la Educación Dominicana* [online]. 2008 [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <http://www.educando.edu.do/articulos/docente/propuesta-de-plan-decenal-de-educacin-2008-2018-con-particip/>
- [10] Education executive, 2019. *Are school uniforms obsolete?* [online]. ©2019 [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://edexec.co.uk/are-school-uniforms-obsolete/>
- [11] Education journal., 2015. *CMA calls for lower priced school uniforms* [online]. 19.10. [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=1cacecaf-32a3-47cf-9801-7868f8ef66d0%40sessionmgr4008>
- [12] Essays, UK, 2017. *The Dominican Republic: Educational System* [online]. 21.4. [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://www.ukessays.com/essays/history/the-dominican-republic-and-its-educational-system-history-essay.php>
- [13] European commission, 2019. *Glossary. Eurydice* [online]. 14.10. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/glossary-74_en#
- [14] European commission, 2019. *Primary Education. Eurydice* [online]. 11.9. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/primary-education-49_en
- [15] FITRIANI, Fifi, 2017. School Life in Indonesia – Characteristics – Habits: Indonesian School Uniform. In: *FactofIndonesia* [online]. 2.11. [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: <https://factsofindonesia.com/school-life-in-indonesia>

- [16] GARNSWORTHY, Jana, 2015. Druhy škol ve Velké Británii. In: *Magazín Velká Británie* [online]. 10.7. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.velka-britanie.co.uk/druhy-skol-ve-velke-britanii/>
- [17] GARNSWORTHY, Jana, 2015. Povinná školní docházka (16-18 let): Sixth Form, College, Apprenticeship. In: *Magazín Velká Británie* [online]. 5.8. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.velka-britanie.co.uk/povinna-skolni-dochazka-sixth-form-college-apprenticeships-16-18-let/>
- [18] GARNSWORTHY, Jana, 2015. Povinná školní docházka: Secondary School. In: *Magazín Velká Británie* [online]. 13.7. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.velka-britanie.co.uk/povinna-skolni-dochazka-secondary-schools-11-14-let/>
- [19] GARNSWORTHY, Jana, 2015. Struktura britského školství. In: *Magazín Velká Británie* [online]. 10.7. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.velka-britanie.co.uk/struktura-britskeho-skolstvi/>
- [20] Hab Korea, 2018. *School Uniform rental getting a hot trend in Korea – EHWA SCHOOL UNIFORM* [online]. 2018 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.habkorea.net/school-uniform-rental-getting-a-hot-trend-in-korea-ehwa-school-uniform/>
- [21] Christ's Hospital. *History of the uniform* [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.christs-hospital.org.uk/about-ch/history-of-the-uniform/>
- [22] První školní uniforma ve škole Christ's Hospital z 16. století [foto]. In: *Christ's Hospital*. [online]. ©2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.christs-hospital.org.uk/about-ch/history-of-the-uniform/>
- [23] Idominicanas, 2017. *Nuevos uniformes escolares en República Dominicana* [online]. 2.11. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://idominicanas.com/nuevos-uniformes-escolares-en-republica-dominicana/>
- [24] International bureau of education. *Latin America and the Caribbean/Dominican Republic*. [online]. ©1995-2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/Countries/WDE/2006/LATIN_AMERICA_and_the_CARIBBEAN/Dominican_Republic/Dominican_Republic.htm
- [25] K12 Academics. *School Uniforms in Australia* [online]. ©2004-2020. [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://www.k12academics.com/School%20Uniforms/school-uniforms-australia>
- [26] KIM, Yong-suk, 2002. "A Study on Parents, Teachers and Students' Middle and High School Uniform Satisfaction. In: *Korean Domestic Education Society Journal* [online]. 2002 [cit. 2020-01-02]. Dostupné z:

- https://www.academia.edu/30388530/Do_School_Uniforms_Lead_to_Uniform_Minds_School_Uniforms_and_Appearance_Restrictions_in_Korean_Middle_Schools_and_High_Schools
- [27] Letní a zimní typ školní uniformy v Austrálii [foto]. In: *Wellington Secondary College* [online]. ©2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.wellingtonsc.vic.edu.au/careers/uniform-shop/>
- [28] LUNA, Katheryn, 2017. Nuevo uniforme escolar exhibirá variados colores. In: *Listin Diario: El periódico de los Dominicanos* [online]. 3.11. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://listindiario.com/la-republica/2017/11/03/489034/nuevo-uniforme-escolar-exhibira-variados-colores>
- [29] Mapový portál, 2016. *Správní členění Jihomoravského kraje hranice okresů* [online]. 2016 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: http://mapy.kr-jihomoravsky.cz/design/2016_spravni-hranice-JMK-okresy
- [30] Správní členění Jihomoravského kraje [foto]. 2016. In: *Mapový portál* [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: http://mapy.kr-jihomoravsky.cz/design/2016_spravni-hranice-JMK-okresy
- [31] MCCARTHY, Nicole, Nicole NATHAN, Rebecca HODDER, Christophe LECATHELINAIS, Rachel SUTHERLAND, Elizabeth CAMPBELL a Luke WOLFENDEN. Australian primary school student's attitudes to changing from traditional school uniforms to sports uniforms and association with student characteristics. In: *Australian and New Zealand Journal of Public Health* [online]. 2018, **43**(1), 94-95 [cit. 2020-01-02]. DOI: 10.1111/1753-6405.12851. ISSN 1326-0200. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1753-6405.12851>
- [32] Původní uniforma státních škol v Dominikánské republice do roku 2018 [foto]. 2012. In: *Megan In The Dominican Republic*. [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://www.meganinthedr.com/>
- [33] SOSA, Tony, 2017. Ministerio de Educación cambia el uniforme en las escuelas. In: *Noticias Tony Sosa* [online]. 2017 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://noticiastonysosa.blogspot.com/2017/11/ministerio-de-educacion-cambia-el.html>
- [34] SOSA, Tony. Nové barvy školních uniforem pro dané oblasti [foto]. In: *Noticias Tony Sosa* [online]. 2017 [cit. 2020-03-20].
- [35] Open Gate – gymnázium a základní škola. *Školní uniforma* [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.opengate.cz/skolni-uniforma>
- [36] PARK, Judy, 2015. Do School Uniforms Lead to Uniform Minds? School Uniforms and Appearance Restrictions in Korean Middle Schools and High Schools. In: *Fashion Theory* [online]. 2015, **17**(2), 159-177 [cit. 2020-01-02]. DOI:

- 10.2752/175174113X13541091797607. ISSN 1362-704X. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.2752/175174113X13541091797607>
- [37] Školní uniformy žáků základních škol v Indonésii [foto]. 2010. In: *Pixabay.com* [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/bali-indon%C3%A9sie-d%C4%9Bti-%C5%A1kola-vesel%C3%A9-3396031/>
- [38] PLOMIN, Robert, J. C. DEFRIES a John C. LOEHLIN, 1977. Genotype-environment interaction and correlation in the analysis of human behavior. In: *Psychological Bulletin* [online]. 1977, **84**(2), s. 309-322 [cit. 2020-01-07]. DOI: 10.1037/0033-2909.84.2.309. ISSN 1939-1455. Dostupné z: <http://doi.apa.org/getdoi.cfm?doi=10.1037/0033-2909.84.2.309>
- [39] RYAN, Rosemary P. a Thomas E. RYAN, 1988. School Uniforms: Esprit de Corps. In: *School Community Journal* [online]. 1998 [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: <http://www.adi.org/journal/fw98/RyanRyanFall1998.pdf>
- [40] ŠMEJKALOVÁ, Klára, 2014. Pros & Cons: Školní uniformy jsou hlavně záležitostí kultury. In: *Hospodářské noviny* [online]. 10. 3. [cit. 2020-04-08]. Dostupné z: https://ihned.cz/c3-61825700-000000_d-61825700-vzdelani-skolni-uniformy-anglie-japonsko-cesko
- [41] The Christian Science Monitor [foto]. 2011. In: *Hatua Likoni offers scholarships and mentors to Kenya's students* [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.csmonitor.com/World/Making-a-difference/Change-Agent/2011/0825/Hatua-Likoni-offers-scholarships-and-mentors-to-Kenya-s-students>
- [42] The Christian Science Monitor, 2011. *Hatua Likoni offers scholarships and mentors to Kenya's students* [online]. 2011 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.csmonitor.com/World/Making-a-difference/Change-Agent/2011/0825/Hatua-Likoni-offers-scholarships-and-mentors-to-Kenya-s-students>
- [43] Unesco-ibe, 2007. *World Data on Education: Sixth edition 2006-07: United Kingdom* [online]. 2017 [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/United_Kingdom.pdf
- [44] WALMSLEY, Angela, 2011. What the United Kingdom Can Teach the United States About School Uniforms. In: *The Phi Delta Kappan* [online]. 2011 [cit. 2020-01-07]. Dostupné z: <https://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=ab89686f-c48f-41d1-be14-f320d771abca%40pdc-v-sessmgr04>
- [45] Wellington Secondary College. *Uniform shop* [online]. [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.wellingtonsc.vic.edu.au/careers/uniform-shop/>

- [46] WIARDA, Howard a Nancie GONZÁLEZ, 2019. Dominican Republic. In: *Encyclopædia Britannica* [online]. 29.8. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Dominican-Republic>
- [47] Základní škola Františky Plamínkové. *Školní uniformy* [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <http://www.plaminkova.cz/skolni-uniformy.html>
- [48] Školní uniformy na první státní ZŠ Františky Plamínkové v Praze [foto]. In: *Základní škola Františky Plamínkové* [online]. [cit. 2019-01-06]. Dostupné z: <http://www.plaminkova.cz/skolni-uniformy.html>
- [49] Základní škola - Nerudovka. *Školní řád* [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.zsp-vimperk.cz/stranka-skolni-rad-42>
- [50] Základní škola Compass. *Školní uniformy* [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <http://www.zs-compass.cz/stranka-skolni-uniformy-50>
- [51] Základní škola Světlo. *Uniformy* [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.zssvetlo.com/a/uniformy>
- [52] Základní škola T. G. Masaryka Vimperk, 2014. *Školní řád* [online]. 1.9. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: http://www.zstgmvimperk.cz/media/2014/skolni_rad-2014.pdf

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 - Žáci v Dominikánské republicy	4
Obrázek č. 2 - Žáci základní školy Kongoni Primary School v Nairobi.....	13
Obrázek č. 3 - Korejské uniformy z obchodu Ehwa school uniform.....	14
Obrázek č. 4 - Letní a zimní typ školní uniformy v Austrálii	15
Obrázek č. 5 - Školní uniformy žáků základních škol v Indonésii	16
Obrázek č. 6 - Školní uniformy na první státní ZŠ Františky Plamínkové	19
Obrázek č. 7 - Změna tělesných proporcí u chlapců a dívek	27
Obrázek č. 8 - Výchovný trojúhelník	35
Obrázek č. 9 - Původní uniforma státních škol v Dominikánské republice do roku 2018.....	41
Obrázek č. 10 - Nové barvy školních uniforem pro dané oblasti.....	42
Obrázek č. 11 - První školní uniforma ve škole Christ's Hospital z 16. století	52
Obrázek č. 12 - Správní členění Jihomoravského kraje	54
Obrázek č. 13 - Každodenní a sportovní uniforma žáků školy Antera Mota.....	58
Obrázek č. 14 - Cena jednotlivých částí uniformy školy Antera Mota.....	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 - Ceník školních uniforem Základní školy SVĚTLO v Třebíči	18
Tabulka č. 2 - Struktura vzdělávacího systému v Dominikánské republice	40
Tabulka č. 3 - Rozdělení školského vzdělávacího systému ve Velké Británii.....	48
Tabulka č. 4 - Cena školní uniformy ve škole Antera Mota	59
Tabulka č. 5 - Cena školní uniformy školy Gosforth Central Middle school	61
Tabulka č. 6 - Údaje o respondentech	62
Tabulka č. 7 - Prezentace škol.....	63
Tabulka č. 8 - Výhody a nevýhody školních uniforem pohledem respondentů.....	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - Rozhovor č. 1.....	86
Příloha 2 - Rozhovor č. 2.....	90
Příloha 3 - Rozhovor č. 3.....	92
Příloha 4 - Rozhovor č. 4.....	94
Příloha 5 - Rozhovor č. 5.....	97
Příloha 6 - Rozhovor č. 5.....	99
Příloha 7 - Rozhovor č. 7 – škola Antera Mota.....	102
Příloha 8 - Rozhovor č. 8 – škola Gosforth Central Middle school.....	104

Příloha 1 - Rozhovor č. 1

1. Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?

Tak samozřejmě ve školním řádu je tam zmínka nebo teda jsou tam odstavce nebo věci, které nějakým způsobem korigují tady toto, abychom nechodili, já nevím modrá hlava, oranžová a podobně, ale to už jsou takové ty extrémy. Ale samozřejmě v dnešní době nemůžeme moc nějakým způsobem omezovat žáky, protože to bychom možná narazili na některé rodiče, ale ve školním řádu samozřejmě teda máme, že žák chodí slušně, to tam jako je, ale nějaké předpisy, že musí být ostříhaný apod., tak to teda samozřejmě v dnešní době ne.

2. Když jedete někam na školní výlet, exkurzi a podobnou akci, kde se budou vyskytovat i žáci z jiných škol, používáte u svých žáků nějaké rozlišovací kousky oblečení, či doplňky? Případně jaké?

To už více méně zůstává třídnímu učiteli. Většinou teda devátáci, kteří odcházejí ze školy, si pořizují vzpomínku – trička nebo mikiny. Už si to pořizují prakticky na začátku školního roku, takže to mohou využít při školním výletě. Teď zase tak neletí trička, ale mikiny, které nosí během školního roku a mohou si je vzít tedy i na výlet, ale že by to bylo jako povinnost, že všichni si vezmeme, to už záleží na tom třídním učiteli, co jako udělá. Třída si to sama objedná, ale jak říkám, není to jenom tričko, ale teď převažují mikiny.

3. Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?

Abych se přiznal, tak nepřemýšlel, protože si myslím, že tady k tomu, jak ty jsi byla v Dominikánské republice, kde to teda je nebo, jak je to v Anglii, kde to má samozřejmě nějakou tradici. Je to naprosto bez nějakých věcí, na které by se navazovalo, nepamatuju, že by nějaké školní uniformy. Samozřejmě jsou na těch soukromých školách asi, protože tam je to zase trošku jinak. Ale těžko si dovedu představit, že bychom tady pro 378 žáků, co tady teď máme, jim nějakým způsobem nařídili uniformy. Ty rodiny jsou na tom některé dobře finančně, některé jsou na tom samozřejmě hůř. Pochopitelně, kdyby na to byly nějaké dotace nebo něco možná. Jako ono je to pěkný, mně se to líbí, ale myslím si, že v dnešní době to asi v České republice neprojde.

4. Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniforem na Vaší škole?

Jako výhoda samozřejmě, že ten žák, který chodí na tu školu, by teda cítil nějakou sounáležitost s tou školou nebo něco takového. Nevýhoda je zas jak říkám, ty sociální rozdíly, které jsou poměrně dost velké některých rodin. Některým by to nedělalo problém, kdyby si pořídili uniformy. Některým by to samozřejmě problém dělalo. Jsou tu rodiny, které těch dětí mají vícero, které tady máme. Takže to si myslím, že ty finance by představovaly problém. Pokud by se na to sehnali nějaké sponzorské příspěvky, ale jak říkám, my tady máme 378 žáků a to si nedokážu představit, kdo by to musel zasponzorovat, aby se to tady dalo nějakým způsobem, no nevím. Nevidím budoucnost pro školní uniformy v České republice. I když se mi to líbí. Teď jsem zrovna viděl nějaký film, kde unesli nějakého kluka 8letého a ten tam tak krásně pochodoval v té uniformě, takhle ta šlajfka, vázanka a sáčko. Byli tam všichni stejní. Jo, to vypadalo hezky, ale nevím, v České republice pro to nejsou. Ale jak říkám na té soukromé, je tam to školné, které tam dávají ti rodiče a možná nějaká ta částka se tam na to dá nějak, ale samozřejmě ta soukromá škola, to je něco jiného než tady ty státní.

5. Pomohla by uniforma u sociálně slabších jedinců minimalizovat vyčleňování z kolektivu?

Nevím, jestli by oblečení (uniformy) pomohly, jestli by to dítě přitáhlo. Tam jsou i jiné věci.

6. Jaká by podle Vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?

No právě, tam v té Dominikánské republice, jak si mi ukazovala ty obrázky, mají dva druhy i sportovní. Pro ty malé kluky, jako nutit ho, aby chodil s vázankou, to mi přijde zvláštní a nedovedu si představit některé naše prvňáky a druháky, jak tu o přestávce lítají a měli něco takového na sobě. Ale na druhou stranu, třeba by je to zase zklidnilo. Takže nevím.

7. Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku Vaší obce, či města pro design uniforem?

Tak určitě by to mělo nějaký význam. Samozřejmě i pro to město, pro toho zřizovatele, který nám dává část financí. Tak, kdyby tam byl znak třeba našeho města, tak by to pochopitelně mělo nějaký význam na té uniformě. Takhle, když máme dresy a teď ten sponzor tam má něco, tak i v tomhle by to hrálo nějakou roli. My máme znak školy, takže by tam mohl být i znak školy. To máme i na žákovských knížkách. To by tam mohlo klidně být.

8. Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?

Tak máme sponzory, ale to jsou částky. Teď jsem tu zrovna podepisoval sponzorskou smlouvu s poskytovatelem internetu a my jsme nejvyšší budova. Tak vlastně na střeše jsou stožáry s anténama, takže nám třeba firma dává ročně 5000 Kč. Pak je tu firma, která nám třeba dělala zakázku za 250 000,- a vyměňovaly se okna, a proto, že dostali tady tu zakázku, tak nám dali taky 5000,-, ale to je podle mě pakatel, to je malá částka. Kdybychom něco chtěli pořádit, tak to by samozřejmě nestačilo.

9. Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?

Máme tady peníze, které fungují dříve jako SRPŠ (Sdružení rodičů a přátel školy) a existuje i organizace Společnost základní školy, která řeší tady ty příspěvky a ty sponzorské dary. Také pronajímáme tělocvičnu, kam chodí skupiny cvičit, tak i od nich si bereme pronájem, takže to se také dává na tuto společnost. Z toho se financují více méně věci pro žáky. Když jedou například na nějakou exkurzi, na výlet, tak dostávají příspěvek na autobus, na dopravu, na lyžařský výcvik. Dává se z toho třeba něco na soutěže, když tady nějaká soutěž byla. Teď jsme tu měli třeba soutěž v konverzaci v anglickém jazyce, tak jsme za to koupili ceny pro žáky. Celkově se to dává pro potřeby školy. Na ty uniformy nevím, jako dalo by se nějak přispět, ale muselo by se to nějakým způsobem vyřešit.

10. Jakými formami se prezentuje Vaše škola?

No tak jasně, v rámci tady všech akcí a těch aktivit, které jsou v rámci aktivit výukových, takže olympiády. Tak pochopitelně to začíná školním kolem, kde ti nejlepší postoupí do okresního a tam samozřejmě se dá postoupit do krajského, ale tam už jsme dlouho nikoho neměli. Ve sportovní oblasti jsme s fotbalem dřív jezdili, ale bohužel teď ten fotbal už není tak v kurzu tady ve Zbýšově, takže teď se zase prosazuje ten florbal, že ti kluci tady chodí do kroužku, tak ten florbal teď letí. Potom recitační soutěže tu máme. Takže ta prezentace té školy jako taková si myslím, že je velice slušná. Příspěvky do místního časopisu, což je čtvrtletník, co vydává město. Teď děláme ples, což je zase prezentace a dřív jsme to dělali ve spolupráci s městem. Protože to bylo ale narvané, tak jsme se domluvili, že to vyčleníme a udělá si město ples a základka taky. Takže pro nás je to bonus. Když prodáme tam lístky, tak to jsou finance. Také webové stránky máme, kam se může každý podívat. Dokonce i Facebook.

11. Spolupracujete s nějakým dodavatelem, od kterého odebíráte nějaké oblečení, reklamní předměty školy apod.? Pokud ano, jaké předměty odebíráte?

Já myslím, že tam to víceméně necháváme na třídních učitelích. Já vím, že na začátku roku přijde vždycky katalog, kde je tady nabídka triček, mikin, kde je nějaký popis a oni si nechají napsat seznam žáků, aby měli nějakou památku. Co je to ale za firmu, to nevím. Ještě když jsem dělal třídního učitele, tak byli z Prostějova. Ale těch firem je tolik, že jich chodí mraky. Reklamní předměty máme v podstatě pro ty, co vychází, devátáci dostanou památku – tady tu tužku. Což je nějaká firma, která se specializuje na propisovačky.

12. Přemýšlel/a byste o zavedení školních uniforem, kdyby Vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení?

Kdybychom dostali příspěvek. No, řeknu to tak. To já nevím. No, dnešní demokracie. Dneska si může každý vybrat. V podstatě nevím, kdybychom to udělali, a to mě zajímá spíše anketou mezi dětmi na normální škole. Udělat vzorek dvě třídy, kdo by byl pro zavedení školní uniformy. Já mám devátáky a schválně tam udělám takovou anketu, kdo by byl pro.

13. K jakým nežádoucím sociálně patologickým jevům (záškoláctví, šikana, krádeže) u vás ve škole dochází?

Záškoláctví. No, to je vždycky případ nějakého jednotlivce. Dítě, které do školy nechce chodit. Řešili jsme to tu a nakonec to skončilo až u policajtů, protože ten chlapec do učení nešel, nic. Ten ze školy vyšel v 6. třídě. Otec ho dovedl do školy, dal ho do dveří, odešel, on počkal až tatka nasedl do auta, a utekl zase. Ale to je vždycky ojedinělá situace, jeden za 3 školní roky. Ted jsme tu měli dívenku v 8. třídě, ta zase měla problém s maminkou. Cokoliv jí matka řekla, tak proti ní a dokonce se mezi sebou porvali a utekla od ní a někde se tady pohybovala. Krádeže musím zaklepat, zde jsme se tu s tím nesetkali. Jsme venkovská škola, takže to se nás moc netýká. Možná ještě kouření v šatně. Šikanu tady taky neřešíme, tu jsme tu neměli hodně dlouho.

Příloha 2 - Rozhovor č. 2

1. Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?

Ve školním řádu je pouze zmínka o tom, že děti chodí čistě a čistě oblekané.

2. Když jedete někam na školní výlet, exkurzi a podobnou akci, kde se budou vyskytovat i žáci z jiných škol, používáte u svých žáků nějaké rozlišovací kousky oblečení, či doplňky? Případně jaké?

Ano, máme. Není to oblečení na exkurze nebo na výlety, ale je to například na atletické závody nebo na závody školních družin, tak máme svoje vlastní dresy, kde je logo školy. Tam je jasně vidět, že jsme odlišní a potom ještě na sportovních utkáních, tam máme také svoje dresy.

3. Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?

Ne, nepřemýšlela.

4. Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniforem na Vaší škole?

Výhody určitě, že by se setřela nějaká sociální nerovnováha mezi dětmi. Děti z finančně vyšších vrstev a děti ze sociálně slabších rodin. A nevýhodu nespátřuji v ničem. Možná jenom v tom, že někteří rodiče by nemuseli souhlasit.

5. Pomohla by uniforma u sociálně slabších jedinců minimalizovat vyčleňování z kolektivu?

Určitě ano.

6. Jaká by podle Vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?

Mně osobně se líbí uniformy, ale nikdy jsem o tom nepřemýšlela. Ale tak určitě kalhoty, nějaká košile nebo tričko. U děvčat třeba sukně, protože to si myslím, že v poslední době málokteré děvče chodí v sukni a tam víceméně převládají kalhoty. Potom nějaká mikina nebo bunda, něco takového.

7. Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku Vaší obce, či města pro design uniforem?

Tak my máme vlastně ve znaku města modrou a žlutou, tak nebránila bych se tomu.

8. Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?

Ano, máme sponzory ze strany místních podnikatelů.

9. Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?

Ano, určitě ano. Z tohoto zdroje my právě financujeme tady ty dresy, kde máme logo školy a máme schválenou i takovou značku naší školy, která ji z názvu vystihuje. Takže určitě ano, protože z tohoto to financujeme.

10. Jakými formami se prezentuje Vaše škola?

Hrnky, webové stránky školy a to je všechno.

11. Spolupracujete s nějakým dodavatelem, od kterého odebíráte nějaké oblečení, reklamní předměty školy apod.? Pokud ano, jaké předměty odebíráte?

Je to nahodilé. Je to vlastně dle nabídky.

12. Přemýšlel/a byste o zavedení školních uniforem, kdyby Vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení?

Ano, přemýšlela.

13. K jakým nežádoucím sociálně patologickým jevům (záškoláctví, šikana, krádeže) u vás ve škole dochází?

Ano, záškoláctví. Máme neomluvené absence u dětí a je to čím dál častější. Dřív to vůbec nebylo, teď se to stává častějším jevem. Je to taky kouření a to je všechno. Oni se scházejí. Konkrétně mají zakázáno kouřit v okolí školy, což je ustanoveno školním řádem, takže pokud je v okolí školy spatřeno nějaké dítě, jak kouří, tak je kázeňsky potrestáno. Oni se scházejí dál od školy, konkrétně za kostelem, a pokud by byly oblečeny v uniformách, tak by bylo snadněji rozpoznatelné, o které děti se jedná.

Příloha 3 - Rozhovor č. 3

1. Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?

Přímo kodex nemáme, ve školním řádu uvedeno. Do školy přicházejí žáci vhodně a čistě upraveni. Obuv a oblečení žáků musí odpovídat zásadám bezpečnosti a ochrany zdraví a dodržování hygienických pravidel.

2. Když jedete někam na školní výlet, exkurzi a podobnou akci, kde se budou vyskytovat i žáci z jiných škol, používáte u svých žáků nějaké rozlišovací kousky oblečení, či doplňky? Případně jaké?

Nepoužíváme. Pedagogický dohled zná žáky osobně.

3. Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?

Ano, přemýšlela jsem o tom.

4. Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniforem na Vaší škole?

Výhody vidím ve smazání soc. rozdílů mezi žáky. Zavedla bych i pro pedagogické pracovníky. Vyjadřovali by příslušnost (hrdost) k naší škole. Nevýhody pak: náklady pro rodiče, žáci by se cítili poškozeni, že nemohou nosit, co chtějí, že na to mají právo. Uniformy jsou v našem prostředí spíš něco vynuceného než možnost něco hrdě nosit.

5. Pomohla by uniforma u sociálně slabších jedinců minimalizovat vyčleňování z kolektivu?

Ano.

6. Jaká by podle Vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?

U chlapců by to byly kalhoty, polokošile, krátké kalhoty, slavnostní vázanka, svetr nebo sako. U děvčat kalhoty nebo sukně, halenka a sako.

7. Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku Vaší obce, či města pro design uniforem?

Ano.

8. Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?

Je to MŠMT, zřizovatel, SRPŠ a sponzora nemáme.

9. Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?

Nedokážu říct, zda by to zřizovatel schválil.

10. Jakými formami se prezentuje Vaše škola?

Určitě web, články ve Zpravodaji, veřejná vystoupení, pořádání tří okresních kol soutěží a podobně.

11. Spolupracujete s nějakým dodavatelem, od kterého odebíráte nějaké oblečení, reklamní předměty školy apod.? Pokud ano, jaké předměty odebíráte?

Neodebíráme nic.

12. Přemýšlel/a byste o zavedení školních uniforem, kdyby Vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení?

Po většinovém konsenzu s rodiči.

13. K jakým nežádoucím sociálně patologickým jevům (záškoláctví, šikana, krádeže) u vás ve škole dochází?

Ostrakizace a v menší míře záškoláctví.

Příloha 4 - Rozhovor č. 4

1. Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?

Kodex oblékání nemáme a ve školním řádu máme pouze obecnou formulaci v tom smyslu, že žák chodí slušně upraven a čistý. Něco v tom smyslu je ve školním řádu popsáno, ale jakoby nějakým způsobem popsany kodex oblékání tam nemáme.

2. Když jedete někam na školní výlet, exkurzi a podobnou akci, kde se budou vyskytovat i žáci z jiných škol, používáte u svých žáků nějaké rozlišovací kousky oblečení, či doplňky? Případně jaké?

My jsme nechali před nějakými 5-6 roky vyrobit trička s logem školy, takže ty jsou tady k dispozici. Na některé akce, ať už jsou to soutěže nebo výlety, si je děti berou. Ale není to tak, že by museli. Je to více méně na dohodě vždycky toho třídního nebo vedoucího, kdo vede ty děti na tu soutěž, jestli to využijí nebo ne. Využívá se to, ne pravidelně, ale využívá se to.

3. Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?

Ne, nad tím jsem nepřemýšlel. To tady není ani tradicí. Jednak si myslím, že v případě takových vesnických škol to nemá ten přesah do sociálního vnímání v kolektivu.

4. Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniforem na Vaší škole?

Já právě nevidím žádné velké pozitivum, protože když si uvědomíme, že jsme nějaká vesnická škola, kde ten sociální status těm dětem nedává jenom oblečení. Máme mobily, máme tablety a ty děti, jelikož je to malá obec, tak jsou v komunitě i mimo tu školu a potkávají se. Tzn. ten status těch dětí je nějakým způsobem daný a to, že je oblečeme na 4, 5 hodin, tak z toho statusu stejně nevypadnou. Protože v momentě, kdy vyjdou z té školy, stejně každý ví, jak na tom ten dotyčný je. Já si to dokážu představit třeba ve městech, kde je to přece jenom více anonymní, kde ty děti se tam schází z různých čtvrtí nebo se vůbec ty děti nepotkávají jinak. Ale za mě tady to nemá žádný efekt.

5. Pomohla by uniforma u sociálně slabších jedinců minimalizovat vyčleňování z kolektivu?

Já si myslím, že ne. A je to právě z těch důvodů, které jsem řekl. Myslím si, že tady to prostě význam nemá. Tam, kde se ty děti setkávají jenom převážně v té škole, kde o sobě ty rodiny nic neví, tak tam bych řekl, že to možná může mít nějaký význam. Ale jak říkám, tady ta tradice ani není, ale z toho důvodu, který jsem popsal se mi zdá, že by to stejně nemělo ten dopad, když by ty děti stejně ten status rodin znali.

6. Jaká by podle Vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?

Buď nějaké polotričko, kalhoty, obyčejné tričko. Já jsem nad tím popravdě řečeno nikdy nepřemýšlel, ale to si myslím, že by to mohlo být. Určitě nějaká méně formální uniforma.

7. Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku Vaší obce, či města pro design uniforem?

Tak když už bychom něco takového realizovali, tak určitě ano. Máme ty trička a tam máme logo školy, takže bychom to určitě využili.

8. Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?

Tak samozřejmě standardně. Stát, potažmo kraj, což jsou prostředky na mzdy, na pomůcky a další věci a pak zdroj peněz, který jde z obce a to je provoz. A co se týká sponzorství, tak my máme sdružení, jako by spolek při škole a ten je určený proto, aby se tam přispívalo. Čas od času se tam najde sponzor, který vloží finanční, někdy i věcný dar. Na tom se samozřejmě podílí i rodiče, kterých se vždycky ptám, a mají možnost přispět do toho sdružení a pak ten status sdružení je daný a využíváme ho pro účely širší nabídky těch dětí, ať už pomůcky nebo výlety a podobné věci, soutěže, na které je vozíme.

9. Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?

Jako teoreticky ano, ale to by znamenalo jednání se zřizovatelem, zda by mi navýšil rozpočet a jestli by, když tam budeme propagovat tu obec, byl svolný. Ale přes ten fond je to problematické. Protože, když si řekneme – tisíc korun uniforma a máme tady nějakých 400 žáků, tak je to celkem slušný zásah do toho rozpočtu sdružení. Takže by to bylo zase na úkor

něčeho a nejednou zvažujete, co se pro vás v tento moment zdá důležitější. Samozřejmě by to možné bylo, ale já si to teda úplně nedokážu představit, protože když ty děti nastupují do té školy a je tady ten dress code včetně kalhot, tak kolikrát by se to během té docházky muselo obměnit. To by nebylo jednorázově dáno na jednoho žáka a mám vystaráno. Nedovedu si představit, že by si ty kalhoty a trička dávali, protože to by bylo samozřejmě tady problém. Po nějaké době by se to muselo teda obměňovat. Ten žák by během té devítileté školní docházky 3x, 4x musel nakoupit. To znamená, že na každého žáka už by to nebyla třeba tisícovka, ale už třeba tři tisíce, čtyři. A to už je poměrně dost finančně náročné.

10. Jakými formami se prezentuje Vaše škola?

Využíváme webové stránky, děláme výstavy. Prezentujeme se i tím, že se připojujeme k různým akcím naší obce. Prezentujeme se formou akademie, kterou máme každý rok a teda zpravodaj, kam pravidelně přispíváme a jsou tam příspěvky dětí.

11. Spolupracujete s nějakým dodavatelem, od kterého odebíráte nějaké oblečení, reklamní předměty školy apod.? Pokud ano, jaké předměty odebíráte?

Ne, na stálo s někým vůbec. A ty trička, které jsme dělali, byly jednorázová zakázka, ale že bychom měli nějaké propagační materiály, které bychom si jako škola objednávali, to nemáme.

12. Přemýšlel/a byste o zavedení školních uniforem, kdyby Vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení?

Když by někdo přišel a řekl by, tady máte dejme tomu 60 tisíc na uniformy, a buď si je vemte a pořídte si uniformy nebo ne, tak bych řekl, že pořídíme uniformy, vyzkoušíme to a viděli bychom, co by se stalo. Ale jinak neplánuju ani tady po tom rozhovoru jednat se zřizovatelem, aby mi vyčlenil nějakých 70 – 80 tisíc na uniformy, protože je příští rok chceme.

13. K jakým nežádoucím sociálně patologickým jevům (záškoláctví, šikana, krádeže) u vás ve škole dochází?

Záškoláctví takové to skryté, ale to je problém s rodinami a jejich přístupem ke vzdělávání, takže teď jsme řešili jeden, dva příklady s odborem ze sociální péče. Prostě během toho roku nastanou, ale to jsou třeba 3, 4 příklady na 400 žáků. Šikana, to je složitý, ale definovat ji není tak jednoduché a pak hledat tu hranici, kdy to je ještě šikana a kdy ne je poměrně složité. Některé problémy tady řešíme, ale jak říkám, tím, že jsme relativně venkovská škola, tak to není takový problém jako třeba jinde v městských aglomeracích.

Příloha 5 - Rozhovor č. 5

1. Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?

Ne.

2. Když jedete někam na školní výlet, exkurzi a podobnou akci, kde se budou vyskytovat i žáci z jiných škol, používáte u svých žáků nějaké rozlišovací kousky oblečení, či doplňky? Případně jaké?

V případě určité soutěže, jsou žáci vybaveni jednotnou barvou sportovních triček s logem a názvem školy.

3. Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?

Ne, nepřemýšlel.

4. Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniforem na Vaší škole?

Výhoda je, že by si nezáviděli značkové, či neznačkové oblečení. A nevýhoda by byla při znečištění: Jak vyprat? Jak udržovat v čistotě? Asi by muselo být více sad pro jednoho, pak by to bylo zbytečně nákladné.

5. Pomohla by uniforma u sociálně slabších jedinců minimalizovat vyčleňování z kolektivu?

Kdo by jim to platil? Teď myslím sociálně slabší. Komu to zaplatit a komu ne? Byla by to určitá nespravedlnost jako se všemi příspěvky (někdo dostává příspěvek na bydlení, druhý ne a podobně.

6. Jaká by podle Vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?

Neměla by být.

7. Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku Vaší obce, či města pro design uniforem?

Ne. Bylo by to možná efektní, ne efektivní, ale raději ne.

8. Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?

Zřizovatel školy poskytuje prostředky na provoz, opravy, investice. Sponzora nemáme.

9. Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?

Po dohodě se zřizovatelem, ten by snad přispěl. Nevím, zda by s takovou investicí souhlasili zastupitelé.

10. Jakými formami se prezentuje Vaše škola?

Vystoupení s programem k oslavě Dne matek, vystoupení u vánočního stromu, při vítání občánků a jiné.

11. Spolupracujete s nějakým dodavatelem, od kterého odebíráte nějaké oblečení, reklamní předměty školy apod.? Pokud ano, jaké předměty odebíráte?

Ne.

12. Přemýšlel/a byste o zavedení školních uniforem, kdyby Vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení?

Ne, nepřemýšlel.

13. K jakým nežádoucím sociálně patologickým jevům (záškoláctví, šikana, krádeže) u vás ve škole dochází?

Nedochází. Jsme relativně malá škola, známe všichni všechny žáky, rodiče i prarodiče. Jedna perlička, ať se při práci nenudíte – učil jsem i pár prarodičů dětí – není to vtip, ale fakt. Nastupoval jsem do školství v roce 1980, mí nejstarší žáci mají dnes 54 roků.

Příloha 6 - Rozhovor č. 5

1. Má vaše škola daný kodex oblékání, či upravuje váš školní řád nějakým způsobem oblékání žáků? Případně jak?

Žádný kodex oblékání nemáme, ale ve školním řádě stojí, že dítě by mělo chodit oblékané slušně, v čistém a nepotrhaném oblečení.

2. Když jedete někam na školní výlet, exkurzi a podobnou akci, kde se budou vyskytovat i žáci z jiných škol, používáte u svých žáků nějaké rozlišovací kousky oblečení, či doplňky? Případně jaké?

Ano, máme kšiltovky s logem naší školy. Každá třída má svoji barvu, a když jedeme na školní výlet a už máme teplé počasí, často je využíváme. Dále využíváme triček s logem naší školy a to hlavně při olympiádách, či sportovních zápasech.

3. Přemýšlel/a jste někdy o zavedení jednotných kusů oblečení pro žáky, které by oblékali každý den do školního vyučování?

Ano, přemýšlela minulý rok. Bohužel mě odradila náročná organizace, která by se zavedením uniform byla spojená. Nehledě na to, nevím, jak by se rodiče zvládali o uniformy starat, či by se musel pověřit někdo ze školy.

4. Jaké výhody a nevýhody byste viděl/a v zavedení školních uniform na Vaší škole?

Líbí se mi rovnost mezi žáky. Nemusí si mezi sebou závidět drahé a značkové oblečení a myslím, že by to napomohlo i ke zmírnění krádeže. Také by ten žák byl možná více pyšný na svoji školu, takže i nějaký pocit sounáležitosti. Nevýhodu snad vidím jenom v té organizaci.

5. Pomohla by uniforma u sociálně slabších jedinců minimalizovat vyčleňování z kolektivu?

Myslím, že by pomohla. Každý by byl na stejné úrovni. Žák by se neprezentoval oblečením, ale svými vlastnostmi, či inteligencí.

6. Jaká by podle Vás měla uniforma být? Z jakých kousků oblečení by se měla skládat?

Určitě pohodlná. Dívky by si měly vybrat, zda budou chtít nosit kalhoty, či sukně. Určitě by nebylo dobré je nutit jenom do sukní. Nelíbí se mi ani kravaty, či košile, které by bylo nutné hodně udržovat.

7. Bylo by podle vás efektivní použít barvy znaku Vaší obce, či města pro design uniforem?

Možná ano, reprezentovali bychom naši vesnici.

8. Od jakých subjektů dostává škola finanční prostředky? Má škola i nějakého sponzora?

Sponzora máme, ale ten nám přispívá především na školní výlety, či soutěže, které pořádáme.

9. Bylo by možné uvolnit nějaké prostředky z finančního rozpočtu školy a přispět žákům na uniformy? Do jaké míry by bylo možné přispět?

To nedokáží teď přesně říct. Muselo by se to probrat se zřizovatelem, zda by vůbec něco takového bylo možné. A v případě, že ano, myslím, že by bylo dobré žákům přispět polovinu a tu druhou by doplatili rodiče.

10. Jakými formami se prezentuje Vaše škola?

Máme svoje webové stránky, pořádáme každý rok výstavu a pěveckou soutěž, kam jezdí žáci z ostatních škol v okolí. Také máme pár propagačních materiálů, jako jsou propisky, igelitové tašky a hrnky apod. Dáváme to většinou jako dárky za umístění v soutěžích.

11. Spolupracujete s nějakým dodavatelem, od kterého odebíráte nějaké oblečení, reklamní předměty školy apod.? Pokud ano, jaké předměty odebíráte?

Měli jsme dodavatele z Brna, ale zvýšil ceny, tudíž jsme se domluvili a podpořili místní firmu, která nám tyto předměty zajišťuje. Předmětů ale nemáme moc a necháme je vyrábět vždy 1x za rok.

12. Přemýšlel/a byste o zavedení školních uniforem, kdyby Vaše škola obdržela finanční prostředky na jejich zhotovení?

Přemýšlela. Ale musela bych promyslet ještě řadu dalších věcí, zejména organizačních a vše sdělit rodičům a následně s nimi diskutovat, zda oni by o to měli zájem a byli by k tomu

naklonění. Pokud však ano, neměla bych s tím problémem a byla bych ráda, že se naše škola zase trochu vyčlení od těch ostatních.

13. K jakým nežádoucím sociálně patologickým jevům (záškoláctví, šikana, krádeže) u vás ve škole dochází?

Občas máme pár nějakých takových jevů, ale není to v tak velké míře. Co se týče krádeží, dochází k tomu, že si žáci odcizují například drahé oblečení, či elektroniku. To je však záležitost spíše druhého stupně. Záškoláctví tu máme taky a snažíme se zavádět různé opatření proti tomu.

Příloha 7 - Rozhovor č. 7 – škola Antera Mota

Pozn.: pro lepší pochopení byl rozhovor přeložen do českého jazyka

1. Jak vypadá vaše uniforma?

Originální barva uniformy pro toto město je žlutá. Škola se následně rozhodla vybrat ještě khaki kalhoty a celý set uniformy doplnila ještě o vlastní bílé tričko s logem školy Antera Mota. Toto je oficiální logo školy a rodič ho musí dítěti koupit ve specializované prodejně, která se zabývá výšivkami. Vláda rozdělila barvy školních uniforem podle oblastí a nám přidělila žlutou barvu, dřív všechny školy oblékali barvu modrou. My jsme se ještě rozhodli, že si sami uděláme naše tričko, které bude pro žáky levnější a pohodlnější a mohou si vybrat, co budou nosit.

2. Logo si tedy musí rodič (dítě) zajistit samo?

Ano, musí a následně si ho musí našít na žlutou polokošili.

3. Existuje teda víc škol, které obléká žlutou barvu polokošil?

Ano. A proto naše škola preferuje spíše používání bílého trička s logem školy.

4. Dostávají žáci na uniformy nějaký finanční příspěvek?

Ne, nedostávají. Rodič musí koupit uniformu sám ve specializované prodejně.

5. Kolik rodič zaplatí za uniformy?

To nejde takto říct, to záleží především na obchodě.

6. Máte nařízeno, že musí mít žák nějakou speciální obuv? Například barvu?

Pro každodenní uniformu jsou nařízené černé boty a na tělesnou výchovu (uniforma – bílé tričko a tepláky s bílými pruhy) si může žák vybrat, jestli si zvolí sportovní obuv bílou, či černou.

7. Je součástí vaší školy i školka?

Ne. Pouze 1. stupeň, 2. stupeň a střední škola.

8. Myslíte si, že studenti nosí uniformy rádi?

Myslím si, že ano. Proto jsme se rozhodli udělat i bílé trička, aby se cítili více pohodlně.

9. Stalo se někdy, že by rodič nesouhlasil s uniformou a řekl, že jeho dítě oblékat uniformu nebude?

Ne, to se nestalo. Je to nařízené a hlavně je to tady tradicí.

10. Musí učitelé nosit také uniformu?

Ano. Od pondělí do pátku nosí svoji uniformu. Pátek je volnější a mohou si vzít, co chtějí.

11. Když se student například přestěhuje. Musí si obstarat sám novou uniformu nebo ji dostane zdarma.

Musí si jí obstarat sám. Nikdo mu uniformu zdarma nedá.

12. A vy jako ředitel, jaký je váš názor na uniformu? Jaké v ní vidíte nevýhody, či výhody?

Za mě je to dobrá myšlenka. Žáci reprezentují školu a učí se oblékat se více formálně (podle pravidel). Venku hned poznáte, když potkáte našeho studenta. Také je lepší identifikace žáka, pokud se třeba stane nějaká nehoda.

Příloha 8 - Rozhovor č. 8 – škola Gosforth Central Middle school

Pozn.: pro lepší pochopení byl rozhovor přeložen do českého jazyka

1. Jak vypadá vaše uniforma?

Školní uniforma se skládá se světle modré košile (krátký nebo dlouhý rukáv), královsky modrého svetru s logem školy, černých kalhot, kraťas a sukně. K tomu obouvají černé boty.

2. Logo si tedy musí rodič (dítě) zajistit samo?

Máme logo, které reprezentuje oblast, kde se škola nachází. Logo už je vyšité na svetru, když si ho student zakoupí.

3. Existuje teda více škol se stejnou uniformou, jakou máte vy?

Ne, žádná jiná škola nemá stejnou uniformu jako my.

4. Dostávají žáci na uniformy nějaký finanční příspěvek?

Vláda studentům neposkytuje žádný příspěvek. Pokud však rodič dostává na dítě příspěvek a jeho uniforma není v pořádku (například roztrhaná) a rodič si nemůže dovolit koupit nový kousek oblečení, škola nabídne dítěti tedy školní uniformu.

5. Kolik rodič zaplatí za uniformy?

£44 stojí školní uniforma pro denní nošení a £44 stojí školní uniforma na hodiny tělesné výchovy.

6. Máte nařízeno, že musí mít žák nějakou speciální obuv? Například barvu?

Nemáme speciální typ bot – musí být jenom nízké, černé a musí se dát vyleštit.

7. Je součástí vaší školy i školka?

Ne, není.

8. Myslíte si, že studenti nosí uniformy rádi?

Většinou ano. Žáci jsou pyšní na svůj vzhled. Školní uniformy jsou prosazovány také učiteli.

9. Stalo se někdy, že by rodič nesouhlasil s uniformou a řekl, že jeho dítě oblékat uniformu nebude?

Je nařízené, že žáci musí nosit správnou školní uniformu. Pokud by žákovi chyběla například nějaká část uniformy (kravata), tak čekáme vysvětlení rodičů – zprávu, proč ji žák neměl. Na ten den dostane tedy část uniformy náhradní, kterou si pouze půjčí. Následně očekáváme, že rodiče žáka chybějící kus uniformy co nejdříve nahradí.

10. Musí učitelé nosit také uniformu?

Nemáme specifický dress code pro zaměstnance. Dny, kdy mají tělesnou výchovu, mohou nosit sportovní úbor. Jinak očekáváme, že se budou oblékat slušně – žádné džíny nebo botasky.

11. Když se student například přestěhuje. Musí si obstarat sám novou uniformu nebo ji dostane zdarma.

Ano, očekává se, že když žák začne navštěvovat naši školu, uniformu si zakoupí. Může mu být však zapůjčena, než si ji koupí.

12. A vy jako ředitel, jaký je váš názor na uniformu? Myslíte si, že je to dobrá myšlenka?

Ano, uniforma je dobrý nápad. Všichni žáci jsou si rovni a rodič se nemusí trápit plánováním, co žákovi do školy obleče.

13. Jaká je podle vás výhoda a nevýhoda uniforem?

Výhoda je ta, že jsou si všichni rovni a jsou pyšní na svůj vzhled. Nevýhodou jsou finanční náklady, které mohou být pro rodiče z počátku vyšší.